

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**ЗВІТ
ПРО РОБОТУ НА ПОСАДІ РЕКТОРА
МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
У 2011 – 2016 рр.
ДОКТОРА ФІЛОСОФСЬКИХ НАУК, ПРОФЕСОРА
МОЛОДИЧЕНКА ВАЛЕНТИНА ВІКТОРОВИЧА**

МЕЛІТОПОЛЬ, 2016

ЗМІСТ

	Стор.
ГОЛОВНІ ІНІЦІАТИВИ РЕКТОРА ЗА 2011 – 2016 РОКИ	4
РОЗДІЛ 1. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	8
1.1. Кадровий потенціал університету	8
1.2. Підготовка та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників	13
РОЗДІЛ 2. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ	23
2.1. Формування контингенту студентів. Підготовка фахівців в університеті за рівнями та напрямками у 2011-2016 рр.	23
2.2. Прийом на навчання.	29
2.3. Розробка освітніх (освітньо-наукових) програм. Удосконалення навчально-методичного забезпечення дисциплін.	39
2.4. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	42
РОЗДІЛ 3. НАУКОВА, НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УНІВЕРСИТЕТІ	55
3.1. Рейтингові показники університету	55
3.2 Наукова тематика і фінансування тем наукових досліджень	57
3.3. Робота спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських дисертацій	59
3.4.Результати фундаментальних та прикладних досліджень	60
3.5. Комерціалізація науково-технічних розробок структурними підрозділами університету	73
3.6. Наукові праці, опубліковані в зарубіжних виданнях, які мають імпакт-фактор	78
3.7. Науково-дослідна робота та інноваційна діяльність студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених	83
3.8. Наукові підрозділи, їх напрями, робота з замовниками	88
3.9.Наукове та науково-технічне співробітництво із закордонними організаціями	104
3.10. Інформація про наукову та науково-технічну діяльність, яка реалізується спільно з науковими установами Національної академії наук України та національних галузевих академій наук	111

3.11. Заходи, здійснені спільно з облдержадміністраціями, Київською міською державною адміністрацією та спрямовані на підвищення рівня ефективності роботи науковців для розв'язання регіональних проблем	116
3.12. Інформаційне забезпечення наукової діяльності, доступ до електронних колекцій наукової періодики та баз даних провідних наукових видавництв світу про патентно-ліцензійну діяльність	121
РОЗДІЛ 4. ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕКИ	124
РОЗДІЛ 5. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	133
РОЗДІЛ 6. СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ Й ВИХОВНА РОБОТА	142
5.1. Студентське самоврядування	142
5.2. Організація виховної роботи в університеті. Національно-патріотичне виховання	144
5.3. Організація фізичного виховання в університеті. Спортивні досягнення	154
7. ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНА Й ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ	163
7.1. Виконання кошторису	163
ДОДАТОК А. Основні науково-технічні розробки, що впроваджено в період 2011 – 2016 рр.	169
ДОДАТОК Б. Перелік установ, з якими заключено договір про співпрацю	228
ДОДАТОК В. Перелік розроблених положень, які регламентують діяльність університету	231

Головні ініціативи ректора університету за 2011 – 2016 рр.

Визначені у 2011 році пріоритети в діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького було спрямовано на забезпечення високої якості освіти і наукових досліджень, їх нерозривної інтеграції і поєднання з інноваційною діяльністю для університету як педагогічного вищого навчального закладу, серед них головними залишаються:

1. Збереження університету як самостійного вищого педагогічного навчального закладу Запорізького регіону.
2. Реалізація історичної і сучасної місії університету.
3. Підвищення рівня та якості освітніх послуг, систематичне підвищення показників рейтингу університету серед ВНЗ України.
4. Збереження й примноження досягнень та кращих традицій університету, започаткування нових.
5. Модернізація освітнього процесу в контексті європейського вектору розвитку вищої освіти.
6. Створення освітньо-інноваційного та інформаційного навчального середовища.
7. Розвиток ресурсного потенціалу (сприяння професійному розвитку академічного персоналу).
8. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність – збереження й розвиток провідних та формування нових наукових шкіл університету.
9. Розвиток міжнародних освітніх комунікацій, поглиблення та ефективне використання можливостей міжнародних зв'язків з метою розвитку університету, поглиблення англomовної політики.
10. Забезпечення національно-патріотичного виховання та соціалізації студентської молоді, сприяння здоровому способу життя і фізичному розвитку особистості студентів.
11. Сприяння працевлаштуванню випускників шляхом використання партнерських зв'язків університету та спеціальної цільової програми університету.

Головні ініціативи ректора університету є реалізацією *місії університету*, яка полягає у спрямуванні діяльності суб'єктів освітнього процесу в університеті на розвиток освіти, науки і культури на основі генерування й упровадження наукових досліджень, формування людського капіталу, окремої особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного, інтеркультурного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах.

Університет продовжує забезпечувати свій статус сьогодні в умовах війни, недостатнього фінансування освітянської галузі, інших викликів нашого часу.

Окреслені завдання наближують університет до існування в умовах європейських стандартів вищої освіти.

Таким чином, у 2011 – 2016 роки за ініціативи ректора колективом університету вирішувались такі завдання:

1. Розробка й затвердження Статуту університету у новій редакції.
2. Розробка й затвердження оновленої Стратегії розвитку й Концепції розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.
3. Запровадження системи рейтингової оцінки науково-педагогічних працівників і структурних підрозділів.
4. Розробка й впровадження процедури проведення конкурсу на заміщення вакантних посад.
5. Оприлюднення на веб-сайті даних про управлінську й господарчу діяльність.
6. Ліцензування нових напрямів підготовки, а також підготовки іноземців та осіб без громадянства, підготовка до вступу у вищі навчальні заклади.
7. Перехід на нові магістерські програми (90 – 120 кредитів), норми навчального навантаження – середнє навантаження по університету – сьогодні складає 691 годину.
8. Започатковано процес розширення переліку навчальних дисциплін, які пропонуються студентам на вибір.

9. Розробка й запровадження нових Положень, які регламентують оновлену діяльність університету (Додаток А).

10. Розширення можливостей використання дистанційної системи навчання, безкоштовні курси підвищення кваліфікації з комп'ютерної грамотності та ефективного використання інформаційних технологій для співробітників і науково-педагогічних працівників університету (56 викладачів отримали сертифікати).

11. Прийняття Концепції розвитку іншомовної освіти в університеті, створення Центру іноземних мов.

12. Прийняття Стратегії інтернаціоналізації університету на 2016 – 2020 роки.

13. Прийняття Цільової комплексної програми національно-патріотичного виховання студентської молоді.

14. Заявлено участь університету у:

1) Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи;

2) Асоціації Кавказьких університетів;

3) Всеукраїнській асоціації освіти дорослих, що входить до Європейської асоціації освіти дорослих (університет є засновником) і у жовтні 2016 року за ініціативи університету було проведено ДНІ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ.

15. Університетом було ініційовано входження м. Мелітополя до глобальної мережі міст, що навчаються (ЮНЕСКО);

16. Ініціювання й виконання науково-педагогічних проектів спільно з науковими установами (відповідно наказів Міністерства освіти і науки України): «Школа тьюторської майстерності»; «Інтелект України», «Створення навчально-методичних засад формування у дітей навичок міжкультурної комунікації», «Шкільний вчитель нового покоління» (спільний проект за участі Британської ради);

17. Участь університету у міжнародній програмі Ради Європи «Інтеркультурні міста».

18. Відкриття нових спеціальностей на всіх рівнях вищої освіти, відкриття докторантури.

19. Відкриття 2 спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

20. Відкриття нових науково-дослідних центрів в університеті.

РОЗДІЛ 1. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Кадровий потенціал університету

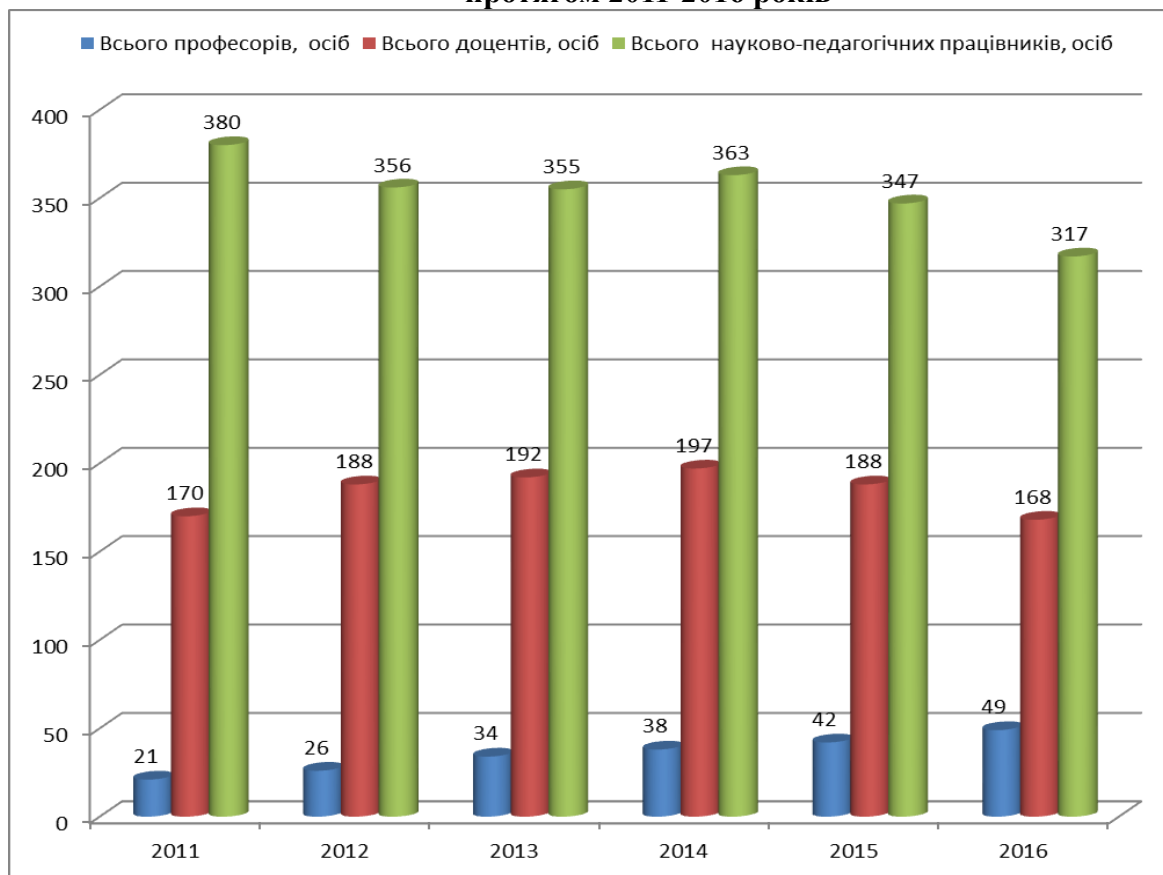
Важливою умовою стабільного розвитку університету є конкурентоспроможний склад науково-педагогічних працівників, який сформувався впродовж останніх років.

Кадрова політика Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького була спрямована на зміцнення кадрового потенціалу.

Штат науково-педагогічного персоналу в університеті на 2016 рік було затверджено в кількості 317 осіб, серед яких: докторів наук, професорів – 49, кандидатів наук, доцентів – 168, що становить 68,5 % від загальної кількості науково-педагогічного складу.

Цілеспрямована діяльність ректора, ректорату, директорату інституту, деканів факультетів і завідувачів кафедр протягом 2011 – 2016 років дала змогу збільшити кількість викладачів із науковими ступенями та вченими званнями від 50,3 % у 2011 році до 68,5 % у 2016 році, що зумовило **збільшення** кваліфікованих науково-педагогічних кадрів **на 18,2 %**.

**Кількісний склад науково-педагогічних працівників
протягом 2011-2016 років**

Така позитивна динаміка кількісного складу професорів і доцентів протягом 2011 – 2016 року зумовлена якісною підготовкою як штатних викладачів, яким було присвоєно відповідне вчене звання, так і поповненням кадрового складу за рахунок запрошених на роботу працівників. Для порівняння: у 2011 році **загальна штатна укомплектованість докторами наук, професорами** від кількості науково-педагогічних працівників становила лише 4,2 %, а вже у 2016 році – 10,7 %, **штатна укомплектованість кандидатами наук, доцентами** у 2011 році – 42,6 %, у 2016 році – 50,2 %.

За звітний період на підставі рішень вченої ради МДПУ імені Богдана Хмельницького вчене звання доцента було присвоєно 60 науково-педагогічним працівникам університету, професора – 11.

Середній вік науково-педагогічних працівників із науковими ступенями та вченими званнями становить 46 років (у 2011 р. – 47 років), докторів наук,

професорів – 56 років (у 2011 р. – 57 років), кандидатів наук, доцентів – 43 роки (у 2011 р. – 46 років). У вищому навчальному закладі працює 41 викладач пенсійного віку, що становить 12,9% від загальної кількості штатних науково-педагогічних працівників (у 2011 р. – 46 викладачів (12,1%)).

Паспортом Бюджетної програми на 2016 рік затверджена середньорічна чисельність штатних одиниць – 615,15, зокрема за загальним фондом – 488,9 та за спеціальним фондом – 126,25, що лише на 2 штатних одиниці менше, ніж у 2015 році (табл. 2).

**Середньорічна чисельність штатних одиниць
у 2015 – 2016 н. р.**

Тип персоналу	Загальний фонд	Спеціальний фонд
Науково-педагогічний персонал	192,7	71,55
Адмінперсонал, що за умовами оплати праці зараховується до науково-педагогічного персоналу	8	1
Адміністративно-управлінський персонал	59,6	7,8
Навчально-допоміжний персонал	94	15
Обслуговуючий персонал	144,6	30,9
Разом	488,9	126,25

Загальна кількість ставок науково-педагогічних працівників із вересня 2015 року до вересня 2016 року за рахунок загального фонду (бюджету) та коштів спеціального фонду залишалася сталою. На 01.09.2016 р. кількість посад становить: завідувачі кафедр – 25,35 ставки, професори – 15,8 штатних одиниць, доценти – 128,95 штатних одиниць, старші викладачі – 40,47 штатні одиниці, викладачі, асистенти – 40,8 штатні одиниці, викладачі-стажисти – 5,15 штатних одиниць.

Аналіз штатного розпису університету за період з 2011 по 2016 рік засвідчує зменшення чисельності ставок працівників із 703,25 до 615,15. Цей процес відбувався у зв'язку з приведенням штатного розпису МДПУ імені Богдана Хмельницького у відповідність до нормативно-правових вимог Міністерства освіти і науки України, наявними потребами оптимізації чисельності працівників у галузі вищої освіти та фінансово-економічною ситуацією у державі, що відповідно

зумовлювало як зміни контингенту студентів за денною та заочною (дистанційною) формами навчання згідно з обсягами державного замовлення, так і позначалося на кількісному складі ставок працівників університету.

Простежити динаміку зміни чисельності ставок працівників університету за останні 5 років можна на наведеній нижче таблиці:

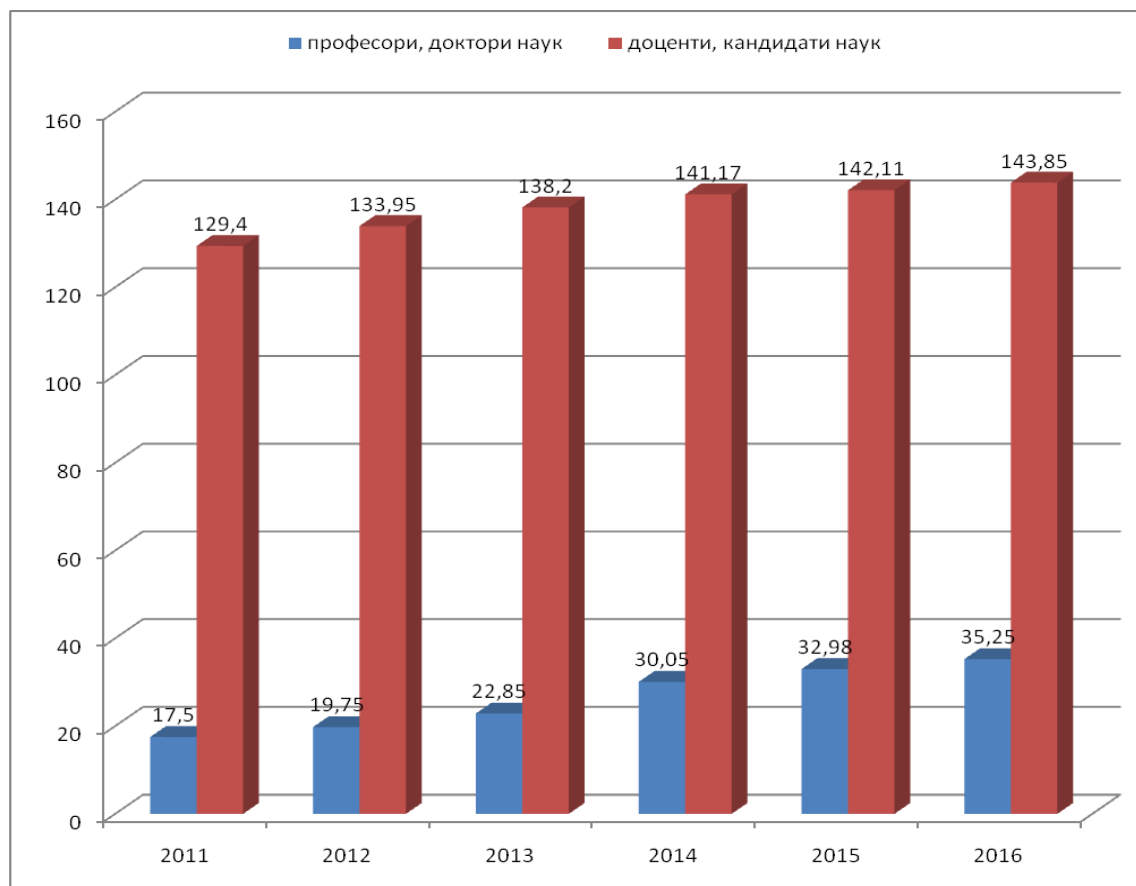

Не зважаючи на несприятливу фінансово-економічну ситуацію, завдяки зусиллям ректорату зменшення чисельності ставок працівників університету здійснювалося не одразу, а поступово: у 2012 році – на 27,95 ставки, у 2013 році – на 26,35 ставки, у 2014 році – на 6,4 ставки, у 2015 році – на 10,35 ставки, у 2016 році – на 17,05 ставки. Загалом, протягом 2011 – 2016 році кількість ставок працівників зменшилася на 88,10 ставки (12% від загальної кількості ставок у 2011 році).

Однак, попри зменшення чисельності ставок значно зросла кількість штатних одиниць, що обіймаються науково-педагогічними працівниками із науковими ступенями та вченими званнями. Так, у порівнянні з 2011 роком (17,5 ставок професорів і 129,4 ставки доцентів) кількість ставок професорів у 2016 році зросла на 17,75, доцентів – на 14,45 ставки (35,25 ставок професорів і 143,85 ставки

доцентів).

Динаміка збільшення кількості ставок науково-педагогічних працівників з науковим ступенями і вченими званням протягом 2011 – 2016 років

Упродовж **2011 – 2016 років** було **нагороджено 311** співробітників університету за значний особистий внесок у забезпечення розвитку вищої освіти, вагомі професійні здобутки, досягнення у науково-дослідній діяльності, багаторічну сумлінну й плідну працю, високий професіоналізм неодноразово заохочувалися відзнаками ректорату університету, різноманітними відомчими нагородами, серед яких:

Вид нагороди	Кількість нагороджених
Подяка Прем'єр-міністра України	5
Почесна грамота Кабінету Міністрів України	1
Почесна грамота Верховної Ради України	2
нагрудний знак Міністерства освіти і науки України «Відмінник освіти»	9
нагрудний знак Міністерства освіти і науки України «За наукові	2

та освітні досягнення»	
нагрудний знак Міністерства освіти і науки України «Василь Сухомлинський»	3
нагрудний знак Міністерства освіти і науки України «Петро Могила»	1
Почесна грамота Міністерства освіти і науки України	4
Подяка Міністерства освіти і науки України	7
Почесна грамота Запорізької обласної ради	33
Орден «За заслуги перед Запорізьким краєм» III ступеня	6
Почесна грамота, Грамота і Подяка Запорізької обласної державної адміністрації	28
Почесна грамота Департаменту освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації	27
Почесна грамота, Грамота та Подяка Виконавчого комітету Мелітопольської міської ради	73
Відзнака «За вагомий внесок у розвиток міста Мелітополя»	3
Подяка Управління освіти Мелітопольської міської ради	6
Почесна грамота, Грамота Мелітопольської районної ради	52
Почесна грамота, Грамота Мелітопольської районної державної адміністрації	38
Відзнака Національної академії педагогічних наук України	7
«Орден Олександра Великого» Академії природознавства European Scientific and Cosortium	1
Золота медаль «European quality»	1
Медаль «European scientific and industrial consourtium Wilhelm Leibniz» (за видатні роботи у галузі фізико-математичних наук	1

1.2 Підготовка та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників

Підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в докторантурі, аспірантурі університету належить до пріоритетних стратегічних завдань як формування науково-інноваційного потенціалу, так і розвитку університету загалом. Сучасні виклики в сфері освіти полягають в тому, що суспільство потребує не лише фахівців, спроможних генерувати нові знання, але й фахівців з інноваційним мисленням, які вміють організувати і керувати інноваційними процесами на різноманітних рівнях, готових працювати в умовах жорсткої конкуренції, бути мобільними. Сьогодні сфера інноваційної діяльності

потребує спеціалістів, які володіють, з одного боку, знаннями сучасних механізмів розвитку будь-якої галузі, бізнес-планування, комерціалізації результатів наукових досліджень, з іншого – специфікою проведення наукової і інноваційної діяльності, механізмів їх взаємодії. Кадрова політика університету й визначення основних механізмів реалізації завдань щодо підготовки й атестації кадрів вищої кваліфікації, розбудови й ефективного використання кадрового потенціалу університету ґрунтується на основних законодавчих актах у сфері вищої освіти й нормативно-правових документах університету. Основними формами підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в університеті є докторантура й аспірантура.

За останні 5 років науково-педагогічні працівники університету захистили 15 докторських та 90 кандидатських дисертацій з 7 галузей.

Динаміка захисту дисертацій

Показники	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Докторські дисертації	3	2	3	3	3	1
Кандидатські дисертації	17	20	5	17	19	11
Всього	20	22	8	20	22	12

Контингент аспірантів і докторантів по відношенню до загального числа штатних науково-педагогічних працівників збільшився з 14% у 2011 році до 20% у 2015 році та 27 % у 2016 р.

Разом з тим робота з ефективного використання кадрових можливостей університету у сфері підготовки кадрів проводиться цілеспрямовано і постійно. Завдяки цьому за останні роки розширився перелік наукових спеціальностей в докторантурі та аспірантурі МДПУ, зокрема: у 2015 році розширено перелік наукових спеціальностей докторантури за рахунок спеціальностей 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, 05.01.01 – прикладна геометрія, інженерна графіка, 09.00.10 – філософія освіти. Роком раніше в аспірантурі МДПУ відкрито спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти та 05.01.01 – прикладна геометрія, інженерна графіка, в 2015 році – 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії. Розширення кількості спеціальностей докторантури

та аспірантури і надалі сприятиме кадровому, методологічному, теоретичному забезпеченню модернізації сучасної підготовки педагогів і мобілізації наукового потенціалу університету, більш ефективній реалізації професійно-творчого потенціалу особистості в системі неперервної освіти в сучасних умовах. Всього в докторантурі університету, яка веде підготовку кадрів з 2012 року, на сьогодні відкрито 4 спеціальності. Над докторськими дисертаціями в межах докторантури працюють 9 докторантів. Цього року успішним захистом докторської дисертації професора Коробченко А.А. відбувся перший випуск внутрішньовузівської докторантури.

Статистичні показники чисельності докторантів (прийм)

Форма підготовки	рік					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Докторантура						
в МДПУ		1	1	1	4	4
в інших закладах	3	3		1	1	3

Статистичні показники чисельності докторантів та аспірантів університету (на 01.10.2016р.)

Показники	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість спеціальностей	9	11	11	12	13	8
Кількість аспірантів	42	48	56	46	47	64
Ефективність	50	58,3	42,9	69,2	61,5	64
Кількість докторантів		1	2	3	6	9

До 1.07.2016 р. в аспірантурі університету на 13 спеціальностях навчалось 49 аспірантів, серед них 33 особи – з відривом від виробництва та 16 без відриву. У процесі підготовки кадрів було задіяно 13 структурних підрозділів університету. За галузями наук розподіл аспірантів і докторантів виглядає наступним чином: Педагогічні – 37 осіб, Біологічні – 10, Технічні – 7, Філософські – 2.

У 2011 році цей розподіл був наступним: педагогічні науки – 68 %, біологічні науки – 16 %, геологічні науки – 4 %, філософські науки – 4 %, мистецтвознавство – 8%. Порівняно з 2011 роком можемо відслідкувати не тільки зміну у галузях підготовки, що пояснюється оптимізацією потреб у фахівцях певних спеціальностей, а й змінами у кадровому складі наукового забезпечення спеціальностей. Традиційно найбільш чисельною як за кількістю спеціальностей – 6, так і за кількістю аспірантів і докторантів – 37 є галузь педагогічних наук, що відповідає профільності університету.

З прийняттям Закону України «Про вищу освіту» в Україні розпочато масштабну і комплексну роботу з якісного оновлення всієї системи підготовки кадрів, перебудови та переосмислення основних принципів її організації та інноваційного змістовного наповнення, адаптації національної освіти відповідно до стандартів європейського освітнього та наукового простору.

Факультети та інститут визначились з переліком галузей знань та спеціальностей, за якими буде здійснюватись підготовка докторів філософії та докторів наук у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького відповідно до постанови Кабінету Міністрів України за № 266 від 29.04.2015 року «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

Прийом в аспірантуру у 2016 році відбувся як за новими правилами прийому, так і за новими спеціальностями.

Усі спеціальності ліцензовані Міністерством освіти і науки України (наказ МОН від 30.05.2016 р. № 590).

Галузь знань	Спеціальність
01 Освіта	011 Науки про освіту 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
03 Гуманітарні науки	032 Історія та археологія 033 Філософія
09 Біологія	091 Біологія
10 Природничі науки	101 Екологія

13 Механічна інженерія	131 Прикладна механіка
------------------------	------------------------

Всього на сім спеціальностей прийнято 24 здобувачі вищої освіти третього освітньо-наукового рівня.

Система підготовки докторів філософії вимагає повного оновлення освітньої складової. Колективом університету розроблялись освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії. В основу формування цих програм покладений компетентнісний підхід.

Перед університетом стоїть завдання не лише ліцензування та впровадження освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії за відповідними навчальними планами, але і проведення постійного моніторингу для прогнозування ринку праці, визначення кваліфікаційних вимог до фахівців, які надходитимуть від потенційних роботодавців.

Щодо джерел фінансування, то загальна кількість контрактників збільшилась і становить 10 осіб, у тому числі і 1 докторант. Частина контрактної форми від загального числа аспірантів і докторантів зросла із 12 % (2011 р.) до 18% (2015 р.).

**Статистичні показники чисельності докторантів та
аспірантів МДПУ за джерелами фінансування (на 01.10.2016р.)**

Показники	2011	2012	2013	2014	2015	2016**
Аспірантура						
Бюджет	37	38	44	40	40	51
Контракт	5	10	12	6	7	13
Докторантура						
Бюджет		1	2	3	6	8
Контракт		0	0	0	1	2

** попередні дані за неповний рік.

У 2015 році ефективність роботи аспірантури становила 61,5%. Із 13 випускників аспірантури 2015 року 8 виконали індивідуальний план у повному обсязі, зокрема 2 захистили дисертації достроково, 2 у термін, 4 подали документи до спеціалізованих вчених рад. Для порівняння: у 2014 році – 69,2%, у 2013 р. – 42,9%, у 2012 р. – 58,3%. В цьому році маємо 4 дострокових захисти. За 2012 –

2015 рр. достроково захистили дисертації аспіранти: Заворотня Я.В., Чорна О.О., Костєва Ю.І., Ідрісова Н.О., Кучина К.О., Федоренко Д.О., Шевченко Ю.В., Юнусова Е.А.-Г., Наумук І.М., Жукова Г.В., Лабунець Ю.О., Булгакова Т.М.. В цілому показники ефективності перевищують середні по країні. В той же час ефективність роботи у розрізі спеціальностей суттєво коливається. Цей факт не може залишитись поза нашою увагою, адже науково-педагогічний склад університету володіє високим творчим потенціалом, вагомими науковими здобутками і професіоналізмом задля якісного забезпечення наукового консультування та наукового керівництва. Сучасний рівень фахової та наукової підготовки докторантів, аспірантів забезпечують 24 доктори наук та 12 кандидатів наук. Серед докторів наук наукове консультування докторантів та наукове керівництво аспірантами впродовж останніх років здійснювали 12 академіків та членів-кореспондентів галузевих академій наук.

Одним з елементів інтеграції освіти і науки є використання потенціалу докторантів та аспірантів у виконанні науково-дослідницьких робіт в університеті в цілому, і конкурсних бюджетних як найбільш рейтингових та пріоритетних зокрема. 12 аспірантів (близько 20%) були залучені за останні три роки до виконання бюджетних науково-дослідних тем.

Основні положення Закону України «Про вищу освіту» окреслюють новий вектор розвитку системи підготовки здобувачів вищої освіти. Імплементация Закону в частині підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії та доктора наук передбачає не тільки трансформацію спеціальностей, але і перехід до підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня за ініційованими в університеті програмами, із наступною акредитацією освітньо-наукових програм у Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти. Необхідними кроками на шляху вирішення цих завдань є:

- розробка вимог щодо ліцензування освітньо-наукових програм, визначення критеріїв успішності та їх перегляд;

- проведення постійного моніторингу якості підготовки за освітньо-науковими програми та комплексу процедур оцінювання діяльності учасників освітньої діяльності;

- установлення відповідальності гарантів освітньо-наукових програм за результати їх реалізації;

- створення системи ефективного управління освітніми програмами.

Зважаючи на це, основними напрямками освітньої та наукової діяльності в галузі підготовки докторів філософії і докторів наук вбачаємо наступне:

- впровадження міжнародних науково-інноваційних програм, зв'язків, реалізація схем мобільності, створення інтегрованих навчальних програм;

- проведення аспірантських наукових досліджень в межах пріоритетних напрямків розвитку науки, державних програм і національних проектів;

- запровадження на кафедрах інноваційних освітньо-наукових програм, які сприяють підвищенню якості фундаментальної та практичної складової фахової підготовки аспірантів;

- оптимізація мережі наукових спеціальностей, за якими проводиться підготовка кадрів вищої кваліфікації;

- залучення кращих науковців НАН України, провідних українських та зарубіжних університетів в якості наукових керівників та наукових консультантів, до читання міждисциплінарних фахових дисциплін (в тому числі і on-line спецкурсів), розробки спільних освітньо-наукових програм;

- впровадження подвійного наукового керівництва;

- покращення якості університетських наукових збірників, вісників, журналів, в яких публікуються результати наукових досліджень докторантів та аспірантів;

- залучення грантів на підтримку інноваційних проектів;

- вдосконалення форм і методів відбору талановитої молоді для вступу до аспірантури;

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників є необхідною умовою якісної підготовки здобувачів вищої освіти і забезпечення рівня викладання. Це один з найважливіших показників аналізу виконання ліцензійних

вимог здійснення освітньої діяльності, за яким під час акредитації визначається спроможність навчального закладу надавати якісні освітні послуги.

План підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету затверджується щорічно і формується з урахуванням Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладами освіти якій затверджено Постановою Кабінету міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187.

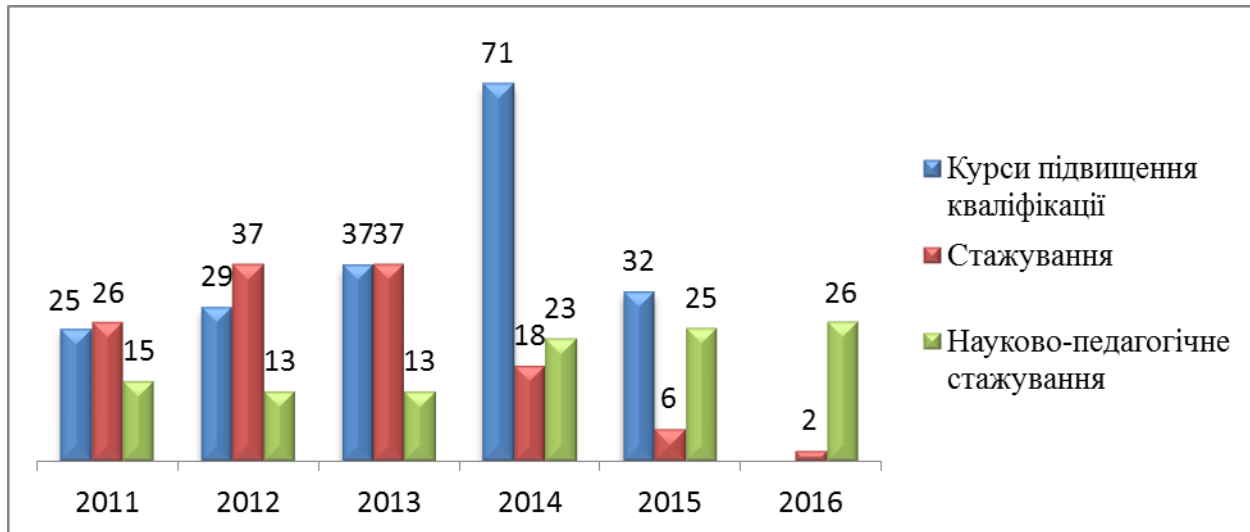
Упродовж 2011 року по 2016 рік НПП пройшли курси підвищення кваліфікації, стажування та науково-педагогічне стажування, статистичні дані яких наведені у таблиці.

Роки	Чисельність НПП	Чисельність по формах ПК НПП				
		Курси ПК	стажування	Науково педагогічне стажування	разом	%
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти						
2011	103	8	8	6	22	21,4
2012	87	12	9	4	25	28,7
2013	110	19	6	2	27	24,5
2014	84	31	3	11	45	53,6
2015	96	17	2	5	24	25
2016	101	-	2	3	5	4,9
Всього		87	30	31	148	
Хіміко-біологічний						
2011	59	2	9	4	15	25,4
2012	57	1	15	2	18	31,6
2013	56	4	15	2	21	37,5
2014	56	9	2	3	14	25
2015	51	5	2	4	11	21,5
2016	47	-	0	1	1	2,1
Всього		21	43	16	80	
Філологічний						
2011	66	5	2	1	8	12,1
2012	57	7	5	-	12	21
2013	57	8	5	1	14	24,6
2014	57	10	5	6	21	36,8
2015	50	8	1	6	15	30,0
2016	49	-	0	5	5	10,2

Всього		38	18	19	75	
Природничо-географічний						
2011	49	4	4	1	9	18,4
2012	49	4	6	1	11	22,45
2013	49	5	9	1	15	30,6
2014	49	9	4	2	15	30,6
2015	46	0	1	5	6	13
2016	46	-	0	8	8	17,4
Всього		22	24	18	64	
Інформатики, математики та економіки						
2011	65	6	3	3	12	18,4
2012	76	5	2	6	13	37,1
2013	69	1	2	7	10	14,5
2014	74	12	4	1	17	23
2015	76	2	0	5	7	23,8
2016	74	-	0	9	9	12,1
Всього		26	11	31	48	

Упродовж 2011 – 2016 р. 369 науково-педагогічних працівників університету здійснили підвищення кваліфікації у формі курсів підвищення кваліфікації – 169, стажування – 100, науково-педагогічного стажування – 100, яке проходило на базі провідних вищих навчальних закладів України, зокрема у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Уманському державному педагогічному університеті ім. П. Тичини, Національному університеті «Острозька академія», Інституті зоології Національної академії наук України, Київському університеті імені Бориса Грінченка, Вінницькому державному педагогічному університеті ім. М. Коцюбинського, Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.

Підвищення кваліфікації науково-педагогічними працівниками у 2011 – 2016 р.р.

На кафедрах МДПУ імені Богдана Хмельницького пройшли підвищення кваліфікації у 2011 – 36, у 2012 р. - 44, 2013 р. – 38, 2014 р. – 52, 2015 р. – 32, 2016 р. – 46 із сторонніх ВНЗ та установ, зокрема науково-педагогічні працівники Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Бердянського державного педагогічного університету, Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, Нікопольського педагогічного училища ДВНЗ «Криворізький національний університет», КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», КВНЗ «Запорізький педагогічний коледж», КЗ «Мелітопольський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей», КЗ «Мелітопольський медичний коледж», КВНЗ «Бериславський педагогічний коледж імені В.Ф. Беньковського» Херсонської обласної ради.

РОЗДІЛ 2. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1. Формування контингенту студентів. Підготовка фахівців в університеті за рівнями та напрямками у 2011-2016 рр.

Діяльність університету з підготовки фахівців регламентована низкою законодавчо-нормативних документів державного рівня, а саме: Конституцією України; Законом України «Про освіту» (2016 р.); Законом України «Про вищу освіту» (2014 р.); Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2015 р.); Стратегією розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2013 – 2023 роки; Концепцією розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2014 – 2018 роки; Колективним договором між адміністрацією і профспілковим комітетом Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2013 – 2018 роки; ухвалами вченої ради МДПУ імені Богдана Хмельницького; рішеннями ректорату МДПУ імені Богдана Хмельницького.

За звітній період університетом було проведено низку заходів, які забезпечують ефективність профорієнтаційної, інформаційно-іміджевої роботи. Серед інформаційно-іміджевих заходів – оновлення веб-сайту університету інформаційними матеріалами двома мовами. З метою якісного формування контингенту здобувачів вищої освіти всіма структурними підрозділами проводились заходи, спрямовані на розкриття змісту навчання в університеті на різних напрямках підготовки, а саме: дні відкритих дверей університету; учнівська олімпіада «Інтелектуал» для учнів загальноосвітніх навчальних закладів (підготовче відділення); співробітництво з КЗ «Мелітопольська спеціалізована школа-інтернат III ступеня «Творчість» ЗОР ; участь в журі II обласного конкурсу-захисту наукових робіт Малої Академії наук науково-педагогічних працівників університету, інших творчих конкурсів м. Мелітополя, методична робота обласного рівня; профорієнтаційні зустрічі з випускниками профільних коледжів;

Міжнародний фестиваль вокального естрадного мистецтва «Медовий край»; XXVIII Регіональний конкурс обдарованої молоді.

Нові форми роботи, що набули систематичного характеру:

- Мистецький форум-фестиваль «Полікультурні арт-діалоги» за участю учнів загальноосвітніх шкіл та шкіл естетичного профілю (кафедра теорії і методики музичної освіти та хореографії, кафедра інструментального виконавства та музичного мистецтва естради);
- тиждень відкритих майстер-класів (кафедра теорії і методики музичної освіти та хореографії);
- інтелектуальні змагання «Мудрагелі» з хімії та біології для учнів м. Мелітополя та Мелітопольського району (кафедри хіміко-біологічного факультету);
- засідання школи юного біолога та школи юного хіміка за участю учнів 10 – 11 класів загальноосвітніх шкіл м. Мелітополя (кафедри хіміко-біологічного факультету);
- конкурс з учнями 11 класів на кращого знавця англійської мови (кафедра англійської філології та методики викладання англійської мови);
 - круглий стіл з учителями-словесниками міста і району «Професійне зорієнтування випускника сучасної школи на філологічну освіту» (кафедра української мови);
- географічний брейн-ринг з випускниками 11 класів шкіл міста Мелітополя (географічні кафедри природничо-географічного факультету);
 - історичний брейн-ринг з випускниками 11 класів шкіл міста Мелітополя (кафедра історії);
- інтелектуальна гра для учнів старших класів «Що? Де? Коли?» (кафедри факультету інформатики, математики та економіки);
- регіональна науково-практична конференція учнівської молоді «Людина і світ» (кафедра соціології);

- фестиваль адаптивного скелелазіння в м. Мелітополь «Вчимося жити вертикально» для осіб з обмеженими фізичними та психофізичними можливостями (кафедра туризму, економічної і соціальної географії та краєзнавства);

- відкриті туристичні змагання з техніки гірських видів туризму на університетському навчально-відновлювальному стенді-тренажері «Скеля» для учнів м. Мелітополя, Мелітопольського, Бердянського, Приазовського районів Запорізької області (кафедра туризму, економічної і соціальної географії та краєзнавства);

В мережі Internet на веб-сайті університету, в засобах масової інформації розміщуються матеріали, що сприяють формуванню престижу педагогічних спеціальностей, підвищенню іміджу університету створено базу електронних адрес, зацікавлених у навчанні в університеті представників учнівської молоді, освітніх та інших установ, які отримують електронні розсилки з рекламними матеріалами про освітні послуги університету.

Співробітниками Центру соціологічних досліджень університету (директор доц. Афанасьєва Л.В.) разом з підготовчим відділенням (ст.викладач Прокоф'єва О.А.) для учнів та випускників загальноосвітніх навчальних закладів, ліцеїв, гімназій та коледжів Запорізької області проводяться анкетні опитування щодо їх професійного вибору. Упродовж останніх 6 років послугами університету в цьому напрямку скористалося 597 осіб.

Університет плідно співпрацює з Нікопольським педагогічним училищем, Запорізьким та Бериславським педагогічними коледжами, Мелітопольським, Бердянським медичними коледжами, Бердянським коледжем, Мелітопольським промислово-економічним коледжем.

Підготовка фахівців в університеті за рівнями та напрямками

У 2011 – 2016 рр. з 2011 року контингент студентів зменшився на 11% (з 2522 до 2243):

Навчальні роки / Рівень підготовки	Кількість осіб, які навчаються за рівнями вищої освіти					
	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Бакалавр	1958	1917	1909	1785	1799	1692
Спеціаліст	465	424	381	354	221	102
Магістр	99	95	110	145	241	449
Всього	2522	2436	2400	2284	2261	2243

Контингент студентів за освітнім ступенем «Магістр» за звітний період збільшився в 3,5 разів, що пояснюється збільшенням частини магістерських програм з відповідним ліцензійним обсягом.

Динаміка зміни ліцензійного обсягу за ступенем вищої освіти «магістр»

Навчальні роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ліцензійний обсяг						
денна	117	152	167	172	600	600
заочна	92	92	92	92	465	465

Динаміка зміни ліцензійного об'єму у період із 2011 р. до 2016 р. підтверджує його збільшення на денній формі навчання на 483, а на заочній – на 373 особи.

На підставі зменшення контингенту студентів за певними напрямками підготовки в університеті проведена оптимізація структурних підрозділів, а саме об'єднання факультетів інформатики і математики та економічного у факультет інформатики, математики та економіки; соціально-гуманітарного факультету і

факультету мистецтв та художньої освіти у Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти.

Відсоток академічних груп з середнім рівнем наповненості (до 10 студентів) збільшився з 19,7% до 23,5% (напрями підготовки «Менеджмент, Інформатика*», «Хореографія», «Соціальна робота», «Мова і література (німецька)»).

За 2011 – 2016 рр. кількість напрямів підготовки (спеціальностей) за освітнім ступенем «Бакалавр» збільшилася з 21 до 23: на факультеті інформатики, математики та економіки була відкрита спеціальність «Економіка підприємств», на природничо-географічному факультеті – «Туризм».

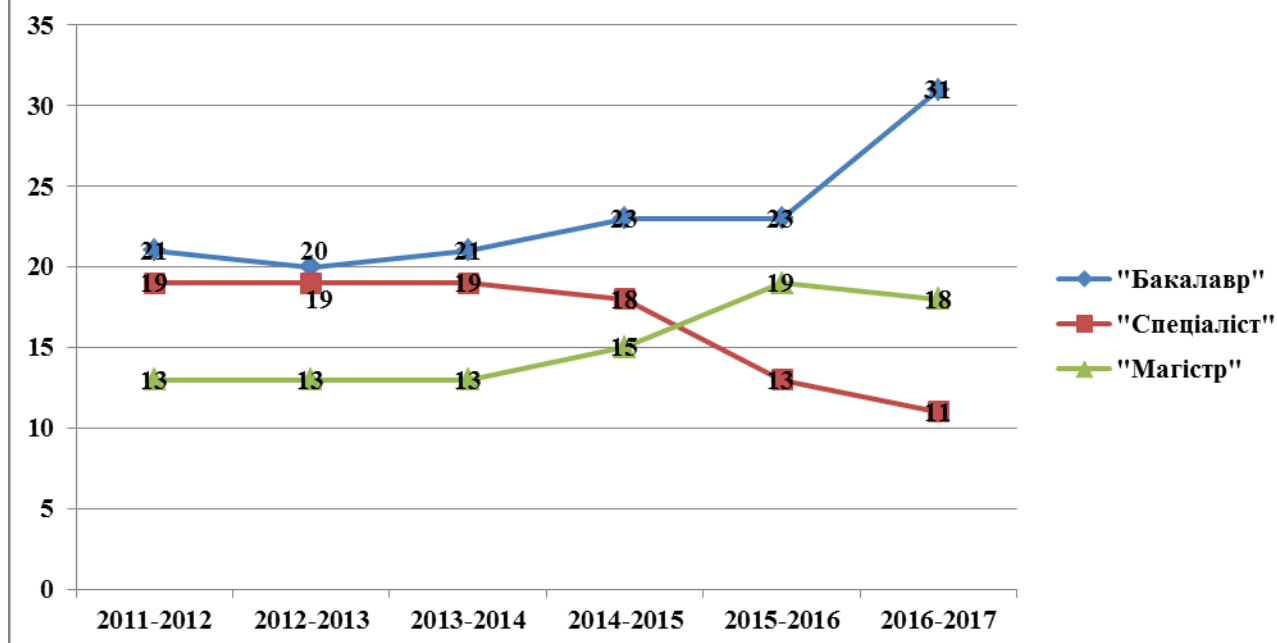
У 2015 році університет підписав акт узгодження спеціальностей, завдяки чому у 2016–2017 навчальному році перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців, збільшився до 30. Крім спеціальностей галузі знань «Освіта» в університеті розширився і перелік класичних спеціальностей – Біологія, Хімія, Лісове господарство, Філологія. Українська мова і література, Германські мови та літератури, Географія, Історія та археологія.

За 2011 – 2016 рр. кількість спеціальностей за освітнім ступенем «Магістр» збільшилася з 13 до 19. Було відкрито наступні спеціальності: Математика, Педагогіка вищої школи, Мова і література (англійська), Мова і література (німецька), Фізичне виховання, Садово-паркове господарство.

Відповідно до акту узгодження перелік спеціальностей за освітнім ступенем «Магістр» у 2016 – 2017 навчальному році збільшився до 27.

Оскільки 2016 – 2017 навчальний рік згідно Закону України «Про вищу освіту» є останнім у підготовці фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Спеціаліст», адміністрацією університету проведена робота зі зменшення кількості спеціальностей за даним рівнем підготовки з 19 у 2011 – 2012 н.р. до 11 у 2016 – 2017 н.р.

Підготовка ЗВО за рівнями та напрямками (спеціальностями за 2011-2016)

Динаміка зміни кількості напрямів підготовки та спеціальностей
у Мелітопольському державному педагогічному університеті
імені Богдана Хмельницького

(інформація станом на 1.10 кожного року)

Навчальні роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ступень вищої освіти «бакалавр»						
Кількість напрямів підготовки						
денна	20	21	21	20	20	30 (з урахуванням Акту узгодження)
заочна	16	19	19	17	17	27 (з урахуванням Акту узгодження)
Освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст»						
Кількість спеціальностей						
денна	20	20	20	19	18	18
заочна	16	15	15	15	16	16
Ступень вищої освіти «магістр»						
Кількість спеціальностей						
денна	15	15	15	17	20	27 (з урахуванням Акту узгодження)

						Акту узгодження)
заочна	10	11	11	10	15	23 (з урахуванням Акту узгодження)

2.2. Прийом на навчання

За останні п'ять років значна увага приділялася роботі з формування та збереження контингенту здобувачів вищої освіти університету, оскільки спостерігається тенденція до його зменшення.

Прийом на навчання протягом 2011 – 2016 років відбувався відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів, затверджених Міністерством освіти і науки України і Правил прийому, які розроблялись Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького, затверджених вченою радою ВНЗ. Протягом кожної вступної компанії університетом забезпечувалась відкритість і прозорість прийому. Для абітурієнтів було створено умови для ознайомлення вступників з ліцензіями на здійснення освітньої діяльності, сертифікатами про акредитації, правилами прийому, відомостями про обсяг прийому за кожною спеціальністю та освітнім рівнем, кількістю місць, виділених для вступу на пільгових умовах тощо.

В університеті здійснюється підготовка фахівців за такими ступенями вищої освіти:

денна форма навчання

- «бакалавр» – за 30 спеціальностями (ліцензований обсяг – 1010);
- «спеціаліст» – за 21 спеціальністю (ліцензований обсяг – 462);
- «магістр» – за 27 спеціальностями (ліцензований обсяг – 600);

заочна форма навчання

- «бакалавр» – за 27 спеціальностями (ліцензований обсяг – 855);
- «спеціаліст» – за 18 спеціальностями (ліцензований обсяг – 370);

- «магістр» – за 23 спеціальностями (ліцензований обсяг – 465).

У 2015 році проведено першу акредитацію за спеціальностями:

ступінь «магістр»

- 1) 8.04020101 Математика*;
- 2) 8.18010021 Педагогіка вищої школи.

Також було відкрито нові спеціальності:

- 1) 8.02030302 Мова і література (німецька)*;
- 2) 8.02030302 Мова і література (англійська)*;
- 3) 8.09010301 Лісове і садово-паркове господарство;
- 4) 8.01020101 Фізичне виховання*;
- 5) Підготовка до вступу у вищі навчальні заклади громадян України;
- 6) Підготовки іноземних громадян за акредитованими напрямами, спеціальностями.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 1151 від 06.11.2015 р. «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266» в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького проведена процедура узгодження переліку спеціальностей та ліцензованого обсягу.

У 2015 – 2016 навчальному році підготовлені справи для проходження повторної акредитації за напрямом підготовки та спеціальностями:

- 1) 6.040201 Математика*
- 2) 8.04030201 Інформатика
- 3) 8.18010020 Управління навчальним закладом

У 2015 році відповідно до Закону України «Про вищу освіту» в університеті була проведена робота щодо збільшення ліцензованого обсягу підготовки фахівців

за освітнім ступенем магістра шляхом перерозподілу ліцензійного обсягу за такими спеціальностями:

Таблиця 1

№	Код та найменування спеціальності	Ліцензований обсяг	
		Денна	Заочна
1	8.01010101 Дошкільна освіта;	55	55
2	8.01010201 Початкова освіта	35	35
3	8.01010601 Соціальна педагогіка	25	25
4	8.02030201 Історія	15	15
5	8.02020401 Музичне мистецтво (за видами)	20	20
6	8.02030301 Українська мова і література	55	55
7	8.03010101 Соціологія (за видами діяльності)	20	20
8	8.03010301 Практична психологія	45	45
9	8.04010101 Хімія	25	25
10	8.04010201 Біологія*	60	25
11	8.04010401 Географія*;	60	60
12	8.04030201 Інформатика	35	-
Разом по університету		450	380

Отже, загальний обсяг ліцензованих спеціальностей за освітнім ступенем магістра становить:

на денній формі навчання – 450 осіб;

на заочній (дистанційній) формі навчання – 380 осіб.

У 2015 році відбувся перерозподіл ліцензійних місць між ОКР спеціаліста і освітнім ступенем магістра у бік збільшення місць на магістратурі на таких спеціальностях як: Музичне мистецтво, Історія, Соціологія, Хімія, Біологія, Географія, Інформатика, Початкова освіта, Дошкільна освіта, Соціальна педагогіка та інші.

У січні 2015 року університет отримав ліцензію для проведення освітньої діяльності для іноземних громадян.

За звітний період значна увага приділялася збереженню контингенту студентів університету. Організація прийому документів вступників, верифікація документів про навчання, отримання рейтингових списків та зарахування проводилося

виключно в системі Єдиної державної електронної бази освіти, через яку щоденно надавалися оперативні дані до Міністерства освіти і науки України щодо конкурсної ситуації. Завдяки формуванню нової стратегії проведення, підготовки до вступної кампанії, запровадженню нових організаційних форм роботи, проведенню широкої агітації у засобах інформації, постійному оновленню інформації на web-сайті університету, роботі телефонної лінії приймальної комісії та проведенню соціологічних опитувань потенційних абітурієнтів досягнуто підвищення кількісного та поліпшення якісного складу вступників.

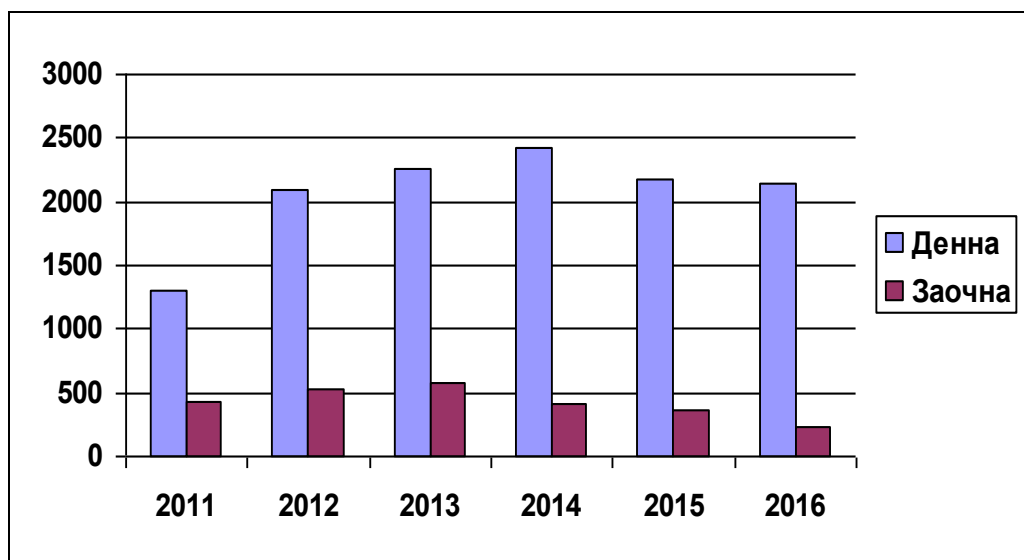
На малюнку показано динаміку подання заяв впродовж 5 останніх років до Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького за всіма освітніми ступенями та освітньо-кваліфікаційними рівнями. У 2016 році спостерігається тенденція до збільшення кількості заяв за рахунок освітнього ступеня «магістр», так як вперше було запроваджено «перехресний вступ» – вступ до магістратури за іншими спеціальностями. Треба відмітити значний інтерес вступників на окремі спеціальності як «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Фізична культура», «Психологія» та інші спеціальності.

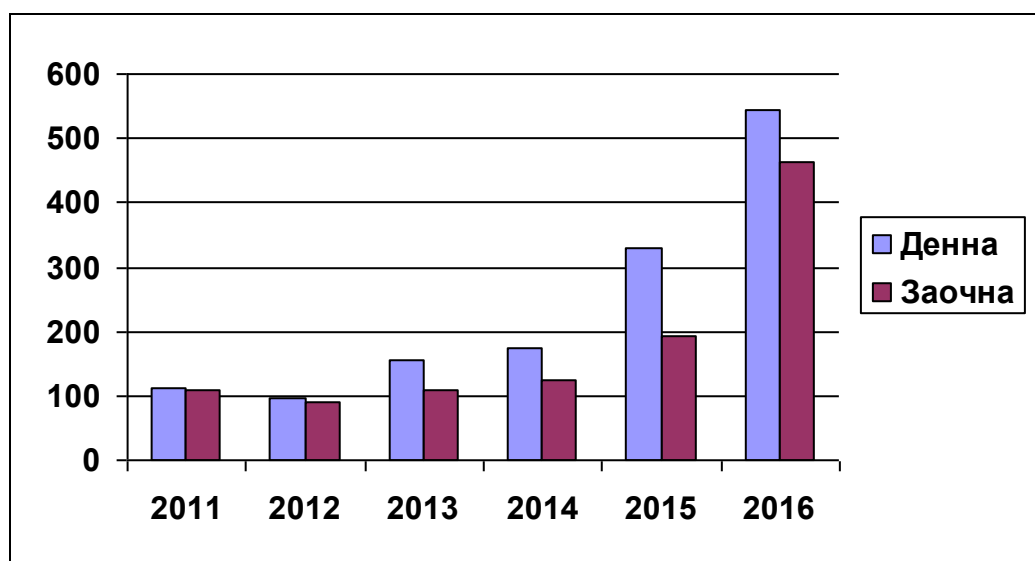
Діаграма динаміки подання заяв за всіма освітніми ступенями та освітніми (освітньо-кваліфікаційними) рівнями

До університету у 2016 році було подано на перший курс денної форми навчання 2368 заяв (2015 рік – 2550 заяв; 2014 рік – 2824 заяви; 2013 рік – 2828 заяв, 2012 рік – 2630 заяв; 2011 рік – 1726 заяв). Всі заяви подавались тільки в електронній формі через систему «Електронний вступ», окрім тих осіб, що користувалися квотами при зарахуванні на навчання на місця за державним замовленням. Динаміку подання заяв за освітнім ступенем «бакалавр» на 1 курс можна спостерігати на малюнках

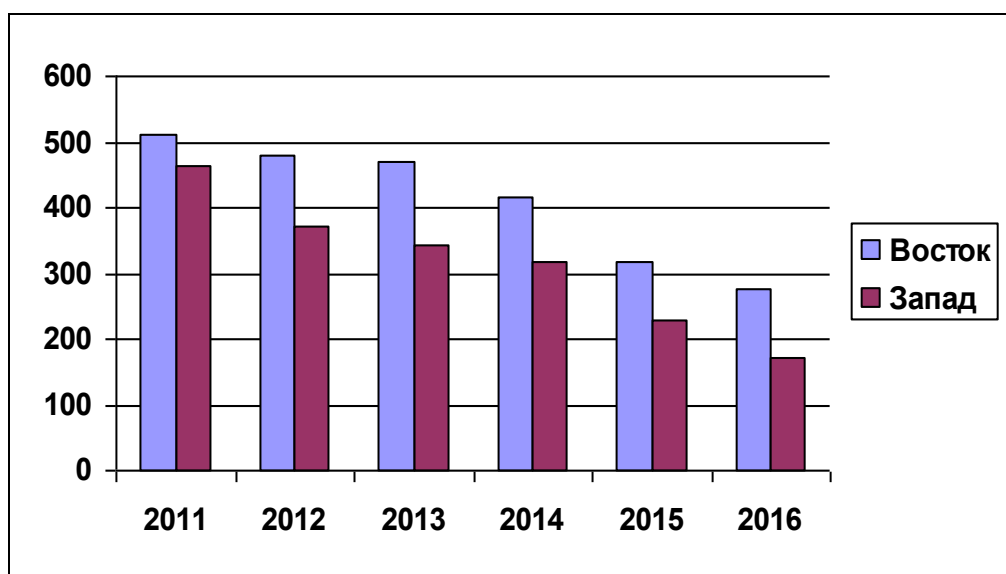
Діаграма динаміки подання заяв за освітнім ступенем бакалавра 1 курсу.

Діаграма динаміки подання заяв за освітнім ступенем магістра за 2011 – 2016 р.р.

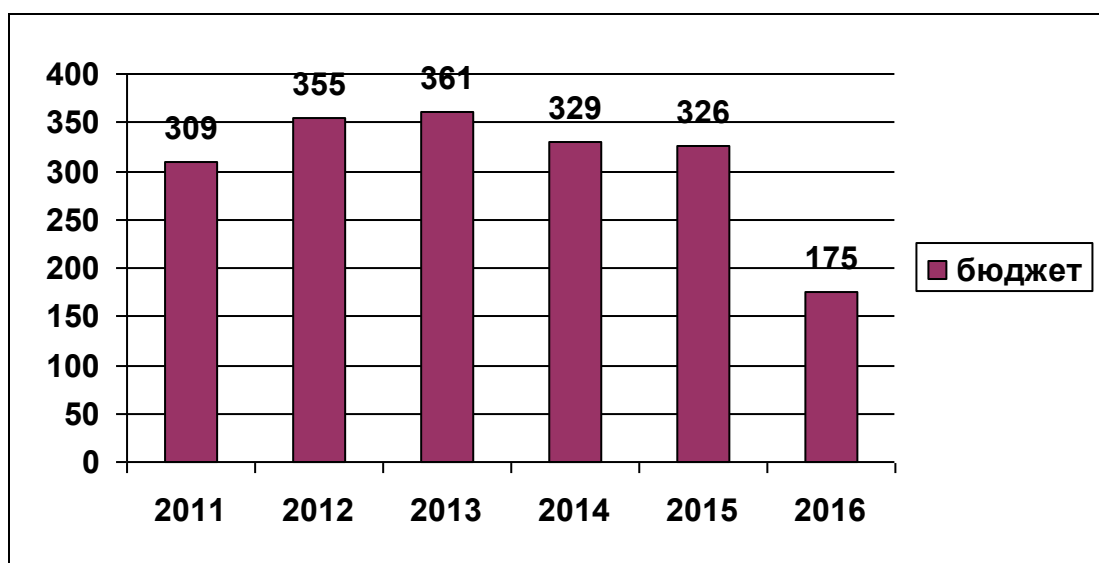

**Діаграма динаміки подання заяв за ОКР «спеціаліст»
за 2011 – 2016 р.р.**

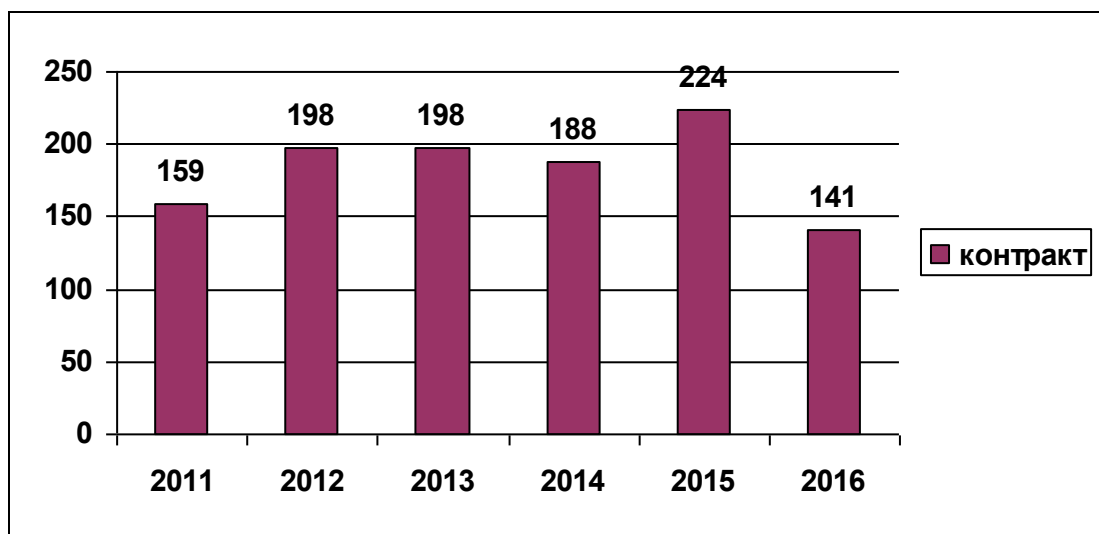

У 2016 році було зараховано на денну та заочну форми навчання на 1 курс на основі повної загальної середньої освіти за державним замовленням 175 здобувачів (у 2015 р. – 326, 2014 р. – 329, 2013 р. – 361, 2012 р. – 355 осіб та 2011 рік – 309 осіб).

**Динаміка прийому на навчання на 1 курс
на місця державного замовлення 2011 – 2016 рр.**

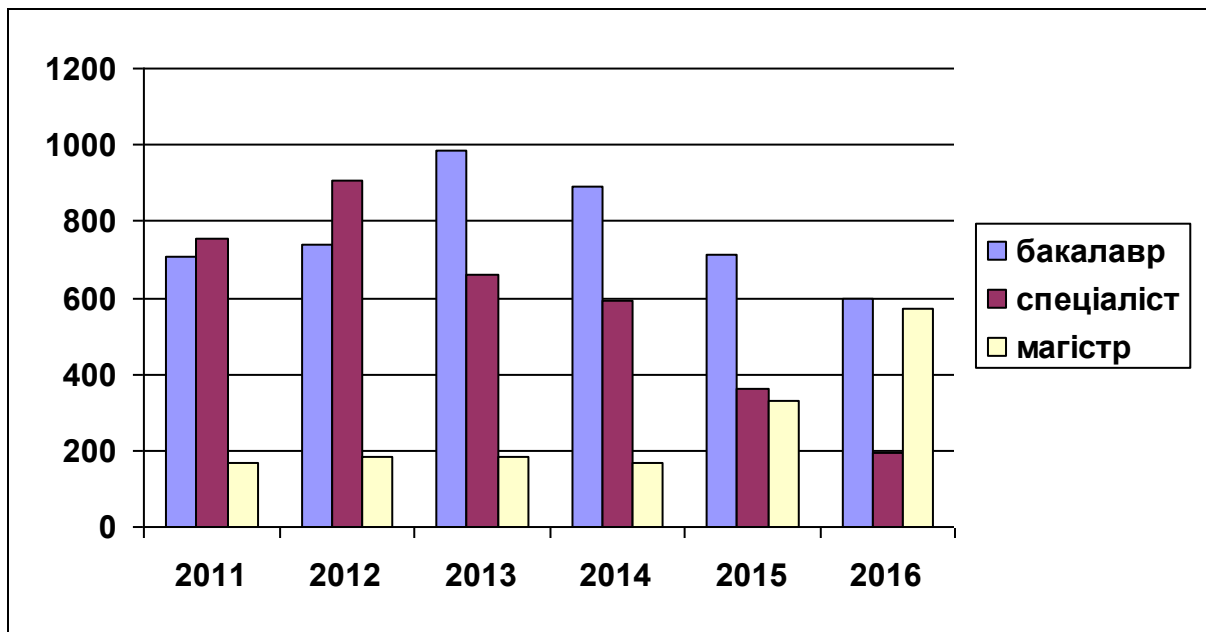
**Показники зарахування здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем
бакалавр (денна та заочна форми навчання – 1 курс) за державним
замовленням за 2011 – 2016 р.р.**

**Показники зарахування здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем
бакалавра (денна та заочна форми навчання – 1 курс)
на умовах контракту за 2011 – 2016 р.р.**

Кількість студентів, зарахованих до університету на умовах контракту, в середньому складає 40,3 % (по країні в середньому – 45 %). Але під час навчання зменшується до 30 % у зв'язку з відрахуванням студентів та переведенням на вакантні місця державного замовлення при відрахуванні студентів-бюджетників. Це негативно впливає на подальше формування контингенту студентів за освітніми ступенями бакалавра, магістра та ОКР спеціаліста.

Загалом за звітний період було зараховано на денну та заочну форми навчання наступну кількість абітурієнтів:

**Динаміка прийому здобувачів вищої освіти 2011 – 2016 роки
за всіма рівнями вищої освіти**

У 2016 році позаконкурсний вступ замінений вступом за квотою, якою могли скористатися лише діти-інваліди, діти-сироти та учасники АТО. Впродовж п'яти років можна простежити наступну динаміку:

Категорія	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Сироти	16	14	14	13	11	5
Інваліди	6	7	9	14	8	2
Діти шахтарів	1	1	1	3	1	-
Цільові направлення	12	15	19	3	4	-
Діти учасників АТО, учасники АТО	-	-	-	-	3	2
Всього	35	39	43	33	27	9

Продовж останніх трьох років, коли заяви подавалися в електронному вигляді, абітурієнти мали змогу подавати заяви на вступ з усіх регіонів України, до університету зараховані випускники шкіл Херсонської, Дніпропетровської, Миколаївської, Луганської, Хмельницької, Чернігівської, Івано-Франківської, Вінницької, Тернопільської областей та АР Крим, але основний контингент

складають Запорізька, Херсонська, Дніпропетровська, Донецька області, АР Крим. Найбільше вступників із Запорізької області.

Прийом з регіонів Запорізької області

Назва	2014	2015	2016
Мелітополь	119	145	140
Мелітопольський	32	31	34
Якимівський	20	17	23
Василівський	12	10	8
Приазовський	28	17	29
Михайлівський	13	10	15
Камянсько-Дніпровський	10	13	11
Веселівський	9	11	13
Приморський	15	5	17
Оріхівський	4		
Всього	261	259	290

В частині реалізації програми неперервної освіти університет співпрацює з низкою ВНЗ, які готують молодих спеціалістів: Нікопольський, Запорізький, Бериславський, Дніпропетровський педагогічні коледжі, Запорізьке, Дніпропетровське, Мелітопольське училища культури, Хортицькою національною навчально-реабілітаційною академією, Великоанадольським лісовим коледжем, Мелітопольським і Генічеським медичними коледжами. Впродовж 2011 – 2016 років випускників цих навчальних закладів було зараховано на старші курси університету як за державним замовленням, так і на умовах контракту. З метою удосконалення системи безперервної освіти створені наскрізні плани підготовки молодшого спеціаліста з подальшим навчанням за освітнім ступенем бакалавра за нормативним навчанням, а в цьому році й зі скороченим терміном навчання.

Динаміка прийому на навчання на базі ОКР «молодший спеціаліст»

Спеціальність	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	дфн	зфн	дфн	зфн	дфн	зфн	дфн	зфн	дфн	зфн	дфн	зфн
Дошкільна освіта	15	10	15	17	15	18	16	51	10	42	10	24
Початкова освіта	10	10	10	17	15	24	11	25	12	18	16	19
Соціальна педагогіка	-	-	5	2	5	-	3	0		2	3	4
Фізичне виховання	-	-	-	-	-	8	1	3		3	-	4
Англійська мова	-	-	2	10	3	15	0	10		9	-	13
Українська мова	-	-	1	6	-	15	0	9		1		
Інформатика	-	-	10	18	11	11	15	13	19	7	4	3
Лісове і садово-паркове господарство	6	-	12	-	6	2	5	2	6	1	-	2
Економіка підприємства										8		
Хореографія									1		-	3
Музика									5	11	15	11
Хімія									4		5	-
Біологія									5	1	20	5
Психологія	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Географія	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Математика	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Всього	31	20	43	70	55	93	51	113	62	103	73	98

Підсумовуючи, слід зазначити проблемні напрями роботи з формування контингенту на окремі спеціальності, на яких чисельність студентів у групі складає від 5 до 10 осіб. Незважаючи на комплекс заходів, що були розроблені й впроваджені керівництвом інституту, факультетів, завідувачами випускових кафедр, низькою залишається кількість студентів I курсу за напрямками підготовки: Екологія, Лісове господарство, Садово-паркове господарство, Хімія, Хореографія, Економіка, Соціальна робота.

Зрозуміло, що ця тенденція спостерігається як у регіоні, так і в державі в цілому. Проте від цього залежить статус інституту, факультетів і кафедр, оскільки фінансування малокомплектних (економічно нерентабельних) академічних груп, невиправдана «індивідуалізація» навчання, зменшення навантаження та інші умови гальмують подальший розвиток відповідних напрямів підготовки.

2.3. Розробка освітніх (освітньо-наукових) програм.

Удосконалення навчально-методичного забезпечення дисциплін

На виконання Закону України «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої закладів освіти», інших чинних нормативно-правових актів в університеті проведена значна робота зі створення освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти за I та II рівнем. Розроблені та затверджені Вченою радою університету структура освітньої програми, методичні рекомендації щодо розроблення освітніх програм в університеті, проекти Положень про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти та про керівників освітніх програм у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

Відповідно до наказу МОН України від 26.01.2015 р. № 47, роз'яснень та рекомендацій щодо реалізації наказу МОН провадження освітньої діяльності 2015 року (13.03.2015 р. № 1/9-120), Ліцензійних умов та рішення Вченої ради університету від 29.04.2015 р. (протокол № 10) в університеті були затверджені вимоги до складання навчальних планів, а саме:

- кількість годин аудиторних занять в одному кредиті (обсяг кредиту – 30 годин) за рівнем бакалавра (денна форма навчання) становить від 33% до 50%; за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста (денна форма навчання) становить від 23 % до 33 %;

- тижневе навантаження: для студентів 1 – 2 курсів – 24 години (включаючи заняття з фізичного виховання – в обсязі 2 год./тиждень з обов'язковими практичними заняття за розкладом. Підсумкова форма контролю у 4 семестрі – залік);

для 3 – 4 курсів – 22 години (заняття з фізичного виховання з 5-го по 8-й семестр факультативно – 2 години год./тиждень;

для 5 – 6 курсів – 18 годин.

- кількість навчальних дисциплін (обов'язкових та вибіркових з урахуванням практик) складає до 16-ти на рік та, відповідно, до 8 на семестр;
- планування атестації планується на освітньому ступені бакалавра у формі комплексного кваліфікаційного іспиту або захисту випускної кваліфікаційної роботи з 1-ї спеціальності; на освітньому ступені магістра (при поєднанні спеціальностей/спеціалізацій) планується з 1-ї спеціальності – магістерська робота; з 2-ї спеціальності/спеціалізації – комплексний іспит.

На виконання ст. 62 п. 15 Закону України «Про вищу освіту» в навчальних планах передбачена можливість реалізації права студентів на вільний вибір навчальних дисциплін у обсязі не менше 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС. Крім того, в навчальних планах підготовки здобувачів вищої освіти передбачена можливість вибору навчальних дисциплін інших спеціальностей та рівнів. Для реалізації цієї можливості адміністрацією університету здійснено оптимізацію розкладу навчальних занять.

Окремим питанням, яке стосується всіх навчальних планів, є перехід до укладання навчальних планів на основі сформульованих результатів навчання, що є необхідною умовою їх зовнішньої (міжнародної) сертифікації. Істотним недоліком під час складання навчальних планів є їх неузгодженість з роботодавцями, тому маємо надто академічні документи, а недоотримані здобувачами вищої освіти знання, уміння, навички і компетентності не сприяють їх успішному працевлаштуванню на першому робочому місці. Саме така побудова навчального плану сприяє запровадженню програми подвійного диплому із більшістю європейських університетів.

Протягом 2011-2016 рр. відбулося суттєве зменшення кількості навчальних годин для викладачів, що дозволило створити більш комфортні умови роботи для академічного персоналу, вивільнило їх час для наукової роботи, підготовки до занять.

Якщо у 2012 році середнє навчальне навантаження на 1 викладача складало 864 години, то сьогодні маємо 691.

Внаслідок переформатування навчальних планів збільшилась кількість навчальних дисциплін циклу професійної підготовки за вільним вибором студента. Кількість навчальних дисциплін вільного вибору студента за всіма спеціальностями освітнього ступеня «Бакалавр» складає 870. Так, наприклад, в навчальному плані спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) прийому 2016 року кількість зазначених навчальних дисциплін збільшилася до 32, а на спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія) до 34 навчальних дисциплін. Кількість навчальних дисциплін вільного вибору студента за всіма спеціальностями освітнього ступеня «Магістр» складає 445.

З кожної навчальної дисципліни розроблено навчально-методичні комплекси, які містять: програму навчальної дисципліни, робочу навчальну програму, технологічні карти накопичувальних рейтингових балів, навчальний контент, інструктивно-методичні матеріали до практичних (семінарських, лабораторних) занять, перелік завдань до самостійної роботи, перелік питань, задач, завдань або кейсів для поточного та підсумкового контролю, програму навчальної практики з дисципліни, перелік курсових робіт, завдання для післятестацийного моніторингу.

2.4. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в університеті

Відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького запроваджено систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності і якості освіти. Процес забезпечення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти зумовлює дотримання університетом стандартних процедур, рекомендованих МОН України, Європейською асоціацією із забезпечення якості вищої освіти (ЄАЗЯВО) спільно з Європейською спілкою студентів (ЄСС), Європейською асоціацією вищих навчальних закладів (ЄАВНЗ) та Європейською асоціацією університетів (ЄАУ) урахування пропозицій Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ЄАЗЯВО) спільно з Європейською спілкою студентів (ЄСС), Європейською асоціацією вищих навчальних закладів (ЄАВНЗ) та Європейською асоціацією університетів (ЄАУ).

Роботу зазначеної системи уможливлено розробкою і впровадженням нормативно-правової бази у вигляді низки внутрішніх документів, що становлять основні організаційні засади забезпечення реалізації стандартів забезпечення якості вищої освіти, створення умов для конкурентоспроможності університету на принципах поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки високо компетентного фахівця та інноваційного розвитку країни, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях.

Зазначена система детермінована Стратегією і концепцією розвитку університету, його місією і візією. Зокрема, у Стратегії і Концепції розвитку Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького відкрито заявляє про свої стратегічні наміри створити таку атмосферу і практику, яка визнає важливість культури якості освітньої діяльності і якості освіти та її забезпечення і покращення. **Місія** Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького як навчального закладу вищої освіти полягає у спрямуванні діяльності суб'єктів освітнього процесу на

розвиток вищої професійної (педагогічної) освіти, науки і культури на основі генерування й упровадження фундаментальних наукових досліджень за широким спектром природничих, гуманітарних та інших напрямів науки і техніки. **Візія** Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького:

- створювати системи освіти нового покоління, що забезпечують культурне зростання та випереджувальний загальноцивілізаційний розвиток інноваційної людини відповідно до вимог часу;
- забезпечувати ефективну систему розвитку майбутнього фахівця – представника покоління інформаційної епохи та формування його як соціально- і фізично зрілої, духовно творчої особистості, громадянина України і світу;
- готувати здобувачів вищої освіти до активної громадянської позиції, до майбутніх кар'єр, розкривати їх лідерські якості;
- будувати розгалужені бази знань і стимулювати дослідження та інновації;
- демонструвати відкритість діяльності та забезпечувати інформування спільноти (стейкхолдерів);
- співпрацювати з територіальною громадою м. Мелітополя, сприяти розвитку інтеркультурних зв'язків та збагачувати духовні інтереси.

Політика забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти і відповідні процеси є основою злагодженої інституційної системи формування і реалізації культури якості, яка формує цикл безперервного вдосконалення і сприяє підзвітності університету щодо результатів реалізації освітніх стандартів університету у забезпеченні якості освітньої діяльності і якості освіти має офіційний статус і є доступною для широкого загалу на офіційному сайті Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Політика Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького у забезпеченні якості освітньої діяльності та якості вищої освіти об'єктивується у практику через низку процесів і процедур внутрішнього

забезпечення якості, які ґрунтуються на «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (2015).

Політика Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького у забезпеченні якості освітньої діяльності і якості вищої освіти передбачає: організацію системи забезпечення якості; відповідальність за забезпечення якості вищої освіти факультетів, інституту, навчально-наукових центрів, кафедр, інших структурних підрозділів, а також керівництва університету, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти у межах їхньої компетенції; академічну чесність і свободу; запобігання будь-яким проявам нетолерантності чи дискримінації щодо учасників освітнього процесу; залучення зовнішніх сторін до експертизи якості освіти в університеті.

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти (внутрішнього забезпечення якості освіти) університету містить:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість реалізації освітніх програм;
- якість результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- забезпечення академічної мобільності учасників освітнього процесу;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- систему запобігання академічному плагіату учасників освітнього процесу.

Система забезпечення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького має розгалужену ієрархічну структуру.

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького реалізується за *стандартними процедурами*.

Так, *розробка та затвердження освітніх програм* відбувається: відповідно до загальних програмних цілей, співзвучних стратегії університету, що мають чітко зазначені очікувані навчальні результати – (Стратегія розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького 2013 – 2023 рр., Концепція розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького 2014 – 2018 рр.) та із залученням зовнішніх експертів та орієнтирів, що регламентовано, – (**Положенням** про раду стейкхолдерів); з урахуванням можливостей здобувачів вищої освіти у виборі індивідуальної освітньої траєкторії. З цією метою Положеннями: Про дисципліни вільного вибору студентів у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького; Про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про дипломні роботи на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр», «Магістр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про академічну мобільність студентів у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького; згідно Європейській системі переведення і накопичення кредитів (ECTS); освітні програми (за необхідності) містять структуровану інформацію про можливості проходження практики, процедури регламентовано **Положеннями** про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького); освітні програми підлягають процедурі інституційного затвердження.

В університеті відбувається зміна адаптивної навчальної парадигми на освітню компетентнісну парадигму знання заради життєтворчості студента і майбутнього конкурентоспроможного фахівця, що уможлиблюється *впровадженням студентоцентрованого навчання* та передбачає:

- повагу й увагу до розмаїтості здобувачів вищої освіти та їхніх потреб, уможливорюючи гнучкі навчальні траєкторії;
- застосування різних способів подачі навчального матеріалу;
- гнучке використання різноманітних педагогічних методів;
- систематичне оцінювання й коригування способів подачі навчального матеріалу та педагогічних методів;
- розвиток у здобувачів вищої освіти почуття незалежності та водночас із забезпеченням належного наставництва і підтримки з боку науково-педагогічних працівників;
- формування взаємоповаги у стосунках учасників освітнього процесу;
- наявність належних процедур реагування на студентські звернення.

Означені заходи було забезпечено нормативними **положеннями**: Про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про студентське самоврядування в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про заочну (дистанційну) форму навчання в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Положення про оцінювання досягнень студентів в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (в розробці), Про бально-рейтингову систему оцінювання результатів навчання здобувачів освітніх ступенів «Бакалавр», «Магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького; Про дисципліни вільного вибору студентів в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького; Про практичну підготовку здобувачів вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Про дипломні роботи на

здобуття освітнього ступеня «Бакалавр», «Магістр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про академічну мобільність учасників освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького; Про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про дистанційне навчання в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про видачу дипломів з відзнакою випускникам в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про переведення студентів контрактної форми навчання на вакантні місця державного замовлення в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Про порядок призначення і виплати стипендій студентам, аспірантам і докторантам в Мелітопольського державного педагогічного університеті імені Богдана Хмельницького, Про порядок і умови надання одноразової матеріальної допомоги та заохочення студентів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

З метою запровадження стандартів, рекомендацій і основних інструментів Європейського простору вищої освіти в університеті ***розроблено і впроваджено накопичувальну бально-рейтингову систему оцінювання, що визначає реалізацію студентоцентрованого підходу для забезпечення якості освіти і*** відповідні процедури, які спираються на такі орієнтири:

- обізнаність науково-педагогічних працівників з наявними методами поточного та підсумкового контролю в навчальній діяльності екзаменування та контролю знань й підтримка викладачів у розвитку своєї компетентності в цій сфері;

- своєчасне оприлюднення системи, методів і критеріїв оцінювання, зворотний зв'язок, який супроводжується рекомендаціями щодо організації опанування навчальної дисципліни (модуля);
- оцінювання здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю більше ніж одним екзаменатором;
- правила оцінювання передбачають можливість реалізації оптимістичного прогнозування результатів навчання;
- послідовне та справедливе оцінювання здобувачів вищої освіти відповідно до встановлених процедур;
- наявність процедури подання апеляцій здобувачами вищої освіти.

Впроваджена накопичувальна бально-рейтингова система оцінки успішності дозволяє студентам:

- формувати самоорганізацію індивідуальної освітньої траєкторії шляхом проектування і виконання індивідуального навчального плану;
- актуалізувати самооцінку з вивчення навчальної дисципліни, виконання всіх видів навчального навантаження з навчального модуля до початку екзаменаційної сесії;
- формувати досвід різнобічної навчальної діяльності, навчальну компетентність (уміння вчитися);
- регулювати процес учіння протягом семестру.

За рекомендаціями про впровадження системи ЕКТС, у навчальному навантаженні студента зазначено час, потрібний студенту для завершення всіх видів навчальної діяльності (таких як лекції, семінари, проекти, практичні заняття, самостійна робота, екзамени тощо), необхідних для досягнення очікуваних результатів навчання. Оцінювання навантаження не ґрунтується виключно на контактних годинах (тобто годинах, використаних студентами на навчальну діяльність під наглядом викладацького складу). У впровадженій системі воно охоплює усі види навчальної діяльності, необхідної для досягнення очікуваних результатів навчання, включно з часом, витраченим на самостійну роботу, обов'язкову виробничу практику. Така система оцінювання формує ціннісне

ставлення студента як до мінімального власного освітнього кроку, так і спроектованого накопиченого результату опанування певних компетентностей.

Організацію навчального процесу на основі бально-рейтингової системи оцінювання результатів навчання зорієнтовано на :

- ✓ організаційне забезпечення реалізації ECTS та сполучення з Європейською системою заліку та накопичення кредитів (ЄСЗНК);
- ✓ особисту участь кожного студента у формуванні свого індивідуального навчального плану на основі вільного вибору навчальних дисциплін (модулів);
- ✓ залучення в навчальний процес тьюторів, які допомагають студентам у формуванні індивідуального навчального плану та освітньої траєкторії;
- ✓ повної забезпеченості навчального процесу всіма необхідними методичними і навчальними матеріалами, а також автоматизованою системою підрахунку рейтингів та їх моніторингу (електронний журнал).

Введення бально-рейтингової системи сприяло вирішенню таких основних завдань, як:

- ✓ інтеграція вітчизняної системи вищої професійної освіти в єдиний Європейський освітній простір та систему ЄСЗНК;
- ✓ функціонування кредитно-трансферної системи навчання відповідно до вимог Галузових стандартів ОПП;
- ✓ посилення контролю систематичності навчальної діяльності студентів при засвоєнні ОПП за напрямом підготовки (спеціальністю);
- ✓ підвищення об'єктивності і порівнянності оцінок результатів навчальної діяльності студентів для отримання більш повної інформації про якість результатів освіти в системі освітньої діяльності
- ✓ підвищення конкурентоспроможності випускників на українському та міжнародному ринках праці;
- ✓ підвищення мотивації навчальної діяльності студентів в умовах збільшення числа індивідуальних програм навчання, особистісно-орієнтованого характеру навчання, відповідальності за результати самостійної роботи з вивчення

навчальних дисциплін протягом семестру, мотивації до виконання науково-дослідної діяльності та соціальної активності студентів;

- ✓ отримання більш повної інформації про рівень і динаміку професійно-особистісного становлення студентів, про персональні освітні та науково-дослідні досягнення студентів для прийняття обґрунтованих рішень за різними формами заохочень і вдосконалення якості освіти;

- ✓ підвищення дисципліни студентів у навчальному процесі і скорочення числа пропусків занять без поважних причин;

- ✓ проведення моніторингу засвоєння вимог Галузових стандартів у рамках компетентнісного підходу.

Індивідуальна рейтингова оцінка студента з навчальної дисципліни (модуля) освітньо-професійної програми **розраховується автоматично в електронному журналі та автоматизованій системі підрахунку, що виключає вплив суб'єктивного чинника в процес оцінювання та запобігає ненормативним стосункам викладачів і студентів, робить їх публічними і прозорими.**

З метою оцінювання системного виконання студентом навчального навантаження, визначеного для опанування відповідних навчальних дисциплін компетентностей, впроваджена бально-рейтингова система оцінювання за 100-бальною шкалою є накопичувальною (сумарною), до якої входять бали поточного контролю і бали за засвоєння усіх освітніх елементів навчальних програм (практик, завдань до самостійного опрацювання та інших елементів). Протягом усього семестру поточна успішність оцінюється тільки в балах наростаючим підсумком, у тому числі враховуються і результати усіх видів контролю, представлених в технологічній карті накопичувальної бально-рейтингової системи оцінювання результатів навчання студентів.

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького **систематично застосовує заздалегідь визначені та оприлюднені правила щодо всіх фаз освітнього процесу:** зарахування, навчання, визнання кваліфікацій і сертифікація здобувачів вищої освіти.

Сьогодні *створено умови підтримки просування здобувачів вищої освіти в їхній академічній кар'єрі*: дієва система дистанційного освітнього супроводу за індивідуальним графіком навчання для здобувачів вищої освіти, які навчаються на випускових курсах, що дозволяє їм бути мобільними в межах та поміж системами вищої освіти;

- послідовна і прозора політика щодо доступу, процесів та критеріїв зарахування на навчання;

- систематично здійснюється офіційне ознайомлення здобувачів вищої освіти із навчальним закладом та освітньою програмою відповідно до принципу транспарентності;

- функціонують процеси моніторингу та використання інформації щодо навчальних успіхів здобувачів вищої освіти;

- визнається кваліфікація вищої освіти та попередніх етапів навчання, в перспективі – визнання неформальної освіти як умови забезпечення навчальних досягнень студентів та стимулювання їх мобільності.

Належні процедури визнання кваліфікацій спираються на такі засади:

- залучення до кваліфікаційних екзаменів висококваліфікованих представників галузі;

- забезпечення якісного змісту засобів діагностування якості результатів навчання;

- науково-методичне та інформаційно-технологічне забезпечення процедури проведення кваліфікаційного екзамену;

- прозорість і відкритість кваліфікаційного екзамену.

По закінченню Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького здобувачі вищої освіти одержують офіційні документи, що описують здобуту ними кваліфікацію: досягнуті навчальні результати, а також контекст, рівень, зміст і статус освітньої програми, що здобувалася та була успішно завершена.

Компетентність науково-педагогічних працівників забезпечується:

- застосовуванням в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького прозорої процедури вибору та розвитку науково-педагогічного персоналу;
- дотриманням чітких, прозорих і справедливих процедур відкритого конкурсного відбору науково-педагогічних працівників;
- участю студентів в моніторингу якості освітніх програм та якості їх викладання і навчально-методичного забезпечення;
- плануванням та реалізацією науково-методичних семінарів, конференцій та інших заходів, що створюють сприятливе середовище й дозволяють викладачам ефективно виконувати посадові обов'язки та реалізовувати професійні інтереси й ініціативи;
- програмою підвищення кваліфікації, ініційованою кафедрами університету, що уможливорює та стимулює професійний розвиток науково-педагогічних працівників;
- рейтинговою системою моніторингу якості професійної діяльності науково-педагогічних працівників;
- поширенням кращих практик застосування інноваційних методів викладання та нових технологій.

Забезпечення навчальними ресурсами та підтримка здобувачів вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького відбувається завдяки наявним ***освітнім та матеріально-технічним ресурсам***, що сприяють покращенню якості освітньої діяльності та якості вищої освіти її здобувачів.

Інформаційне забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в університеті представлене:

- інформацією про освітні програми та інші види діяльності;
- ключовими показниками ефективності освітнього процесу (відповідно Ліцензійних вимог);
- інформацією про склад здобувачів вищої освіти;

- досягнення здобувачів вищої освіти, показниками їх успішності та причини відрахування.

Здобувачам вищої освіти, науково-педагогічним працівникам, співробітникам та здобувачам вищої освіти університету надана можливість брати участь у функціонуванні відкритої гарячої лінії ректора; моніторингового складника діяльності відділів та структурних підрозділів університету, що впливає на планування подальшої діяльності університету.

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького систематично оприлюднює точну, об'єктивну, актуальну і доступну інформацію про свою діяльність, зокрема про свої освітні програми для абітурієнтів, здобувачів вищої освіти, випускників, інших зацікавлених сторін для широкого загалу. Університет надає інформацію про працевлаштування випускників шляхом оприлюднення на офіційному веб-сайті. Така процедура є обов'язковим системним елементом внутрішнього забезпечення якості освіти через забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації.

В університеті функціонують та *підлягають періодичному перегляду освітні* (ті, що готують до практичної, прикладної професійної діяльності) та *освітньо-наукові програми* (ті, що готують випускників до дослідницької наукової діяльності), зокрема, на предмет: культуровідповідності змісту освітньої програми; перспективності програми у динаміці професії; правильного вибору способів досягнення навчальних цілей; системності окремих елементів; практичної спрямованості. Зібрана інформація щодо якості освітньої програми аналізується та адаптується завідувачами кафедр (керівниками освітніх програм) задля забезпечення її актуальності.

Перспективним є обов'язкова зовнішня експертиза та рецензування, перегляд та доопрацювання освітніх програм за участю стейкхолдерів й усіх учасників освітнього процесу.

З метою формування академічного етосу, культури якості освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана

Хмельницького запроваджена і функціонує система науково-просвітницьких заходів запобігання плагіату.

Для реалізації стандартів забезпечення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького структурні підрозділи систематично проводять *моніторинг якості освітніх і матеріально-технічних ресурсів*; кафедри розробляють і реалізують динамічний план заходів, контролюють та аналізують результати удосконалення та оновлення освітніх програм; підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та їх мотивації до розвитку культури якості; вдосконалення методів викладання та підвищення рівня об'єктивності оцінювання; створення системних зв'язків зі стейкхолдерами; встановлення зворотних зв'язків між учасниками освітнього процесу; самооцінки ефективності діяльності із забезпечення якості освіти.

До забезпечення якості освітньої діяльності і якості освіти розроблено *механізми і процедури участі здобувачів вищої освіти* в означених процесах.

Розділ 3. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність в університеті

3.1. Рейтингові показники університету

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького – науковий, освітній і культурний центр Південно-Східної України.

Інтегральний показник діяльності університету за результатами визначення рейтингів університетів України «Топ-200 Україна», що проводиться кафедрою UNESCO, у 2016 р. підвищився до 14,8, (для порівняння у 2011 р. – 9,76), що дало змогу університету піднятися на 169 місце в рейтингу серед 200 найкращих університетів України (для порівняння: у 2011 р. – 176 позиція).

За підсумками консолідованого рейтингового оцінювання діяльності ВНЗ, який опублікований інформаційним ресурсом «Освіта.ua», Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького упродовж 2011 – 2016 років входив у ТОП-10 кращих педагогічних ВНЗ країни.

За даними міжнародного рейтингу «Вебометрикс», який враховує кількість проіндексованих пошуковими системами сторінок сайту навчальних закладів, зовнішніх посилань на нього, цитування ресурсу, а також кількість завантажених на сайт файлів, МДПУ імені Богдана Хмельницького посідає провідні позиції. Зокрема, у 2015 р. – 33 місце серед 295 ВНЗ України, 7520 місце серед 11992 ВНЗ світу, 1920 місце з 6053 університетів Європи.

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького має значний науковий потенціал, який дає змогу брати участь у різноманітних міжнародних та всеукраїнських заходах. Так, у 2011 році університет за результатами всеукраїнської громадської акції «Флагман сучасної освіти України», став лауреатом та отримав почесне звання «Флагман сучасної освіти України».

Високий рівень якості освіти став критерієм відбору університету для участі в міжнародній виставці «China Education Expo 2012», яка проходила в місті Пекіні (Китайська Народна Республіка), де університет презентував можливості та

перспективи здобуття вищої освіти в Україні, при цьому він був єдиним педагогічним ВНЗ, який узяв участь у виставці.

На XV Міжнародній виставці «Сучасна освіта в Україні – 2012» за результатами експертних оцінок Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та Національної академії педагогічних наук України Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького став переможцем у номінації «Розвиток навчання та виховання дітей з особливими потребами» та був нагороджений золотою медаллю й дипломом «Лідер сучасної освіти. За багаторічну інноваційну педагогічну діяльність щодо модернізації освіти в Україні».

Науково-технічні розробки колективу університету були представлені на VI Міжнародному інвестиційному саміті «Стійкий розвиток. Енергоефективність. Ресурсозбереження. Екобезпека та VI Міжнародній спеціалізованій виставці «Енергоефективність. Відновлювальна енергетика – 2013» і були високо оцінені міжнародним журі.

У травні 2013 року університет взяв участь у міжнародній виставці, яка проходила в місті Кошице (Словачія). Експозиція була представлена стендами з інформацією про структуру та основні досягнення університету, а також презентацією можливостей і перспектив здобуття вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

В рамках Державної цільової науково-технічної та соціальної програми «Наука в університетах» у листопаді 2012 року на базі університету було створено Науково-навчальний центр «Біорізноманіття», перший і єдиний серед педагогічних університетів України. Створення центру дозволило підвищити якість інтеграції результатів наукових досліджень в освітній процес підготовки фахівців.

Розуміючи нову місію університету як ініціатора суспільних процесів як на місцевому, так і регіональному рівні, науково-педагогічні працівники МДПУ імені Богдана Хмельницького активно працюють над підвищенням міжнародного визнання міста Мелітополя. Значних результатів упродовж останніх п'яти років досяг університет у плані досліджень інтеркультурності не лише на регіональному,

але і на загальнонаціональному рівні. Завдяки ініціативі викладачів університету, які входять до складу робочої групи зі створення проектної розробки міської моделі міжкультурної інтеграції «Інтеркультурна стратегія міста Мелітополь», місто Мелітополь стало членом міжнародної програми Ради Європи «Інтеркультурні міста». Плідна співпраця Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького з Інститутом ЮНЕСКО з освіти упродовж життя (м. Гамбург, Німеччина), сприяла вступу у 2016 році міста Мелітополя до Глобальної мережі ЮНЕСКО міст, що навчаються (GNLC).

3.2 Наукова тематика і фінансування тем наукових досліджень

Провідні вчені університету проводять фундаментальні, прикладні та пошукові науково-дослідні роботи, що зареєстровані в УкрІНТЕІ, включені до тематичного плану університету та виконуються за рахунок держбюджетного фінансування, за державними й міжнародними проектами та грантами, а також за рахунок власних коштів і коштів замовників. Виконання фундаментальних досліджень в університеті має на меті отримання наукового продукту – нових теорій, концепцій, методів, методик, математичних моделей тощо. Прикладні дослідження спрямовані на виконання інноваційних розробок, зорієнтованих на кінцевий результат у вигляді нових технологій, видів техніки, матеріалів тощо, що дасть змогу істотно підвищити їх конкурентоспроможність і значно розширить впровадження результатів.

Основними пріоритетними напрямками наукової діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького є «Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України та сталого розвитку суспільства і держави» та «Раціональне природокористування».

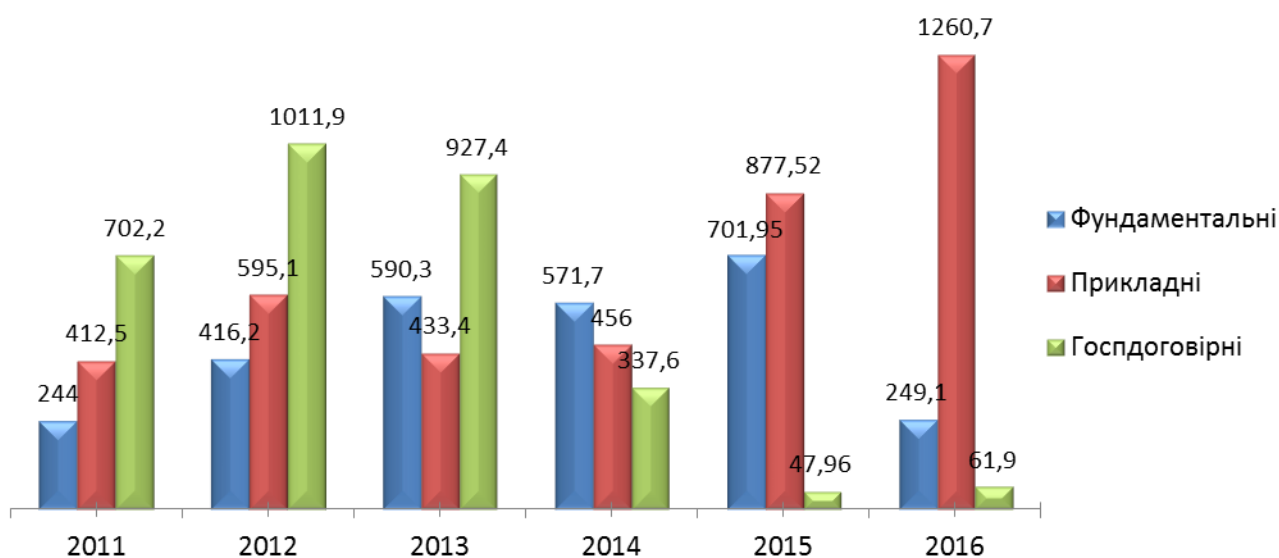
Упродовж п'яти років науково-педагогічні працівники університету розробляли 45 ініціативних науково-дослідних тем; виконували 14 наукових проєктів, що фінансувалися з державного бюджету.

Науково-дослідна робота науково-педагогічних працівників університету мала і міжнародне визнання. Зокрема, результати проєкту «Розробка регіональних міждисциплінарних правових студій з питань енергетики та навколишнього середовища» (516911-TEMPUS-1-2011-1-DETEMPUS-JPCR Development of Regional Interdisciplinary Post-Graduate Energy and Environmental Law Studies) гранту TEMPUS IV (2011 – 2013 pp.) та проєкту «Формування потенціалу по спостереженню за Чорноморським басейном у рамках підтримки сталого розвитку території» («Building Capacity for a Black Sea Catchment Observation and Assessment Systems supporting Sustainable Development») гранту Сьомої Рамкової Програми (FP7) Європейського Союзу (2009 – 2013 pp.) були високо оцінені міжнародними експертами.

До тематичного плану НДДКР університету увійшли 14 робіт, що фінансувалися Міністерством освіти і науки України за рахунок державного бюджету, обсяг фінансування яких становив **6808,47** тис. грн. Серед них – 6 фундаментальних науково-дослідних робіт з обсягом фінансування 2773,25 тис. грн. і 8 прикладних науково-дослідних робіт, обсяг фінансування яких – 4035,22 тис. грн.

Категорії робіт	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	к-сть	ол. тис. грн.	к-сть	ол. тис. грн.	к-сть	ол. тис. грн.	к-сть	ол. тис. грн.	к-сть	ол. тис. грн.	к-сть	ол. тис. грн.
Фундаментальні	2	244	3	416,2	4	590,3	3	571,7	2	701,95	1	249,1
Прикладні	1	412,5	2	595,1	2	433,4	1	456,0	2	877,52	4	1260,7
Госпдоговірні	16	702,2	21	1011,9	20	927,4	2	337,6	3	47,96	6	61,9

Обсяги фінансування НДР за 2011-2016 рр.

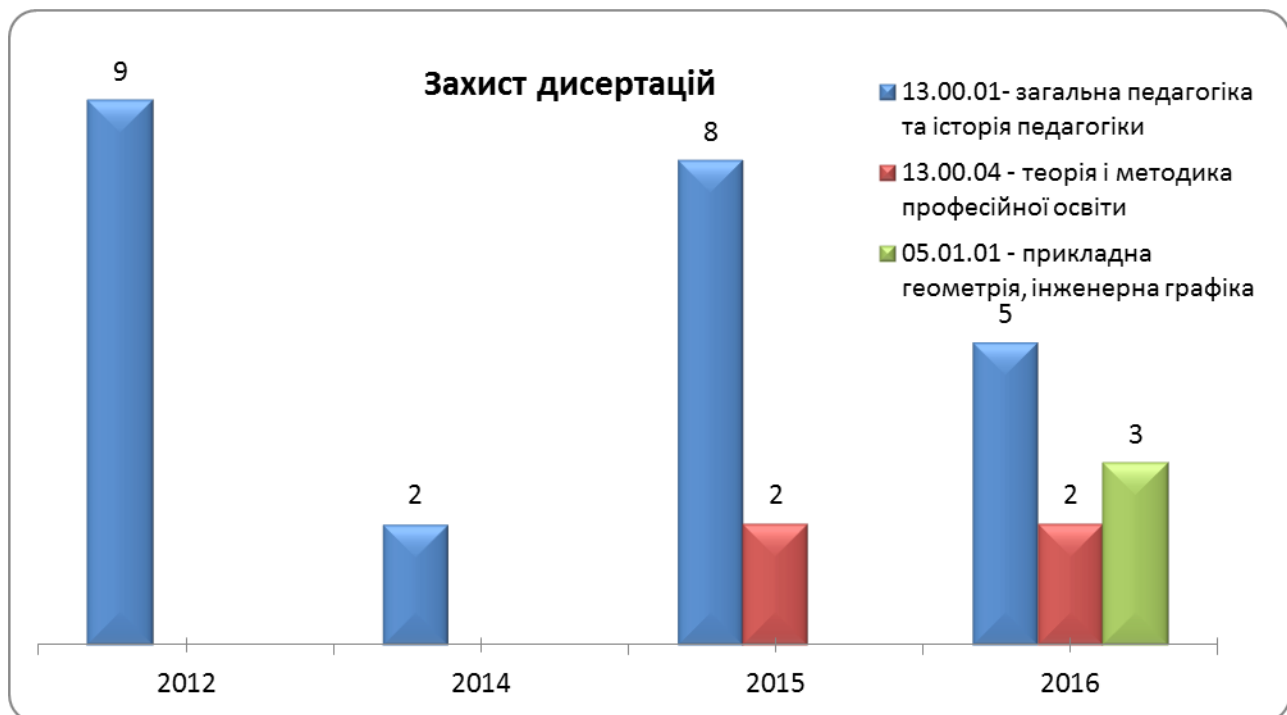
3.3. Робота спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських дисертацій

У 2011 році на базі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького вперше було створено спеціалізовану вчену раду К 18.053.01, що має право приймати до розгляду та проводити захисти дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, а вже в 2014 році повноваження спеціалізованої вченої ради були розширені з правом приймати до розгляду та проводити захист дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальностями 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки та 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Упродовж останніх п'яти років у спеціалізованій вчентій раді К 18.053.01 Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького захищено 28 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (24 зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 4 зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти).

Рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 29 вересня 2015 року, затвердженим

наказом МОНУ № 1021 від 7 жовтня 2015 року в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького відкрито спеціалізовану вчену раду К 18.053.02 з наданням їй права приймати до розгляду та проводити захист дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук зі спеціальності 05.01.01 – прикладна геометрія, інженерна графіка. У спеціалізованій вченій раді К 18.053.02 в 2016 році захищено 3 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук

3.4.Результати фундаментальних та прикладних досліджень

Назва роботи: Людиновимірність гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів.

Пріоритетний напрям: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: Фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Секція: Педагогіка, психологія, соціологія, українознавство, проблеми освіти і науки, молоді та спорту.

Термін виконання: 2013 – 2015 рр.

Науковий керівник: д-р філософ. наук, професор Молодиченко В.В.

Коротка характеристика результату та його значущість.

Концептуальне оформлення ідеї людиновимірності в гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів може бути використано в багатогранній науковій і навчально-виховній діяльності вищої школи (на світовому рівні). Теоретичні дані дають змогу поширити науковий арсенал філософії, педагогіки, психології, культурології, мистецтвознавства та інших гуманітарних галузей знання (на світовому рівні).

Розроблено методологічні засади гармонізації культурно-освітнього простору з позиції презумпції людиномірності, визначено соціоприродні детермінанти гармонізації культурно-освітнього простору; розкрито духовно-моральні смисли гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього фахівця; окреслено психологічні виміри гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього педагога. Розроблено механізми реалізації концепції людиновимірності в системних параметрах культурно-освітнього простору майбутніх педагогів, що відображено в Концепції гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього педагога, Стратегії розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2013 – 2022 рр., Концепції розвитку університету на 2014 – 2018 рр., Програмі інтеграції людиномірності в сучасну університетську науку й освіту.

Результати дослідження мають стати основою розроблення ефективного механізму реалізації концепції людиновимірності в системних параметрах культурно-освітнього простору майбутніх педагогів (на європейському рівні), створення технологічних алгоритмів упровадження концепції людиновимірності в процес професійної підготовки майбутніх педагогів (на державному рівні); розроблення наукового й науково-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх педагогів на засадах людиновимірного підходу (на державному рівні). Результати дослідження можуть бути використані, наприклад, Міністерством освіти і науки України, ВНЗ України, установами НАПН України, радами ректорів регіональних університетських центрів України, для розробки в українському суспільстві науково-обґрунтованих освітніх стратегій на засадах людиномірності, для модернізації вищої освіти України, а також здатні позитивно вплинути на процес реформування університетської освіти згідно з сучасними світовими стандартами й вимогами збереження її людиномірності.

Соціальна значущість дослідження зумовлена Національною доктриною розвитку освіти України, Державною національною програмою «Освіта. Україна ХХІ століття», Державною програмою «Трансформація гуманітарної освіти в Україні», Законом України «Про вищу освіту» і пов'язана з розумінням ролі

культурно-освітнього простору сучасного університету у формуванні особистості, здатної мислити та діяти як автономний і відповідальний суб'єкт у контексті комунікації та співпраці, що реалізує своє громадянство в рамках демократії та прийняття моральних рішень у ситуації швидких змін; особистості, здатної до продуктивних інновацій і творчої адаптації до швидких соціальних змін, що в перспективі матиме виражений соціальний та економічний ефект і сприятиме суттєвому покращенню життя країни та її громадян.

Упровадження результатів дослідження підтверджено довідками Інституту проблем виховання (лабораторія позашкільної освіти) НАПН України (довідка про впровадження №01-11/60 від 28. 01. 2016 р.) та Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (довідка про впровадження №01-08/26 від 19. 01. 2016 р.), Виконавчого комітету Мелітопольської міської ради Запорізької області (довідка про впровадження №02-13/54-1 від 26. 01. 2016 р.).

Назва роботи: Динаміка геолого-геоморфологічних процесів північно-західного узбережжя Азовського моря та їх екологічні наслідки.

Пріоритетний напрям: Раціональне природокористування

Пріоритетний тематичний напрям: Технології моделювання та прогнозування стану навколишнього природного середовища

Секція: Дослідження з проблем природничих наук.

Термін виконання: 2011 – 2013 рр.

Науковий керівник: д.геол.н, професор Даценко Л.М.

Коротка характеристика результату та його значущість. Визначено літологічний склад порід, які складають схили та узбережжя. Вивчено вплив неотектонічних умов на характер розвитку геолого-геоморфологічних процесів території. Описано рельєф як індикатор тектонічних рухів і умов розвитку геолого-геоморфологічних процесів. Досліджено розвиток геолого-геоморфологічних процесів у часі. Визначено стан та ступінь природних та техногенних навантажень на розвиток та активізацію геолого-геоморфологічних процесів. Складено оціночно-прогнозну характеристику геолого-геоморфологічних процесів Північно-Західного узбережжя Азовського моря.

Отримані наукові результати можуть бути використано будівельними, господарськими установами, рекреаційними службами при подальшому використанні узбережжя, екологічними та природоохоронними організаціями при створенні захисних заходів. Не менш важливим є втілення цих результатів у вигляді науково обґрунтованих рекомендацій щодо охорони геологічного середовища (ГС) району дослідження (два (2) акти впровадження: Приазовська районна державна адміністрація, № 01-09/0612 від 06.08.2013 р.; Інститут геологічних наук НАНУ, №73-403-1/6 від 25.09.2013 р.). Отримані нові данні про геологічну будову

території, ГГП, їх геоекологічні наслідки використовуються у навчальному процесі при підготовці спеціалістів та науковців фізико-географічного, екологічного напрямку. Слід зазначити, що вивчення динаміки геолого-геоморфологічних процесів на будь-якій території не може бути обмежено в часі, тому робота по вивченню ГГП Північно-Західного Приазов'я є постійним багаторічним дослідженням кафедри фізичної географії і геології, науково-дослідної геотехнічної лабораторії та її співробітників; тільки в цьому випадку майбутні покоління вчених та фахівців природничого напрямку зможуть простежити просторово-часові закономірності еволюції літосфери в регіоні.

Назва роботи: Структурно-функціональне значення сезонних орнітокомплексів у формуванні екомережі Азово-Чорноморського екологічного коридору та Афро-Азійських трансконтинентальних міграційних шляхів.

Пріоритетний напрям: Рациональне природокористування

Пріоритетний тематичний напрям: Технології сталого використання, збереження і збагачення біоресурсів та покращення їх якості і безпечності, збереження біорізноманіття

Секція: Охорона навколишнього середовища.

Термін виконання: 2012 – 2014 рр.

Науковий керівник: д.б.н., провідн.н.с. Чернічко Й.І.

Коротка характеристика результату та його значущість: Розроблена концепція і функціональна структура Азово-Чорноморського екологічного коридору та обґрунтовано зв'язок з трансграничними територіями. Визначено трансграничне значення Рамсарських водно-болотних угідь в межах Азово-Чорноморського екологічного коридору як ключових територій на Афро-Євразійських міграційних шляхах водно-болотних птахів.

Завдяки застосуванню авторських підходів до структуризації екомережі, забезпечується отримання нових фундаментальних даних з аналітичної оцінки сезонного розміщення модельних орнітокомплексів та видів. Сезонні орнітокомплекси характеризують не тільки взаємозв'язок різних транскордонних територій в масштабах Євразійських екологічних мереж, але і дозволяють визначити їх найважливіші вузлові структурні елементи, розповсюдження окремих орнітокомплексів, видів, популяцій, серед яких багато тих, що охороняються в Європі. Накопичені дані інформативно підтверджують виконання Україною обов'язків відносно міжнародних угод, конвенцій, міжурядових домовленостей щодо охорони тваринного світу. Проведено дослідження за станом сезонних міграцій в Азово-Чорноморському екологічному коридорі на 6 моніторингових площадках в період весняних міграцій та міграцій птахів восени (Запорізька обл. – 3 площадки, Херсонська обл. – 3 площадки), підготовлено картографічні матеріали

у програмі АВТОКАД щодо стану сезонних міграцій в Азово-Чорноморському екологічному коридорі на 3-х моніторингових площадках; підготовлено рекомендації для Міністерства охорони навколишнього природного середовища України та його територіальних підрозділів в областях щодо включення у регіональні схеми екомережі, у межах Азово-Чорноморського екологічного коридору, природних територій, які підтримують видове різноманіття та високу чисельність орнітокомплексів у різні сезони року.

Назва роботи: Геоекологічний стан довкілля урбанізованих територій середніх міст (на прикладі м. Мелітополь і Мелітопольського району).

Пріоритетний напрям: Раціональне природокористування

Пріоритетний тематичний напрям: Технології моделювання та прогнозування стану навколишнього природного середовища

Секція: Дослідження з проблем природничих наук.

Термін виконання: 2012 – 2014 рр.

Науковий керівник: д.геол.н., професор Даценко Л.М.

Коротка характеристика результату та його значущість.

Одним з першочергових пунктів щодо світових тенденцій просторового розвитку України є оцінка впливу урбанізації. Сучасний стан довкілля урбанізованих територій середніх міст є індикатором стану промислово-міської агломерації, що формується під впливом сумарної дії геоекологічних та техногенних факторів. Стійкість та динамічність геосистем – основні критерії еколого-економічного потенціалу території, які характеризують ступінь екологічної рівноваги в інтегративній геосистемі «суспільство-природа».

Вперше за останні 55 років накопичено, комплексно-досліджено та монографічно-узагальнено польові, наукові та фондові (архівні) дані з геології, геоморфології, гідрогеологічних та геоекологічних умов м. Мелітополя та Мелітопольського району Запорізької області. Враховуючи екологічні потреби економіки України, головним пріоритетним видом геологічних досліджень є геологічна зйомка, метою якої є розробка та складання геологічних карт нового покоління. Базуючись на особливостях геологічної будови території, геоморфології, кліматичних факторів, рослинно-грунтового покриву вперше для міста та району: складено літолого-стратиграфічну схему Мелітопольського району; виділено й описано природні та техногенні ландшафти міста та району; проведено аналіз інтенсифікації природно-техногенних процесів у Мелітопольському районі та запропоновано заходи щодо збереження ґрунтів, стабілізації гідрографічної мережі, підвищення продуктивності агроландшафтів.

Отримані результати можуть бути використані міською та районною державними адміністраціями, будівельними, господарськими установами,

рекреаційними службами при подальшому промисловому, будівельному та сільськогосподарському плануванні, екологічними та природоохоронними організаціями при розробці інженерно-захисних заходів. Особлива значимість досліджень полягає в отриманні нових даних про геолого-геоморфологічну будову м. Мелітополя та Мелітопольського району та втілення цих результатів у вигляді науково-обґрунтованих рекомендацій щодо охорони навколишнього середовища району (акти впровадження: Відділ з благоустрою та екології виконавчого комітету Мелітопольської міської ради Запорізької області, № 561 від 05.12.2014 р.; Мелітопольська Районна Рада Запорізької області, № 01-26/257 від 09.12.2014 р.). Отримані результати використовуються у навчальному процесі при підготовці спеціалістів та науковців фізико-географічного, екологічного напрямку.

Назва роботи: Розробка системи радіолокаційних спостережень за трансконтинентальними міграціями птахів у ключових природних та техногенних моніторингових полігонах Азово-Чорноморського регіону.

Пріоритетний напрям: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: Фундаментальні проблеми наук про життя та розвиток біотехнологій.

Секція: Охорона навколишнього середовища.

Термін виконання: 2015 – 2017 рр.

Науковий керівник: д-р біол. наук, провідн.н.с. Чернічко Й. І.

Коротка характеристика результату та його значущість.

Результатом виконання є те, що вперше для України дослідження з біорізноманіття ґрунтувалися на новітніх технологіях, які базуються на використанні мобільної радіолокаційної станції для вивчення трансконтинентальних міграцій птахів.

Результатом виконання НДР є:

– створення комплексу програмних продуктів на базі клієнт-серверної технології, що дає змогу сформувати об'єктивну інформаційну базу даних про міграції птахів в Азово-Чорноморському регіоні, на основі якої за допомогою комп'ютерного моделювання оцінюється вплив техногенних об'єктів (ВЕС, ЛЕП);

– розроблення концептуальних підходів до функціональної характеристики сезонних міграцій в Азово-Чорноморському екологічному коридорі та моніторингових полігонах. Розроблено комплекс методичного та програмного забезпечення для проведення радарних спостережень, системи накопичення

первинних матеріалів на основі мобільних технологій і формування інформаційної бази даних про міграції птахів;

- створення комплексної схеми оцінки міграційних процесів за допомогою поєднання радарних і візуальних досліджень;

- створення концепції проведення радарних досліджень, адаптування радіолокаційного програмного забезпечення до формування баз даних на основі їх сумісності з наявними (на державному рівні);

- розроблення інтегральної схеми адаптації методики радарних досліджень процесу міграцій до створеної раніше регіональної системи спостережень за міграціями птахів (РОМ) (на державному рівні);

- розроблення комплексу методичного забезпечення та програмних продуктів для створення WEB-порталу «WEBInform» з метою формування інформаційної бази даних про міграції птахів в Азово-Чорноморському регіоні України, які охоплюють системи управління базами даних, систему накопичення первинних матеріалів, аналітичну обробку даних для їх інтеграції в наукові розробки та промисловість (на європейському рівні);

- формування WEB-додатка «BirdFlay» на основі серверного накопичення моніторингових даних для вдосконалення й оперативності в технологічній мережі: радарні дослідження – створення баз даних – обробка моніторингових даних – проведення автоматизованого комп'ютерного моделювання стану міграційних процесів (на європейському рівні);

- розроблення для радарних досліджень алгоритму ідентифікації радіохвиль від птахів в оперативному масштабі часу, векторному полі руху, зокрема й у 3D форматі (на європейському рівні).

Концептуальні розробки стосовно комплексної оцінки міграційних процесів в Азово-Чорноморському регіоні на підставі новітніх комп'ютерних технологій і використання WEB-порталів (WEB – додаток «WebBirds», WEB – додаток «BirdsFlay», WEB – додаток «Webinform») надали принципово нові можливості для використання результатів виконання проекту в різних галузях (Державна авіаслужба України, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Державна ветеринарна та фітосанітарна служба України).

Назва роботи: Інтегральний підхід до використання біологічних індикаторів і маркерів для створення комплексних і спеціальних моніторингових програм із біорізноманіття як складників державної програми моніторингу довкілля в Азово-Чорноморському регіоні України.

Секція: Охорона навколишнього середовища.

Термін виконання: 2011 – 2012 рр.

Науковий керівник: канд.біол.наук, доцент Сіухін В.Д.

Коротка характеристика результату та його значущість.

Головним результатом проекту є створена система підготовки та впровадження моніторингових програм із біорізноманіття як складників державної програми моніторингу довкілля на основі використання біологічних індикаторів і маркерів з розробкою концепції, методичного забезпечення та програмних продуктів.

Уперше для України на базі природного регіонального комплексу, яким є Азово-Чорноморський екологічний коридор, обґрунтовано використання інтегральних біологічних індикаторів і маркерів для оцінки стану ландшафтного й біологічного різноманіття. Розроблено засади створення комплексних і спеціальних наукових моніторингових програм, окремі програми з біорізноманіття, що є складниками державної програми моніторингу довкілля в регіоні, а також програмний продукт та методичне забезпечення щодо його впровадження.

Практична цінність результатів і продукції полягає в тому, що:

- накопичено необхідний первинний матеріал. Сьогодні в наукових підрозділах університету зібрано, оброблено та систематизовано авторські матеріали, представлені автоматизованою системою баз даних (410000 рекордів), 120 базовими багаторівневими картографічними матеріалами на ГІС-основі та в програмі АВТОКАД, авторським банком кільцювання птахів (750000 особин), контрольованою системою природних моніторингових ділянок і запровадженою Програмою регіонального орнітологічного моніторингу в межах Азово-Чорноморського узбережжя України;
- створено потужну інформаційну базу (опубліковано методичні рекомендації – 4 од., ресурсні дані на видовому рівні за окремими ландшафтно-біотопічними комплексами – 12 од., бази даних коловодних птахів в електронному форматі);
- розроблено методичні й структурні засади для подальшого впровадження 16 комплексних, регіональних і локальних моніторингових програм у межах Азово-Чорноморського узбережжя України;
- запроваджено регіональну спеціальну моніторингову програму «Регіональна служба моніторингу водоплавних птахів» у Запорізькій області, що є складником системи моніторингу довкілля в Запорізькій області. Програма є пілотною розробкою, що слугуватиме базою для створення аналогічних програм в інших областях регіону;
- створено практичне підґрунття для використання результатів проекту на регіональному рівні в процесі виконання прикладних завдань, пов'язаних із оцінкою біологічних ресурсів, біорізноманіття, управління природними комплексами, проведенням експертних робіт (біологічна оцінка територій, що проектуються з метою розміщення на них вітрових електростанцій,

менеджмент водно-болотних угідь міжнародного значення, розробка програм і конкретних заходів щодо регуляції чисельності видів).

Останнім часом важливими споживачами продукції стали державні та міжнародні підприємства, що впроваджують проекти з розміщення сонячних і вітрових електростанцій.

Назва роботи: Обґрунтування механізмів антиоксидантного захисту птиці з метою управління її продуктивністю.

Пріоритетний напрям: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань.

Пріоритетний тематичний напрям: Молекулярні біотехнології створення нових організмів та продуктів для сільського господарства, фармацевтичної та харчової промисловості

Секція: Біологія, біотехнології, харчування.

Термін виконання: 2012 – 2013 рр.

Науковий керівник: д-р с.-г.наук, професор Данченко О.О.

Коротка характеристика результату та його значущість. Вперше обґрунтовано новий підхід до вирішення наукової проблеми оцінки стану прооксидантно-антиоксидантної рівноваги в організмі. Доведено, що антиоксидантний статус визначається як кількістю ендогенних антиоксидантів, так і ефективністю їхньої взаємодії. Вперше показано, що періоди фізіологічної напруги в організмі птиці характеризуються падінням рівня узгодженості біохімічних показників як в межах системи АОЗ окремих тканин, так і на міжтканинному рівні. Доведено, що фізіологічний стан організму визначається узгодженістю функціонування показників системи АОЗ на всіх рівнях її структурної організації. Вперше встановлено, що підвищення рівня узгодженості показників прооксидантно-антиоксидантної рівноваги є тим механізмом додаткової активізації системи АОЗ, який включається за низької активності тканинних антиоксидантів. Встановлено, що під час формування адаптивної відповіді на дію стрес-факторів підвищується роль компонентів неферментативної складової системи АОЗ. Обґрунтовано найбільш ефективні режими застосування антиоксидантних препаратів при вирощуванні свійських гусеподібних. Доведено, що на відміну від синтетичних препаратів, які підвищують антиоксидантний статус за рахунок активізації ендогенних антиоксидантів, біофлавоноїди і стибіл активізують систему АОЗ птиці шляхом підвищення ефективності функціонування компонентів цієї системи. В цілому одержані результати поглиблюють сучасні уявлення про механізми підтримки прооксидантно-антиоксидантної рівноваги в гусеподібних в онтогенезі та формування адаптивної відповіді на дію факторів зовнішнього середовища.

Назва роботи: Розробка математичної моделі функціонування іхтіоценозів Азовського моря як засобу прогнозування екологічного стану та оцінки потенційних ризиків.

Науковий керівник: д.б.н., доцент Демченко В.О.

Коротка характеристика результату та його значущість.

Досліджено структуру іхтіофауни водойм Азовського моря в умовах природних та антропогенних змін. В роботі отримані кількісні результати, що сприяють вирішенню ряду наукових питань, які мають важливе теоретичне та прикладне значення, а саме: оцінений вплив гідрологічних і гідрохімічних факторів на структуру іхтіоценозів, досліджено залежність іхтіофауни від кормової бази; проаналізована зміна в структурі іхтіоценозу в умовах змін клімату. Важливим результатом стало створена блокова модель, що включає відповідні компоненти та зв'язки між ними в якості основи для імітаційного математичного моделювання. Ця модель може бути використана іншими дослідниками в якості бази для різних видів моделювання, наприклад, оптимізаційного моделювання, розв'язання багатокомпонентних задач тощо.

Результати роботи крім наукового, мають і соціально-економічний ефект. Так, з використанням аналізу різних сценаріїв змін клімату проаналізований розвиток рибного господарства у регіоні.

Всі ці результати можна використовувати для планування й управління рибним промислом в басейні, організації природоохоронної діяльності, запобігання негативним змінам рибного населення, що дозволить забезпечити збереження та раціональне використання рибних ресурсів, які є важливою основою економічного благополуччя для певних верств населення в басейні Азовського моря.

Назва роботи: Розробка комплексних та інтегральних науково-методичних основ охорони та оцінки впливу на навколишнє природне середовище у процесі проектування та будівництва вітрових електростанцій в Азово-Чорноморському регіоні.

Пріоритетний напрям: Раціональне природокористування

Пріоритетний тематичний напрям: Технології сталого використання, збереження і збагачення біоресурсів та покращення їх якості і безпечності, збереження біорізноманіття

Секція: Охорона навколишнього середовища.

Термін виконання: 2013 – 2014 рр.

Науковий керівник: к.б.н, доцент Сіухін В.Д.

Коротка характеристика результату та його значущість.

Реалізована головна ідея проекту щодо розробки нового напрямку комплексних дій, пов'язаних з підготовкою єдиної методологічної та методичної основи проведення робіт, розробки комплексних та інтегральних науково-методичних основ охорони та оцінки впливу на природні комплекси при проектуванні, будівництві та експлуатації ВЕС.

Вперше на Європейському просторі розроблено комплексні науково-методичні основи охорони та оцінки впливу на навколишнє природне середовище під час проектування, будівництва та експлуатації вітрових електростанцій. Отримана науково-методична та програмна продукція за результатами проекту, яка переважно представлена новітніми авторськими розробками.

Отримані наукові результати дають можливість вирішення проблем за даним напрямом, з одного боку, на виконання державного замовлення з розвитку вітроенергетики, а з другого – на збереження природних комплексів та забезпечення мінімального впливу ВЕС.

За звітній період підготовлені наступні матеріали:

- методологічна та методична основа з відповідним форматом і інструментарієм проведення робіт з природоохоронного напрямку та визначення площадок при проектуванні ВЕС (Додаток до ГКД 341.003.003.003-200. Вітроенергетика. Площадка для вітряних електростанцій. Вимоги щодо відбору);
- комплексні та інтегральні науково-методичні основи оцінки впливу на навколишнє природне середовище при проектуванні, будівництві та експлуатації ВЕС;
- уніфіковані формати змісту і представлення матеріалів до підготовки наукового обґрунтування та експертного висновку відповідно до міжнародного та національного законодавства, щодо проектування і будівництва площадок ВЕС, з урахуванням критеріїв, визначених у стандартах Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації, Принципів Екватора (Equator Principles) в рамках Оцінки соціальних та екологічних впливів (ОСЕВ) та Закону України «Про екологічну експертизу»;
- схема формування та перелік обов'язкового картографічного матеріалу до наукового звіту та експертного висновку у ГІС форматі та в програмі АВТОКАД.

Назва роботи: Розробка інтелектуальної системи інформаційного та когнітивного супроводу функціонування Національної рамки кваліфікацій.

Пріоритетний напрям: Інформаційні та комунікаційні технології.

Пріоритетний тематичний напрям: Інтелектуальні інформаційні та інформаційно-аналітичні технології. Інтегровані системи баз даних та знань. Національні інформаційні ресурси.

Секція: Педагогіка, психологія, соціологія, українознавство, проблеми освіти і науки, молоді та спорту.

Термін виконання: 2015 – 2016 рр.

Науковий керівник: д-р пед. наук, доцент Прийма С.М.

Коротка характеристика результату та його значущість.

Результати у дослідження конкретизуються в таких положеннях:

- систематизовано інформацію про інструментальні засоби для роботи з національними рамками кваліфікацій;
- здійснено аналіз і порівняння знань, умінь і компетенції в ЄРК та НРК, що дає змогу покращити технологію опрацювання знань про Національну систему кваліфікацій на основі онтологічного підходу;
- проаналізовано можливості найпоширеніших редакторів онтологій з метою визначення інструментального засобу для створення формальної комп'ютерної онтології Національної рамки кваліфікацій;
- проаналізовано потенціал онтологічного інжинірингу у сфері інформаційного і когнітивного супроводу функціонування Національної рамки кваліфікацій;
- обґрунтовано та розроблено концепцію інтелектуальної системи інформаційного і когнітивного супроводу функціонування Національної рамки кваліфікацій (ІСІКС);
- визначено особливості інтелектуальних інформаційних систем, способів їх розробки, проаналізовано інструментальні засоби для розробки інтелектуальних інформаційних систем;
- проаналізовано специфіку, вивчено мови й редактори онтологій, більш детально розкрито методологію створення онтологій засобами редактора Protégé;
- розроблено концепцію та модель інтелектуальної системи інформаційного і когнітивного супроводу функціонування Національної рамки кваліфікацій;
- розроблено технічне завдання щодо розробки інтелектуальної системи інформаційного і когнітивного супроводу функціонування Національної рамки кваліфікацій.

Інтелектуальна система може використовуватися як інструментарій для органів виконавчої влади, установ та організацій, що реалізують державну політику у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудова відносин, навчальних закладів, роботодавців, студентів з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування та розвитку кваліфікацій.

Потенційними замовниками інтелектуальної системи інформаційного і когнітивного супроводу Національної рамки кваліфікацій є Конфедерація роботодавців України, Державний центр зайнятості, Українська асоціація якості. Розроблена система стане прозорим і зрозумілим механізмом для представників сфери праці, буде враховувати вимоги роботодавців та утримувати на кожному

рівні опис знань, умінь і компетентностей, необхідних на ринку праці.

Потенціал онтологічного інжинірингу у сфері інформаційного і когнітивного супроводу функціонування Національної рамки кваліфікацій може бути використаний у процесі узгодження національних рамок кваліфікацій інших країн з Європейською рамкою кваліфікацій (ЄРК), що сприятиме більшому розумінню й зіставленню національних кваліфікацій і реалізації парадигми «освіта впродовж життя».

Назва роботи: Розробка науково-інформаційної системи моніторингу, оцінки та прогнозу стану біорізноманіття на регіональних територіях та площадках вітрових та сонячних електростанцій, ліній електромереж в межах Азово-Чорноморського регіону.

Пріоритетний напрям: Раціональне природокористування.

Пріоритетний тематичний напрям: Технології сталого використання, збереження і збагачення біоресурсів та покращення їх якості і безпечності, збереження біорізноманіття.

Секція: Охорона навколишнього середовища.

Термін виконання: 2015 – 2016 рр.

Науковий керівник: канд. біол. наук, доцент Сіухін В. Д.

Коротка характеристика результату та його значущість.

Результатом першого етапу дослідження є:

- створення комплексу матеріалів, що складається з уніфікованого формату змісту, структури інформації й презентації матеріалів з моніторингу природних комплексів для підготовки наукового обґрунтування та Експертного висновку відповідно до міжнародних і національних критеріїв (ОВНС і ДСТУ «Вітроенергетика» з урахуванням критеріїв, визначених у стандартах Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації, Принципів Екватора (Equator Principles) і міжнародного аудиту) (на європейському рівні);

- розроблення комплексу методичного забезпечення та програмних продуктів для створення комплексної наукової моніторингової програми з оцінки стану головних компонентів біорізноманіття для її впровадження на площадках ВЕС, СЕС, ЛЕП, які проектуються та експлуатуються (на європейському рівні);

- формування переліку баз даних та СУБД для використання й збереження інформації щодо головних компонентів біорізноманіття у форматі їх подальшого аналізу й проведення моніторингу на площадках ВЕС (на європейському рівні);

- розробка методичних рекомендацій до нормативної документації з відповідним форматом та інструментарієм проведення моніторингових робіт з природоохоронного напрямку в ході проектування та експлуатації площадок ВЕС з дотриманням вимог чинних ДСТУ та Додатка до ГКД 341.003.003.003-200. –

«Вітроенергетика. Площадка для вітряних електростанцій. Вимоги щодо відбору» (на державному рівні);

– розробка методичних рекомендацій (додатки) до ДСТУ «Вітроенергетика. Площадка для ВЕС. Показники оцінки впливу ВЕС на навколишнє середовище» (у стадії розроблення) стосовно формування показників і оцінки впливу ВЕС на тваринний і рослинний світ, які забезпечують єдність в оцінюванні придатності територій та площадок для спорудження ВЕС, формату моніторингу впливу на домінуючі компоненти біорізноманіття й природні комплекси (на державному рівні).

Передані й упроваджені розробки:

– WEB-додаток «WebBirds» на основі серверного накопичення моніторингових даних для вдосконалення й оперативності в технологічній мережі: польові дослідження – створення баз даних – обробка моніторингових даних – проведення автоматизованого комп'ютерного моделювання оцінки впливу ВЕС (Українська вітроенергетична асоціація – УВЕА, 5 компаній, які будують ВЕС);

– методики розрахунку ступеня впливу та схеми формування прогностичної моделі впливу будівництва та експлуатації ВЕС на сезонні комплекси птахів (Українська вітроенергетична асоціація – УВЕА, 5 компаній, які будують ВЕС).

Результати виконання фундаментальних та прикладних досліджень – науково-технічні розробки впроваджуються в різні галузі господарства України, мають високі показники результативності та конкурують з світовими аналогами (ДОДАТОК 1).

3.5. Комерціалізація науково-технічних розробок структурними підрозділами університету

У 2011 році на базі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького було створено інноваційну наукову структуру – Центр трансферу технологій, мета функціонування якого полягає у розвитку співробітництва з провідними європейськими науковими центрами трансферу технологій та університетами, удосконалення стану підготовки кваліфікованих фахівців та проведення наукових досліджень, що відповідають світовому рівню, сприяння розвитку інноваційної діяльності в університеті та регіоні, створення умов ефективної взаємодії університету з промисловістю, бізнесом та громадськістю,

трансферу прогресивних, інноваційних розробок і технологій в області екології та екологічного менеджменту на регіональний, всеукраїнський та міжнародний ринки через мережу університетів-партнерів, забезпечення трансферу результатів (проектів) науково-дослідної діяльності за допомогою патентування технологій, розвитку міжнародної кооперації та співробітництва в області трансферу технологій.

Центр трансферу технологій надає наступні послуги:

- розміщення інформації в Національній мережі трансферу технологій, міжнародних мережах комерціалізації (технологічні запити та пропозиції);
- надання послуг технологічного брокера в мережі трансферу технологій;
- пошук перспективних проектів за замовленням інвестора;
- пошук інвесторів і партнерів для реалізації інноваційних проектів;
- пошук для замовника технологічних рішень, нових технологій і продуктів;
- просування та супровід пропозиції (запиту) замовника;
- комплексні послуги мережевого трансферу (від технологічного аудиту та маркетингу до просування і супроводу пропозиції/запиту замовника).

У 2012 році співробітниками Центру укладено угоду з Центром трансферу технологій Академії технологічних наук України – національним Координатором мережі NTTN – щодо створення умов для трансферу технологій і комерціалізації науково-технічних розробок у мережі NTTN і спрямування узгоджених дій наукових організацій, закладів освіти, промислових підприємств та інших суб'єктів на задоволення потреб внутрішнього ринку і нарощування експортного потенціалу України.

У 2014 році співробітники Центру трансферу технологій університету взяли участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Інтеграція Національної мережі трансферу технологій NTTN до Європейських мереж», основними напрямками роботи якої були обмін досвідом створення систем трансферу технологій у ВНЗ та наукових установах, обговорення програми «Горизонт 2020», як форми взаємодії сучасних бізнесу і науки та обговорення практичних аспектів участі університетів в мережі EEN.

Також співробітники Центру взяли участь у роботі Сертифікаційного семінару Національної мережі трансферу технологій NTTN, метою якого було професійна підготовка співробітників вищих навчальних закладів III та IV рівнів акредитації інструментам комерціалізації результатів науково-технічних розробок. Результатом участі у семінарі є сертифікація нашого університету як учасника Національної мережі трансферу технологій та отримання свідоцтва технологічного менеджера.

За ініціативи Центру трансферу технологій на базі університету діють семінари для представників малого та середнього бізнесу міста та району з питань захисту прав інтелектуальної власності, проводяться студентські наукові форуми, присвячені питанням підприємництва, менеджменту та соціології. Практична складова наукового зібрання була розвинута завдяки запрошеним підприємцям м. Мелітополя, які поділилися зі студентами секретами успішного підприємця та презентували проект «Реальне підприємництво».

Протягом п'яти років ведеться робота щодо розвитку інноваційної діяльності прогресивних, інноваційних розробок і технологій за допомогою патентування технологій, зокрема авторськими колективами було отримані патенти на корисну модель:

- «Комп'ютерна система рейтингового виміру знань» (патент на корисну модель № 75943 від 25.12.2012 р.);
- «Спосіб оптимізації розміщення джерел аероіонного випромінювання» (патент на корисну модель № 79668 від 25.04.2013 р.);
- «Пристрій для визначення зносу ізоляції» (патент на корисну модель № 86296 від 25.12.2013 р.);
- «Спосіб діагностики і ремонту електронного пускорегулюючого апарату для живлення компактної люмінесцентної лампи» (Винахідники: Жарков В.Я., Чураков А.Я., Піхтарь О.В. (патент на корисну модель № 87588 від 10.02.2014 р.);
- «Спосіб оптимізації розміщення джерел аероіонного випромінювання на двох сполучених площинах» (Винахідники: Чураков А.Я., Прийма С.М. (патент на корисну модель № 87068 від 27.01.2014 р.).

– «Присадибний когенераційний вітропарк» (Винахідники: Жарков В.Я., Єремєєв В.С., Червонченко С.С., Риженко А.А. (патент на корисну модель № 95186 від 10.12.2014 р.);

– «Спосіб визначення однакового рівня концентрації аероіонів від розсіювального джерела аероіонного випромінювання» (Чураков А.Я., Строкань О.В., Прийма С.М. (патент на корисну модель № 96289 від 26. 01. 2015 р.);

– «Спосіб визначення розподілення концентрації аероіонів на горизонтальній площині від джерела спрямованого аероіонного випромінювання» (Чураков А.Я., Строкань О.В., Прийма С.М., Шаров С.В. (патент на корисну модель № 99468 від 10. 06. 2015 р.);

– «Регульована світлодіодна система освітлення рослин в теплиці» (Жарков В.Я., Діордієв В.Т., Чураков А.Я. (патент на корисну модель № 99479 від 10. 06. 2015 р.);

– «Регульована світлодіодна система опромінення розсади» (Жарков В.Я., Чураков А.Я., Піхтарь О.В. (патент на корисну модель № 100210 від 10. 07. 2015 р.).

Захист прав інтелектуальної власності та отримання охоронних документів – напрям роботи, продиктований вимогами сучасного інформаційного суспільства. Зокрема за період з 2011 р. до 2016 р. науково-педагогічними працівниками університету було охоронних документів – 204, із них: патентів на корисну модель – 10, авторських свідоцтв – 194.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», спільного наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України, Міністерства культури і туризму України від 24.09.2009 року №105/491/753/1120/656/52 «Про затвердження програми скоординованих дій правоохоронних та контролюючих органів по боротьбі з незаконним виробництвом, розповсюдженням і реалізацією аудіо- і відеопродукції, компакт-дисків, інших об'єктів права інтелектуальної власності та для забезпечення захисту прав УЄФА», розпорядження голови Запорізької обласної державної адміністрації від

17.06.2013 р. та п. 10.3. Протокольного доручення № 1 від 03.07.2013 року засідання Координаційної ради по боротьбі з порушеннями права інтелектуальної власності при Запорізькій обласній державній адміністрації, у жовтні 2013 року в університеті створено Бюро досліджень у сфері захисту інтелектуальної власності, що діє на громадських засадах і в інтересах усіх суб'єктів права інтелектуальної власності регіону.

Бюро досліджень у сфері інтелектуальної власності співпрацює з органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, правоохоронними та контролюючими органами та може залучати до співпраці всіх зацікавлених представників громадськості, окремих осіб, а також надавати інформацію, яку призначено для поширення серед населення. Активна робота Бюро виявляється в тому, що його співробітники:

- проводять інформаційно-просвітницьку, навчально-виховну та наукову роботу серед учнів середніх навчальних закладів, студентів регіону з метою формування громадської думки про необхідність дотримання законодавства при використанні об'єктів права інтелектуальної власності, насамперед, авторського права та суміжних прав;

- надають практичну допомогу авторам інтелектуального продукту щодо реєстрації авторських прав у Державній службі інтелектуальної власності;

- практично допомагають представникам малого та середнього бізнесу м. Мелітополя в реєстрації прав на промислову власність, отримання охоронних документів (патентів) на винаходи, промислові зразки, корисні моделі з метою отримання прибутку від практичного втілення в життя продукту творчої діяльності;

- готують експертні висновки для правоохоронних органів щодо вилучених продуктів інтелектуальної власності на предмет піратства, підробок, плагіату та несумлінної реєстрації, інших протизаконних процесів у сфері захисту прав інтелектуальної власності, які призводять до несплати податків, недофінансування соціальних програм тощо.

Бюро спільно з виконкомом Мелітопольської міської ради проводить просвітницьку роботу серед жителів міста і району з питань інтелектуальної

власності, залучаючи до неї ЗМІ, у яких вільно та об'єктивно висвітлює процеси, що відбуваються у сфері захисту інтелектуальної власності.

Комерціалізація наукових досліджень, продуктивна робота із замовниками, пошук інвесторів, презентація наукового потенціалу для потенційних партнерів і захист інтелектуальної власності шляхом отримання охоронних документів як для розроблених, так і для впроваджених проектів – завдання на найближчу перспективу. Університет продовжить роботу щодо отримання охоронних документів на розробки, які були впроваджені в роботу підприємств та освітніх установ у 2015 році.

3.6. Наукові праці, опубліковані в зарубіжних виданнях, які мають імпакт-фактор

Значущим елементом міжнародного визнання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та підтвердженням високої якості друкованої продукції є презентація результатів наукових досліджень у виданнях, що індексуються світовими наукометричними базами Scopus видавництва Elsevier та Web Of Science видавництва ThomsonReuters. Науковими та науково-педагогічними працівниками університету упродовж 2011 – 2016 років опубліковано низку робіт у вітчизняних і світових виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus та WebOfScience, а саме:

з/п	Автори	Назва роботи	Назва видання, де опубліковано роботу	Том, номер (випуск, сторінки)
1.	A.S. Krylova, G.V. Sandrakov	Homogenization of spectral problem on small-periodic networks	Journal of Mathematical Physics, Analysis, Geometry	Vol. 8, 2012. – № 4. – P. 336-356
2.	Kupper S., Herrmann P., Arguelles-Tiso A., Amat A.J., Amezian M., Rocha A.,	High gene flow on a continental scale in the polyandrous Kentish plover <i>Charadrius alexandrinus</i> .	Molecular ecology	Vol. 21, 2012. – № 23. – P. 5864-5879

	Motker H., Ivanov A., Chernicko J., Szrkely T.			
3.	Yohannes E., Lee R., Popenko V., Bauchinger U.	Bone collagen and muscle delta C-13 in relation to the timing of the migration of Garden Warblers <i>Sylvia borin</i> during return migration from Africa/	Journal of ornithology	Vol. 153, 2012. – № 3. – P. 783-791
4.	Устименко П.М., Дубына Д.В.	Зеленая книга Украины – важный государственный документ	Ukrainian Botanical journal	Vol. 97, №5, 2012. – P. 88-95.
5.	Данченко О.О., Пащенко Ю.П., Данченко Н.М., Здоровцева Л.М.	Механізми підтримки проксидантно-антиоксидантної рівноваги в тканинах печінки гусей в умовах гіпо- і гіпероксії	Український біохімічний журнал	2012. – № 6. – С. 105-109
6.	Volovnik S.V.	On phylogenetic inertia: a case of Lixinae weevils	Annales de la Societe Entomologique de France	49 (3), 2013. – pp. 240-241
7.	Volovnik S.V.	On the distribution and ecology of some lixine species (Coleoptera, Curculionidae). V. Genus <i>Lixus</i> F., Subgenera <i>Lixus</i> F., <i>Ortholixus</i> Reitt., <i>Compsolixus</i> Reitt., and <i>Callistolixus</i> Reitt	Entomological Review	93 (5), 2013. – pp. 584-589
8.	Афанасьева Л.В., Букреева И.В., Глинская Л.Ф., Орлов А.В.	Особенности этнической толерантности молодежи в контексте украинского регионального политкультурного социума	Социологические исследования	2013. – №7, с. 52-58
9.	Demchenko V.O., Vinokurova S.V., Chernichko I.I., Vorovka V.P.	Hydrological regime of Molochnyi Liman under anthropogenic and natural drivers as a basis for management decision-	Environmental science & policy. ScienceDirect	2014. – V. 46. PP. 37-47

		making.		
10.	Matsyura A., Jankowska J., Ciepiela A.G., J. Sosnowski, Visniewska-Kadzajn B.	The initial growth and development of POA pratensis under the allelopathic influence of taraxacum officinale.	Journal of Ecological Engineering	2014. – Vol. 15, № 2. pp. 93-99
11.	Danilova O., Petrenko V., Verkhovod I.	SOCIALIZATION OF INCOME DISTRIBUTION: THE CONTRADICTIONS OF THE PRESENT STAGE.	Journal of Scientific Papers ECONOMICS & SOCIOLOGY	2014. – Vol. 7, No 1. pp. 94-106
12.	Petrenko V., Verkhovod I.	Analysis of dependence in Ukrainian enterprises’ economic indicators from measure of their innovation activism.	Journal of Scientific Papers ECONOMICS & SOCIOLOGY	2014. – Vol. 7. № 3. pp. 76-89
13.	Александров Д.В.	Понятие «интерес» в современной западной социология	СоцИс / Социологические исследования	2014. – № 8. С. 57-66
14.	Petruchenia H.H., Vorovka M.I.	The Gender Complement Of Scientists And Teachers Of Ukraine As An Element Of The Concealed Higher School Curriculum.	Chemistry: Bulgarian Journal Of Science Education	2014. – № 23. pp. 654- 655
15.	Данченко О.О., Колесник Д.М.	Вплив кропиви дводомної на антиоксидантну активність та жирно кислотний склад ліпідів м’язових тканин курчат- бройлерів.	Матеріали ХІ Українського біохімічного конгресу, 6-10 жовтня 2014 р.	2014. – № 5. т. 2. с. 91-92.
16.	Данченко О.О., Ярош А.С., Ніколаєва Ю.В.	Зміни жирнокислотного складу ліпідів тканин за ембріонального розвитку гусей	Матеріали ХІ Українського біохімічного конгресу, 6-10 жовтня 2014 р.	2014. – №5. т. 2. с. 114- 115
17.	Данченко О.О., Здоровцева Л.М. Пащенко Ю.П., Яковійчук О.В.,	Тканинна специфічність адаптивної відповіді на оксидативний стрес у гусей	Матеріали ХІ Українського біохімічного конгресу, 6-10	2014. – №5. т. 2 с. 89-90

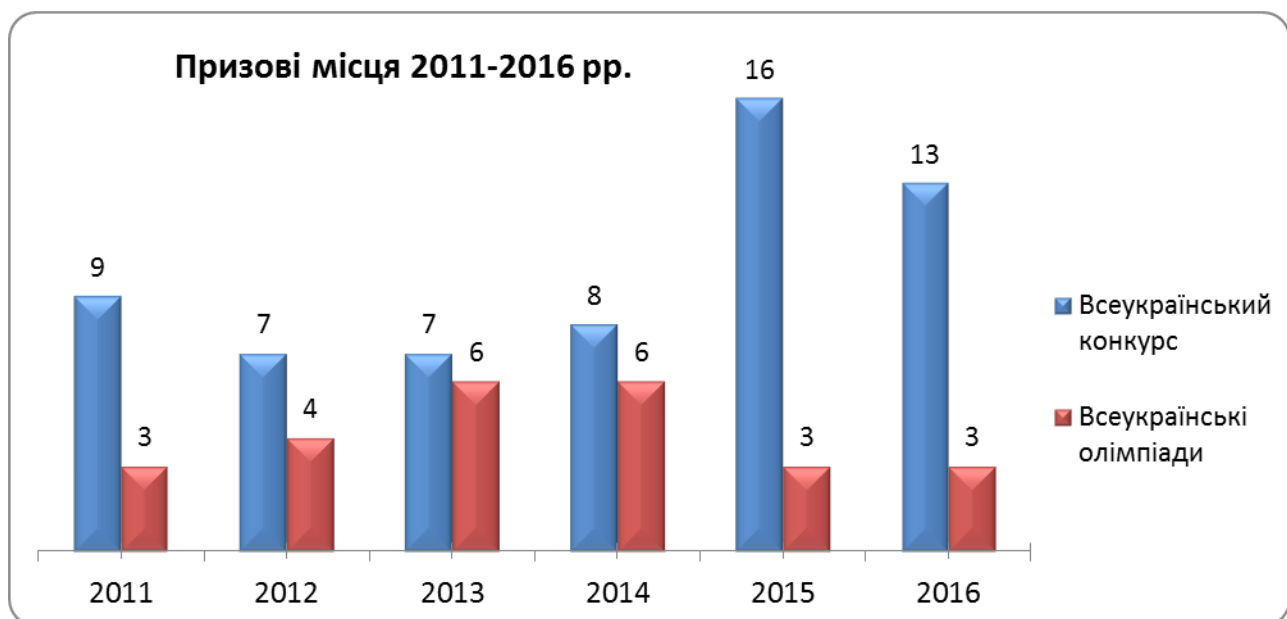
	Рубан Г.В.		жовтня 2014 р.	
18.	Solonenko A. N., Khromyshev V.A., Maltsev E.I., Bren A.G.	Amino Acid Content of Bentic Macroscopic Grows of Algae and Sediments in Hypersaline Water Bodies.	International Journal on Algae	2014. – v. 16, issue 4. pp. 392-401.
19.	Розова К.В., Сидоряк Н.Г.	Механізми змін мікроциркуляції у щурів при гострій метгемоглобінемії	Фізіологічний журнал	2014. – №5. т. 60. с. 43- 51
20.	Demchenko V. O., Demchenko N. A.	Alien species in the ichthyofauna of northwestern part of the Azov Sea basin.	Russian Journal of Biological Invasions. (Scopus).	2015. – V. 6, I. 2, PP. 78–86.
21.	Demchenko V. O., Vinokurova S. V., Chernichko I. I., Vorovka V. P.	Hydrological regime of Molochnyi Liman under anthropogenic and natural drivers as a basis for management decision- making.	Environmental science & policy. (Scopus).	2015. – V. 46. PP. 37–47
22.	Elkin M. V., Anosov I. P., Golovkova M. M., Korobchenko A. A., Oksa M. M.	The Humanistic Approach to Upbringing and Education in the Creative Legacy of the Ukrainian Pedagogues of the Second Half of the 19th Century.	International Education Studies. (Scopus).	2015. – V. 8, I. 6; 2015. PP. 171– 175.
23.	Eremeev V. S., Kurbatov V. L., Gulunina E. V.	Determination of unknown parameters of mathematical model using the experimental design theory.	Journal of Theoretical and Applied Information Technology. (Scopus).	2015. – V. 78, I. 3, PP. 464– 472.
24.	Solonenko A. N.	Composition of organic matters and enzymatic activity of peloids of hyperhaline water bodies of the north-western coast of the Sea of Azov (Ukraine).	Hydrobiological Journal. (Scopus).	2015. – V. 51, I. 6. PP. 22–27.
25.	Eremeev V.S., Osadchy V.V.,	Mathematical model of intellectual informa-tion	Journal of Theoretical and	2016 p., Vol. 78.

	Gulynina E.V., Doneva O.V.	system for comparative analysis of standards of qualifications in the European countries	Applied Information Theory	No.1, 0,4
26.	Mal'tseva I.A., Shekhovtseva O. G.	Physical, Chemical, and Biological Properties of Soils in the City of Mariupol, Ukraine Стаття у виданні, що входить до міжнародної наукометричної бази даних Scopus	Eurasian Soil Science.	2015. – Vol. 48 No. 12. – P. 1393–1400 0,5
27.	Chytrý M., Hennekens S. M., Jiménez-Alfaro B., Kolomiychuk V. et al.	European Vegetation Archive (EVA): an integrated database of European vegetation plots	Applied Vegetation Science. (Scopus).	2016. – V. 19., I. 1. PP. 173–180.
28.	Dubinina Y.Y.	The seasonal placement of the Caspian Gull <i>Larus cachinnans</i> from the Northern-Western Coast of the Azov Sea based on Ringing Results	Avocetta	2015, vol. 39, № 2, pp. 59-66.
29.	Степаненко Д.С. Сердюк М.Е.	Дослідження інтенсивності процесу втрати маси плодів сливи під час зберігання	Восточно-Европейский журнал передовых технологий. – (Scopus)	1/10 (79).- 2016. – С. 55-60 DOI:10.15587/1729-4061.2016.59694
30.	Данченко О.О., Яковійчук О.В., Ніколаєва Ю.В., Федорко А.С.	Онтогенетичні особливості змін жирнокислотного складу ліпідів у гусей	Український біохімічний журнал	2016
31.	E.V. Rozova, V.I. Pokhylko, N.G. Sydoryak, M.G. Dubovaya	Structural/ Functional modifications in the mitochondria of brainstem cells in rat offspring subjected to prenatal hypoxia	Neurophysiologu	v.48, issue 2, pp.97-106

3.7. Науково-дослідна робота та інноваційна діяльність студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених

Невіддільним складником наукової роботи університету є науково-дослідна робота студентів як показник високого рівня їх фахової підготовки.

В університеті функціонує 29 студентських наукових гуртків. Результатом плідної роботи студентської молоді в наукових гуртках є підготовка якісних наукових робіт, активна участь у II турі Всеукраїнської студентської олімпіади та II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук. Відображення роботи студентів та їх наукових керівників представлено на зображеній діаграмі.

За успіхи у науково-дослідній роботі студенти щорічно відзначаються стипендіями Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради, Запорізької обласної державної адміністрації.

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького протягом 2011 – 2016 рр. є базовим вищим навчальним закладом для проведення всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт та всеукраїнських студентських олімпіад.

Так у 2011 році проведена підсумкова науково-практична конференція II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з біологічних наук. Всього на конкурс подано 72 роботи з 30 ВНЗ України, з них до II туру допущено 68 робіт. Для проведення Конкурсу були запрошені студенти класичних, педагогічних та галузевих університетів України. Учасники конкурсу отримали сертифікати, переможців конкурсу нагороджено дипломами різних ступенів, а присутні керівники – листи подяки.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1324 від 10.11.2011 р. на базі університету з 2012 року проведено II-й етап Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Музичне мистецтво». Метою Олімпіади було підвищення якості підготовки кваліфікованих фахівців з напрямку «Музичне мистецтво», пошук обдарованої студентської молоді, створення умов для її творчого зростання.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 21.10.2014 р. № 1193 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у 2014/2015 навчальному році» на базі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького протягом останніх років відбувається II етап Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук за напрямом «Географічні науки». Відповідальними за організацію та проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук була кафедра фізичної географії і геології та кафедра туризму, соціально-економічної географії та краєзнавства.

Наукові роботи студентів розкривали теми з соціально-економічної, фізичної та політичної географії. Студенти висвітлювали особливості ландшафтів України, перспективи розвитку альтернативних джерел енергії, оцінювали соціально-географічний стан природних об'єктів з погляду розвитку туризму та рекреації.

У 2014 році було організовано Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів і молодих учених «Роль освіти у формуванні життєвих цінностей молоді».

– онлайн-міст «Професіоналізм очима сучасної молоді». Мета онлайн-мосту: обмін досвідом організації роботи з іншими вишами, а саме – Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини та Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка;

– участь у проекті «Студ-Бумеранг», основна ідея якого полягає в обміні студентами між різними університетами України для встановлення міжуніверситетських зв'язків, обміну студентським досвідом у проведенні наукових досліджень.

Завдяки укладеним договорам про міжнародне співробітництво з 2011 по 2016 роки студенти взяли участь у закордонних стажуваннях і практиках:

– навчання за програмою подвійного диплому «MobilityDirect» за філологічним напрямом (англійська мова) у Лодзинському університеті (м. Лодзь, Польща);

– стажування студентів-волонтерів у Центрі навчання і реабілітації осіб з інвалідністю в Природничо-гуманітарному університеті в місті Седльце (Польща);

– археологічна та етнографічна практика в м. Слівен (Болгарія);

– літнє стажування у США за програмою «Work&Travel»;

– літнє стажування у Туреччині за програмою педагогів-аніматорів Компанії «Анталія Депар»;

– літнє стажування у Німеччині за програмою «Obstau» та «Hospitality»;

– тримісячна навчальна підготовка за лінгвістичною програмою в Університеті Карлова (Чехія);

– літнє стажування в Швеції за програмою «Hospitality»;

– літня практика в Китайській народній республіці за волонтерською програмою викладання англійської мови з сертифікатом «TESOL».

Традиційно студенти беруть участь у наукових конференціях різного рівня, олімпіадах, конкурсах, семінарах:

– участь у міжнародному гуманітарному навчально-практичному семінарі Університету Зальцбурга й у фестивалі міста Зальцбург (Австрія);

– участь у Міжнародній конференції «Модель ООН. BIMUN 2011» (м. Будапешт);

– участь Nordic-Baltic MSP Summit, який відбувався в Гельсінкі.

– участь у науково-практичному семінарі підвищення кваліфікації «Інклюзивна освіта – теорія і практика» у Природничо–гуманітарному університеті в м. Седльце (Польща).

– участь у Міжнародному філологічному форумі студентів і аспірантів в Софійському університеті «Святий Климент Охридски» (Республіка Болгарія).

В університеті створено Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених. Діяльність цього товариства дала змогу виявити науковий потенціал серед молодих науковців, налагодити механізм обміну інформацією щодо заходів для студентів і молодих учених, що проводяться в межах наукового простору України та за кордоном. Також було створено власну сторінку Наукового товариства студентів і молодих учених на офіційному сайті МДПУ.

Головним напрямом роботи НТСіМВ є наукова робота, для реалізації завдань якої протягом 2015 року було організовано й упроваджено в життя молодіжні ініціативи, зокрема:

– інтелектуальне шоу брейн-ринг «Студент – Магістрант – Молодий учений»;

– літня школа молодого науковця на базі навчально-польового комплексу «Ромашка»;

– налагоджено випуск науково-практичного журналу для школярів і студентів «Еврика».

Статистичні дані залучення студентської творчої молоді до науково-дослідної роботи та кількість молодих учених в університеті за останні чотири роки наведено в таблиці.

Роки	Студенти, що беруть участь у наукових дослідженнях		Кількість молодих учених, що працюють	Відсоток молодих учених, що залишаються після закінчення аспірантури
	кількість	(%)		
2011	1906	72,5	110	90
2012	1949	80	97	60
2013	1963	82,1	84	42,9
2014	1985	86,9	90	45,3

2015	2058	91,9	104	57,1
2016	2120	92,2	104	58,1

Членами НТСіМВ визначено перспективні напрями своєї подальшої роботи:

- надання допомоги у впровадженні в практику та опублікуванні результатів студентських наукових досліджень;
- розвиток наукових зв'язків з іншими науковими товариствами в межах України та країн близького зарубіжжя, вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду організації науково-дослідної роботи студентів з упровадженням передових форм і методів наукових досліджень;
- сприяння забезпеченню високого рівня інформаційної відкритості та інтеграції до світової системи освіти і науки, здатності до сприйняття світового досвіду та гнучкості щодо нових напрямів наукових досліджень і методології навчання за допомогою веб-сторінки НТСіМВ університету;
- організація та проведення педагогічних онлайн-мостів з іншими науковими товариствами ВНЗ України для виховання патріотичного ставлення молоді до досягнень вітчизняних наукових шкіл на основі спадкоємності між поколіннями, формування високих морально-етичних і професійно-моральних якостей майбутнього вченого, фахівця.

У 2016 році молоді вчені взяли участь у конкурсному відборі проектів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих учених, виконання яких розпочинається у 2016 р. за рахунок коштів державного бюджету.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 р. № 973 «Про затвердження переліку проектів, що пройшли конкурсний відбір проектів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих учених, які працюють (навчаються) у вищих навчальних закладах та наукових установах, що належать до сфери управління Міністерства, та формування тематичних планів у 2016 році» передбачено бюджетне фінансування у розмірі 913,188 тис. грн. протягом трьох років.

Для досягнення високих показників у науковій діяльності студентам університету надаються переваги в межах повноважень університету за рахунок бюджетних коштів, власних коштів, благодійних вітчизняних фондів, місцевих бюджетів, коштів установ, підприємств, організацій, юридичних та фізичних осіб України:

- призначення стипендій Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Запорізької державної адміністрації;
- отримання премій;
- нагородження Почесною грамотою, оголошення подяки;
- надання безкоштовних квитків для відвідування театрів, концертів, інших культурно-освітніх заходів за рахунок профспілкових коштів;
- пріоритетне право розподілу до магістратури, аспірантури;
- направлення на стажування за кордон.

3.8. Наукові підрозділи, їх напрями, робота з замовниками

Багаторічний досвід, потужний потенціал і пріоритетність досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету поєднуються в роботі 6 наукових шкіл:

- проблеми аксіологічних вимірів в умовах трансформації суспільних відносин (наукові керівники: д-р філософ. наук, проф. Молодиченко В.В., д-р філософ. наук, проф. Троїцька Т.С.). Напрямок наукових досліджень – діалектика ціннісних орієнтацій культурно-освітнього простору майбутніх педагогів;
- проблеми орнітології, управління природними територіями (наукові керівники: д-р біол. наук, провідн. н. с. Черничко Й.І., канд. біол. наук, доц. Сіохін В.Д.). Напрямок наукових досліджень – вивчення біорізноманіття та проведення моніторингових досліджень наземних і водних екосистем на території України;
- проблеми альгології (науковий керівник: д-р біол. наук, проф. Мальцева І.А.). Напрямок наукових досліджень – екологія водоростей водних наземних екосистем,

зокрема й тих, що формуються в процесі рекультивації порушених промисловістю територій;

– проблеми педагогічної антропології (науковий керівник: д-р пед. наук, проф. Аносов І.П.). Напрямок наукових досліджень – визначення підходів до антропологізації університетської освіти та науки, культурного зростання особистості;

– проблеми інформаційно-комунікаційних технологій (науковий керівник: д-р тех. наук., проф. Єремєєв В.С.). Напрямок наукових досліджень – використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті та науці;

– проблеми прикладної геометрії (науковий керівник: д-р тех. наук, проф. Найдиш А.В.). Напрямок наукових досліджень – теоретичні основи прикладної геометрії та розширення її операційних можливостей, створення сучасних технологій та систем ухвалення рішень на основі конструктивно-геометричного інтерпретування задач і моделей інженерних, математичних та інформаційно-технологічних наук;

– проблеми підготовки вчителя до формування ціннісних орієнтацій (науковий керівник професор Люріна Т.І.). Напрямок наукових досліджень – теоретико-методологічні основи підготовки майбутніх учителів до формування ціннісних орієнтацій.

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького є науковим куратором Азово-Сиваського національного природного парку, Приазовського національного природного парку та природного заповідника «Єланівський степ». Основною метою співпраці з парками є розвиток сучасних теоретичних і практичних досліджень, проведення спільних досліджень з інвентаризації та збереження біотичних компонентів територій парку, упровадження моніторингу найбільш важливих природних комплексів, спільне проведення науково-практичних конференцій та семінарів, природоохоронних заходів, удосконалення підготовки спеціалістів вищої кваліфікації на основі різних форм взаємодії, розробка й реалізація друкованої продукції, розвиток природоохоронного туризму.

До наукових структур університету належать: Науково-навчальний центр «Біорізноманіття», Міжвідомча Азово-Чорноморська орнітологічна станція Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України та Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Міжвідомча лабораторія екосистем Азовського басейну Одеського філіалу Інституту біології південних морів ім. О.О. Ковалевського НАН України, Науково-методичний центр освіти дорослих, Науково-методичний центр екологізації освіти, Науковий центр «Еколайн», Центр соціологічних досліджень, Центр болгаристики, Центр корекційно-розвивальних технологій для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, Центр трансферу технологій, Навчально-дослідницький центр «Германістика ХХІ століття», Науково-дослідницький центр імені Дмитра Донцова та 13 наукових лабораторій, зокрема Міжвідомча лабораторія медико-біологічного моніторингу, науково-дослідна лабораторія духовно-морального виховання Інституту духовного розвитку людини Східноукраїнського національного університету імені В. Даля та Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, студентська наукова лабораторія «Екологічна освіта для сталого розвитку», лабораторія біохімічних досліджень, лабораторія філологічних досліджень, лабораторія альгоекоекологічних досліджень наземних і водних екосистем, лабораторія рекреаційної географії та туризму, геотехнічна лабораторія, лабораторія комплексного краєзнавства, музично-виконавської та педагогічної самореалізації вчителя мистецтва.

У листопаді 2012 року на базі університету було створено та затверджено наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1271 від 13.11.12 року науково-навчальний центр «Біорізноманіття» (керівник – канд.біол.наук, доцент Сіохін В.Д.). Центр створено з метою вивчення та розв’язання біологічних проблем, менеджменту антропогенних і природних територій півдня України.

Робота науково-навчального центру «Біорізноманіття» спрямована на дослідження в рамках наукових проєктів з раціонального природокористування.

В січні 2014 року директор ННЦ «Біорізноманіття» к.б.н., доцент, член-кореспондент Української екологічної академії наук Сіохін В.Д. та старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту Біорізноманіття наземних та водних екосистем України, к.б.н., доцент Горлов П.І. взяли участь у засіданні Координаційної ради з питань збереження, збалансованого використання та відновлення водно-болотних угідь України, яке відбулося в Міністерстві екології та природних ресурсів України під головуванням Міністра екології та природних ресурсів України Проскура О.А.

Міжвідомча лабораторія екосистем Азовського басейну Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та Інституту біології південних морів ім. О.О. Ковалевського НАН України протягом року проводила наукові заходи:

1. У 2014 році розпорядженням Президента України № 1039/2014-рп Демченку В.О., докторові біологічних наук, завідувачу міжвідомчої лабораторії призначено грант для проведення наукового дослідження «Розробка математичної моделі функціонування іхтіоценозів Азовського моря як засобу прогнозування екологічного стану та оцінки потенційних ризиків».

2. Міжнародні іхтіологічні науково-практичні конференції «Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології» за підтримки Науково-дослідного інституту Азовського моря (м. Бердянськ), Одеського філіалу Інституту біології південного морів ім. О.О. Ковалевського НАН України (м. Одеса), Регіональна Південно-Дніпровська філія Державної екологічної академії (м. Херсон).

2. У 2015 році було налагоджено співробітництво в рамках роботи East and South European Network for Invasive Alien Species (ESENIA). Координатор мережі – Тоодора Трічкова.

3. Важливим напрямом роботи лабораторії є експедиційні виїзди, під час яких досліджувалися території Дунайського біосферного заповідника та Регіонального ландшафтного парку «Ізмаїльські острови», о. Джарилгач і Джарилгацької затоки, Молочного й Утлюцького лиманів; проводилися спостереження за рівнем води

та солоністю лиманів, досліджувалася структура іхтіологічних виловів у зв'язку з покращенням гідрологічного режиму водойми.

Активізувалася діяльність науково-педагогічних працівників в сфері експериментально-дослідної роботи, а саме:

- науково-педагогічного проекту «Школа тьюторської майстерності». Керівник проекту, професор Москальова Л.Ю. (наказ МОН України від 30.06.2016 № 730);

- науково-педагогічного проекту «Інтелект України». Куратор, професор Москальова Л.Ю. (наказ МОН України від 10.07.2012 № 797);

- дослідно-експериментальної роботи за темою «Створення навчально-методичних засад формування у дітей навичок міжкультурної комунікації». Науковий керівник, доцент Афанасьєва Л.Ю. (наказ МОН України від 05.12.2014 № 1447);

- проекту «Шкільний вчитель нового покоління». Куратор проекту, доцент Коноваленко Т.В. (Проект МОН України та Британської ради, наказ МОН України від 12.08.2015 р. № 871);

- програми спільної діяльності МОН України та Національної академії педагогічних наук України на 2014 – 2016 рр. у контексті освіти дорослих. Куратор проекту, професор Прийма С.М. (від 7 травня 2014 р.)

- міжнародна програма Ради Європи «Інтеркультурні міста».

Науково-педагогічний проект «Школа тьюторської майстерності» (наказ МОН України від 30.06.2016 р. № 730) спрямований на вирішення проблем підготовки та перепідготовки кваліфікованих сучасних кадрів, які здатні на високому рівні провадити тьюторську діяльність, стає можливим перехід освітньої системи в інноваційний режим ефективного розвитку, що зрештою вирішить завдання переходу соціально-економічної, освітньо-культурної сфери у площині інноваційного поступу до конкурентоспроможного розвитку української держави.

Головною методологічною метою науково-педагогічного проекту «Школа тьюторської майстерності» є створення нормативно-правових, соціальних, психолого-педагогічних основ упровадження тьюторської діяльності в Україні, розробка на їх засадах теоретичної моделі та її перевірка в навчальних закладах.

Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти став експериментальною базою для проведення курсів підвищення кваліфікації вчителів початкової школи за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (науковий керівник – Гавриш І. В., доктор педагогічних наук, професор Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди). Науковими консультантами проекту є провідні науковці України, зокрема Бех І. Д. – доктор психологічних наук, дійсний член АПН України, директор Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук. Науковцями проводиться дослідна робота на базі експериментального навчального закладу Василівської гімназії «Сузір'я» Запорізької області під керівництвом д-ра пед.наук, професора Москальової Л.Ю. (тема: «Навчально-виховна система наступності у допрофільній освіті учнів» (2010-2016 рр., Наказ МОН України за № 825 від 18. 08. 2010 р.). Мета проекту – упровадження в освітній простір України системи пошуку, розвитку та педагогічної підтримки інтелектуально здібних дітей і учнівської молоді, підвищення інтелектуального рівня академічно-обдарованих учнів.

На базі університету проводяться навчальні курси для вчителів початкових класів, починаючи з 2014 року (всього охоплено близько 800 осіб).

Дослідно-експериментальна робота за темою «Створення навчально-методичних засад формування у дітей навичок міжкультурної комунікації» (наказ МОН України від 05.12.2014 р. № 1447) спрямована на формування моделі організації педагогічного супроводу для процесу формування в учнів загальноосвітніх навчальних закладів готовності до міжкультурної комунікації та апробацію методики експериментальної перевірки її ефективності.

Робота на 2014 – 2019 роки дослідження проводяться на базі Мелітопольської спеціалізованої школи-інтернату III ступеня «Творчість», Костянтинівського районного виховного об'єднання (гімназія – Мала академія наук) № 1 «Таврія», навчально-виховного комплексу № 16 Мелітопольської міської ради Запорізької області, Малої академії наук учнівської молоді Мелітопольської міської ради Запорізької області та Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Мелітопольської міської ради Запорізької області.

Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького проведено наступні заходи з проблеми експерименту:

1. Анкетування педагогічних працівників щодо рівня їх готовності до реалізації експериментальної педагогічної діяльності, рівня новаторства вчителів у шкільному колективі, мотиваційної готовності педагогічного колективу до освоєння нововведень та рівня володіння дослідницькими вміннями;

2. Інструктивно-методичні наради адміністрації за участю членів Ради шкільних закладів, де обговорено тематику, проблематику дослідження, питання практичної реалізації ідей співробітництва та партнерства, саморегулювання і самоуправління професійно-педагогічною діяльністю вчителів в умовах дослідно-експериментальної роботи;

3. Сформовано дослідно-експериментальну групу (керівники творчої групи – Афанасьєва Л.В., Елькін М.В.), що сприяло активізації інноваційної діяльності педагогів, їх залученню до наукового дослідження (жовтень, 2014 р.). Формування творчих груп учителів здійснювалося за тематичними напрямками експерименту на діагностичній основі (з урахуванням мотивації, цінностей та якостей особистості).

4. Проведено науково-методичні консультації з метою підготовки педагогів до участі в дослідно-експериментальній роботі та реалізації завдань експерименту відповідно до професійних запитів і потреб;

5. Здійснено інформаційне забезпечення дослідно-експериментальної роботи, що передбачало оновлення структури науково-методичної роботи в базових навчальних закладах з урахуванням завдань експерименту, організацію та проведення науково-методичних заходів з проблеми дослідження (жовтень 2014 р. – червень 2015 р.):

6. Презентація професійних портфоліо учасників експерименту, продуктів проектної діяльності учнів та вчителів на заходах різного рівня, що проводилися на базі шкільних та позашкільних закладів освіти (керівники методичних об'єднань).

Університет є учасником проекту «Шкільний вчитель нового покоління» за підтримки Британської ради в Україні. Куратор проекту, доцент Коноваленко Т.В.

(Проект МОН України та Британської ради, наказ МОН України від 12.08.2015 р. № 871). Так, в межах проекту відбулося:

1. Обговорення спільних планів Британської Ради і Міністерства освіти і науки України щодо удосконалення програми з вивчення англійської мови у вищих навчальних закладах України та співпраці провідних українських університетів із відомими британськими ВНЗ. Робоча група фахівців проекту Британської Ради «Шкільний вчитель нового покоління» проаналізувала систему підготовки вчителів англійської мови, навчальні програми та педагогічну практику та представила дослідження, за допомогою якого було визначено оптимальні шляхи реформування підготовки вчителів іноземної мови в українських школах.

2. Відвідування м. Норвіч (Велика Британія). Мета навчального візиту до Великої Британії: NILE, загальноосвітні школи, зустріч з викладачами університету East Anglia, обмін досвідом викладання іноземної мови, ознайомлення з системою освіти Великобританії, відвідування циклу семінарів, присвячених проблемам викладання іноземних мов у вищій школі «CELTA and DELTA Programmes with particular attention to the balance between Language and Methodology», «Review of PGCE Curriculum for the Training of Modern Foreign Language Teachers», «Uses of ICT in Teacher Education Programmes».

3. Зустріч з консультантом проекту Родом Боліто та Міністром освіти і науки України Сергієм Квітом з питань обговорення змістового наповнення модулів.

4. Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України за № 871 від 12.08.15 р. «Про проведення педагогічного експерименту щодо методичної підготовки майбутніх вчителів англійської мови» університет разом з декількома іншими ВНЗ України став експериментальним майданчиком для впровадження інноваційної програми з «Методики навчання англійської мови».

5. Ініціативна група викладачів англійської мови університету з лютого 2015 р. стала членом Міжнародної асоціації вчителів англійської мови як іноземної (IATEFL).

Міжнародна програма Ради Європи «Інтеркультурні міста». Значних результатів протягом п'яти років досяг університет у плані досліджень

з інтеркультурності як на регіональному, так і на національному рівні, зокрема викладачі університету входять до складу робочої групи зі створення проектною розробки міської моделі міжкультурної інтеграції «Інтеркультурна стратегія міста Мелітополь».

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького підтримує тісну співпрацю з Українським центром культурних досліджень. Основна мета співпраці пошук оптимальних шляхів реалізації взаємодії науковців університету та громадських об'єднань у царині культурного та соціального розвитку регіону, їхня участь у широкомасштабних загальнонаціональних та міжнародних програмах («Інтеркультурні міста» та інші).

Результатом зустрічі стало підписання двостороннього Меморандуму про співпрацю, яким сторони закріпили свої наміри об'єднати свої зусилля задля розвитку соціально-культурної та освітньої сфери на місцевому та регіональному рівнях та розбудови конструктивного партнерства між різними навчально-дослідними організаціями та галузями.

В рамках міжнародної програми Ради Європи «Інтеркультурні міста» було проведено низку заходів, серед яких:

1. Соціально-мистецький форум «Міжкультурний Мелітополь – за єдину соборну Україну». На форум були запрошені експерт Ради Європи з міжкультурного діалогу, директор Центру «Платформа змін» Робін Вілсон (м. Белфаст, Великобританія), директор Центру розвитку «Демократія через культуру» Олександр Буценко, координатор проекту «Інтеркультурні міста» Сауле Ільїна.

Учасники форуму висловили необхідність встановлення за підтримки держави механізмів співпраці між східною та західною Україною, щоб люди з різних регіонів мали можливість налагоджувати контакти, дізнатися більше один про одного.

2. Лабораторія соціологічних досліджень в межах розробки міжкультурної стратегії Мелітополя на замовлення виконавчого комітету Мелітопольського міської ради у 2014 року провела соціологічне дослідження «Полікультурне місто

крізь міжкультурні лінзи». Дослідження було проведено на основі принципів концепції «Міжкультурні міста», яка була розроблена та апробована в мережі європейських інтеркультурних міст Ксенією Хованова-Рубикондо та Діно Пінеллі.

3. Університет у 2016 р. узяв участь у проведенні форуму інтеркультурних міст «Переосмислення концепції інтеркультурного міста у контексті українського сьогодення», у якому взяли також участь представники європейських країн і міст України. На форум були запрошені: експерт Ради Європи з міжкультурного діалогу, директор Центру «Платформа змін» Робін Вілсон (м. Белфаст, Великобританія) та експерт Ради Європи з питань культурної політики, науковий радник програми Ради Європи «Інтеркультурні міста» Ксенія Хованова-Рубікондо (м. Страсбург, Франція).

У рамках заходу відбулася презентація та обговорення «Плану міжкультурної інтеграції м. Мелітополя на 2015 – 2020 рр.» як першого досвіду у сфері інтеркультурної політики України, під час якого доцент Афанасьєва Л. В. ознайомила присутніх з історією впровадження проекту інтеркультурних міст у Мелітополі, розповіла про проблеми і надбання на шляху до реалізації цієї програми й розробки першої в Україні міської моделі міжкультурної інтеграції.

4. Доцент Афанасьєва Л. В. як директор Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького взяла участь у Конгресі ініціатив Східної Європи (місто Люблін, Республіка Польща) як спікер заходу. Мета Конгресу: спонукання до ефективного тривалого транснаціонального співробітництва, зміцнення співпраці з метою розвитку, інтеграція спільнот, активізація діалогу між органами місцевої та регіональної влади. У рамках роботи напряму «Наука і освіта» відбулися панельні дискусії з питань програми «Горизонт – 2020», міграції студентів і ролі неформальної освіти в процесах демократизації, а також засідання сесії «Інтеркультурні міста» за підтримки Програми Ради Європи. Під час заходу було презентовано «План міжкультурної інтеграції міста Мелітополь на 2015 – 2020 рр.».

У листопаді 2014 року створено 2 Міжвідомчих науково-методичних центри спільно з Національною академією педагогічних наук України: Науково-

методичний центру освіти дорослих та Науково-методичного центру екологізації освіти.

Науково-методичний центр освіти дорослих є першим в Україні структурним підрозділом ВНЗ, діяльність якого спрямована на проведення фундаментальних і прикладних досліджень з проблем освіти різних категорій дорослого населення в контексті соціально-економічних процесів, які відбуваються в Україні, а також підвищення ефективності підготовки дорослих і впровадження результатів досліджень у практику. Діяльність центру освіти дорослих була презентована такими заходами:

1. Участь у Форумі «Освіта дорослих – регіональний розвиток: досвід, виклики, стратегії» (м. Запоріжжя, 2016) та проведення міжнародної науково-практичної конференції «Освіта дорослих у контексті цивілізаційних змін: досвід, проблеми, перспективи» (м. Мелітополь, 2016).

Програмою форуму передбачено низку заходів, зокрема круглі столи з представниками органів місцевого самоврядування, роботодавцями міста і регіону, виставка провайдерів освітніх послуг Запорізької області. Особлива увага приділяється проведенню масштабної інформаційної кампанії з популяризації освіти упродовж життя та позиціонування Запорізької області як регіону, який навчається та Мелітополя в якості міста, яке навчається.

2. Інтерактивний семінар «Освіта дорослих – ключ у XXI століття» у форматі «Worldcafe», присвячений обговоренню перспектив розвитку освіти дорослих у регіоні, який був підготовлений академічною спільнотою (Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Бердянський державний педагогічний університет; представники державних структур міста, громадські організації, провайдери освітніх послуг для дорослих).

3. У 2015 р. для набуття досвіду підготовки андрагогів у межах проекту «Посилення професійних навичок андрагогів України в навчанні дорослих», що реалізовувався за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Естонії та Представництва в Україні Інституту міжнародного співробітництва Асоціації народних університетів Німеччини (DVV International), у складі української

делегатії проректор з наукової роботи, доцент Прийма С.М. відвідав Республіку Естонію.

4. Співробітники Центру стали учасниками Міжнародної літньої академії для представників країн Східного партнерства – Білорусі, України та Молдови. Метою роботи учасників Літньої академії був обмін досвідом під наставництвом тренерів та експертів, залучених представництвом DVV International в Україні.

5. Проведення брифінгу «Регіон, що навчається, як механізм реалізації концепції «Освіта впродовж усього життя», що відбувся у травні 2016 року у Запорізькій обласній раді. Наукова спільнота під час заходу засвідчила свою підтримку і готовність консолідувати зусилля з метою підготовки Програми розвитку освіти Запорізької області на 2018 – 2022 роки.

6. Розроблена міська програма «Проведення інформаційної кампанії з популяризації освіти дорослих у м. Мелітополі в рамках Міжнародних днів освіти дорослих у Запорізькій області» затверджена рішенням 16 сесії Мелітопольської міської ради Запорізької області VII скликання від 30.09.2016 р. № 5/8.», що сприятиме формуванню громадської думки щодо важливості і доцільності навчання упродовж життя, обміну досвідом впровадження програм освіти дорослих в регіоні і місті, розвитку громадянського суспільства, сприяли доступності освіти дорослих для вразливих груп населення, задоволенню потреб в освіті з урахуванням запитів сучасного ринку праці.

Окремим напрямом діяльності Центру є участь у програмах і проектах міжнародних організацій. Проекти реалізувалися спільно з Благодійним об'єднанням «Соціальний фонд» (м. Мелітополь), а фінансове забезпечення здійснив Інститут міжнародного співробітництва Німецької асоціації народних університетів (DVV International). Проекти уможливили використання результатів наукових досліджень для організації освіти й навчання різних категорій дорослого населення міста.

Проекти «Підвищення рівня громадських компетентностей представників громадських організацій для сприяння діалогу з владою», «Мелітопольські Голоси за демократію» реалізовувалися у 2015 р. та направлені на підвищення обізнаності

громадськості з ініціативами громадянського суспільства шляхом якісної регіональної журналістики в Запорізькій, Вінницькій, Житомирській, Кіровоградській та Херсонській областях і сприяли налагодженню активної взаємодії між представниками НГО та журналістами з перспективою подальшої ефективної співпраці через висвітлення ініціатив НГО в масмедіа, уможливленню вільного спілкування з кандидатами від політичних партій для підвищення прозорості передвиборчих перегонів, згуртованості раніше розрізнених НГО міста для подальшої спільної діяльності, підвищенню обізнаності про інститут виборів і формуванню позитивного ставлення молоді до виборчого процесу, налагодження гармонійних стосунків і діалогу поколінь у родинях.

У 2013 році розпочав діяльність Центр корекційно-розвивальних технологій для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, директор – доцент Л.С. Журавльова. Центр має досвід розробки і впровадження наукових досліджень в галузі корекційної педагогіки, дошкільної педагогіки, соціальної педагогіки; проведення прикладних педагогічних досліджень і розробляє наукову тему «Корекційно-розвивальна спрямованість у роботі з дітьми, які мають порушення мовлення в умовах інтеграційно-інклюзивного підходу».

У листопаді 2015 р. проведено II науково-практичний семінар «Інклюзивна практика в дошкільній та початковій освіті: реалії та перспективи». У роботі семінару взяли активну участь спеціалісти Центру реабілітації змішаного типу для інвалідів та дітей-інвалідів ММР ЗО, невролог і практичний психолог Мелітопольського педіатричного центру, учителі-логопеди дошкільних навчальних закладів міста Мелітополя, учителі шкіл міста та району.

Діяльність центру болгаристики спрямована на дослідження історії, мови та культури болгар Північного Приазов'я. Протягом року вчені працювали над проектом «Історія Таврійських болгар через об'єктив фотокамери». Мета проекту за допомогою старих фотографій, зібраних від представників болгарської діаспори, показати побут і культуру болгар Таврії.

Так, у рамках цього проекту у м. Сливені була організована фотовиставка старих знімків про життя болгар України: «Българите от Бесарабия и Таврия:

Хроники на XX век», співорганізатором цієї акції став Центр болгаристики. Підготовлена експозиція експонувалася в етнографічному музеї при Інституті етнографії та фольклористики Болгарської Академії Наук у м. Софії.

Студентська наукова лабораторія «Екологічна освіта для сталого розвитку» (створена у 2010 р.) проводила наукові заходи:

- участь у щорічній міжнародній акції «Година Землі» з метою формування еколого-орієнтованої особистості в сучасному світі, що спирається на аксіологічне підґрунтя екологічного виховання;

- брифінг на тему «Взаємодія природоохоронних та навчальних закладів в еколого-просвітницькій роботі», присвячений святкуванню Дня екологічних знань;

- екологічна акція «Створюємо екосенсорну галявину» для реалізації соціального міського проекту «Екосенсорна галявина»;

- участь у заходах зі святкування Дня екологічної освіти для збагачення та розвитку практичних умінь і навичок щодо реалізації принципу екологізації освіти;

- тренінг з використанням матеріалів міжнародного проекту «Зелений пакет» у рамках співробітництва з Інститутом проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (м. Київ). Проект ініційований Координатором ОБСЄ в Україні і є прикладом успішного міжнародного партнерства й унікальним для України сучасним навчально-методичним посібником світового рівня. Тренінг відбувався в два етапи. Перший етап був організований для вчителів географії, екології, біології, хімії, фізики основної школи, магістрантів і викладачів хіміко-біологічного факультету Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Другий етап – для вчителів початкової школи, магістрантів і викладачів Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;

- У 2016 р. на навчально-польовій базі «Ромашка» Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (с. Богатир)

було проведено презентацію навчально-методичного посібника «Підготовка майбутнього педагога до реалізації екологічної освіти для сталого розвитку» та майстер-клас «Використання здоров'язбережувальних технологій».

Упродовж п'яти років науково-педагогічні працівники університету за значний особистий внесок у забезпечення розвитку вищої освіти, вагомі професійні здобутки, досягнення у науково-дослідній діяльності, багаторічну сумлінну й плідну працю, високий професіоналізм заохочувалися відзнаками ректорату університету, були представлені до різноманітних державних та відомчих нагород, нагород міжнародних наукових установ, серед яких:

- Золота медаль Лейбница Міжнародного наукового консорціуму (м. Мюнхен, Німеччина) (професор Троїцька Т.С.);
- Медаль «European scientific and industrial consortium» Wilhelm Leibniz за видатні роботи в галузі фізико-математичних наук (доцент Баришевський С.О.);
- Золота медаль «European Quality» (доцент Баришевський С.О.).

Співробітники Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та Приазовського національного природного парку (доц. Солоненко А.М., доц. Яровий С.О., викл.-стаж. Брен О.Г.) посіли друге призове місце на Міжнародному конкурсі наукових проектів «Quarry Life Awards». Цей конкурс проводиться німецькою компанією «HeidelbergCement», яка є одним із світових лідерів з виробництва будівельних матеріалів, цементу, бетону. Головна мета конкурсу – сприяння збільшенню видового різноманіття в кар'єрах, на територіях відкритих гірничих виробок. Науковцями був запропонований проект «Кар'єри як елемент екологічного виховання та освіти сучасної молоді». Проект мав на меті розробку та проведення комплексу еколого-освітніх заходів серед школярів та студентів про важливість та доцільність видобутку корисних копалин кар'єрним способом, формування правильного розуміння кар'єрів як території концентрації високого біологічного різноманіття, розширення екологічного світогляду сучасної молоді.

У 2015 році професор Сидоряк Н. Г. брала участь у Міжнародних конкурсах, зокрема в конкурсі Pedagogy as an (Єрусалим, Ізраїль), де в номінації «Pedagogue

skills» посіла 2-е місце, а також у конкурсі «Екологічні проблеми» (Тбілісі, Грузія), де посіла 2-е місце.

Викладачі університету разом із співробітниками Приазовського національного природного парку стали одними з переможців конкурсу «ХайдельбергЦемент Україна» з проектом «Природне відновлення рослинного покриву з метою подальшого озеленення зруйнованих земель». Компанія «ХайдельбергЦемент» є світовим лідером із виробництва нерудних будівельних матеріалів-заповнювачів та провідною у сфері виробництва цементу та бетону. Конкурс компанії був спрямований на підтримку та розвиток біологічного різноманіття в кар'єрах компанії. Під час підготовки проектів учасники займалися моніторингом локальної флори та фауни, оцінкою видового біорізноманіття та спостерігали за динамікою відновлення рослинності. Колектив кафедри ботаніки отримав грошову премію в розмірі 750 євро, завдяки чому покращив матеріально-технічну базу науково-дослідної лабораторії альго-екологічних досліджень наземних і водних екосистем, на базі якої проводились дослідження, придбавши щуповий термометр, портативну метеостанцію та біноклярний мікроскоп.

Високий рівень компетентності науково-педагогічних працівників університету відзначені включенням низки фахівців університету до секцій Наукової ради Міністерства освіти і науки України з експертизи наукових проектів, які виконуються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, зокрема: професор Данченко О.О. (секція Біологія, біотехнології, харчування), професор Москальова Л.Ю. (секція Актуальні проблеми педагогіки, психології та соціології; інтеграція до європейського науково-освітнього простору; соціально-психологічна реабілітація військовослужбовців із місць військових конфліктів, сімей поранених та загиблих; підтримка обдарованої молоді та формування у дітей сучасного світогляду, моральної і громадянської позиції), професор Максимов О.С. (секція Педагогіка, психологія, соціологія, українознавство, проблеми освіти і науки), професор Даценко Л.М. (секція Дослідження з проблем природничих наук), професор Мальцева І.А., доцент Демченко В.О. (секція Агротехнологія), доцент

Прийма С.М. (секція Педагогіка, психологія, соціологія, українознавство, проблеми освіти і науки), доцент Сіохін В.Д. (секція Охорона навколишнього середовища).

3.9. Наукове та науково-технічне співробітництво із закордонними організаціями

Міжнародне співробітництво Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького здійснюється в освітній, науковій та культурній сферах і спирається на Програму реалізації міжнародної діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Головною метою співпраці з закордонними установами є інтеграція університету як рівноправного партнера в міжнародний науково-освітній простір, забезпечення стійких зв'язків із зарубіжними суб'єктами партнерства в науково-дослідній галузі; досягнення міжнародного рівня конкурентоспроможності результатів науково-дослідної діяльності; вихід на світовий ринок наукомістких технологій і науково-технічної продукції.

Упродовж останніх років університет вважає одним з пріоритетних напрямів своєї діяльності міжнародну діяльність, основними видами реалізації якої є:

- співпраця в галузі науково-дослідної роботи;
- міжнародна студентська мобільність і академічні обміни;
- міжнародні зв'язки у сфері експорту освітніх послуг.

Сьогодні університет співпрацює з 72 закордонними науковими та освітніми установами з 21 країн світу – ЄС, Німеччини, Швеції, Швейцарії, Нідерландів, Італії, Білорусі, Великої Британії, Австрії, Литви, Латвії, Польщі, Іспанії, Болгарії, Казахстану, Туреччини, Молдови, Македонії та США. Лише за останній рік університет уклав 17 нових угод із закордонними ВНЗ-партнерами:

- Технічним університетом Софії, ІПФ та Коледж-Слівен (Болгарія);
- Регіональним історичним музеєм (м. Слівен, Болгарія);
- Пловдивським університетом ім. Паїсія Хилендарського (м. Пловдив, Болгарія);

- Болгарською академією наук, Інститутом історичних досліджень (м. Софія, Болгарія);
- Державним університетом ім. І. Крянге (Молдова);
- Міжнародним слов'янським університетом Святого Миколи (Македонія);
- Національною академією освіти ім. Алтинсаріна (Казахстан);
- Лодзинським університетом (Польща);
- Вищою лінгвістичною школою у Ченстохові (Польща);
- Ардаханським державним університетом (Туреччина);
- Ширнакським державним університетом (Туреччина);
- Компанією «Анталія Депар Тур» (Туреччина);
- Німецькою фірмою «МітОст» м. Франкфурт-на-Одері (Німеччина).

Угоди з іноземними ВНЗ містять домовленості про обмін навчальними програмами, стажування молодих викладачів і учених, проведення спільних наукових досліджень, обмін делегаціями, запрошення фахівців і провідних учених до участі в навчальному процесі, обмін студентами тощо.

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького проводив роботу над реалізацією проекту Темпус IV «Розробка регіональних міждисциплінарних правових студій з питань енергетики та навколишнього середовища», що фінансується Європейським Союзом.

Прикладом успішної реалізації співробітництва науковців університету із закордонними установами є діяльність лабораторії соціологічних досліджень університету. Зокрема, в 2013 році за проектом «Розробка регіональних міждисциплінарних правових студій із питань енергетики та навколишнього середовища» отримана технічна допомога в розмірі понад 120 тис. грн.

Кафедра німецької філології та методики викладання німецької мови підтримує зв'язки з Гете-інститутом, який здійснює інформаційне забезпечення та знайомить із новинками у методичній літературі, конкурсами, які проводяться провідними німецькими вищими навчальними закладами освіти, забезпечує участь у міжнародних семінарах, курсах підвищення кваліфікації та стажування викладачів.

Співробітники Центру болгаристики впродовж багатьох років співпрацюють з 8 вищими навчальними закладами та науковими установами республіки Болгарія згідно з двосторонніми угодами, які передбачають обмін викладачами та студентами. Так, у Центрі болгаристики працює лектор з болгарської мови Джельова Антоанета, яка викладає болгарську мову для студентів і викладачів на факультативних мовних курсах відповідно до угоди між МДПУ і Пловдивським університетом імені Паїсія Хилендарського, лектор болгарської мови, головний асистент доктора Шуменського університету ім. Єпископа Костянтина Преславського (Болгарія) Колева К.Д. Щорічнодо Болгарії виїжджають групи студентів на Міжнародний філологічний форум студентів, а також на практику і в етнографічну експедицію по Слівенському краю в Болгарії.

Викладачі кафедри англійської філології та методики викладання англійської мови доцент Котлярова В.Ю. та Передерій В.А. взяли участь у тренінгу «Youth in Action Programme», який проводився за сприяння Євросоюзу у 2012 році в місті Такірдаг (Туреччина). Організатори тренінгу забезпечили реалізацію програми, спрямованої на досягнення освітніх цілей і представленої досвідченими кваліфікованими спеціалістами. Викладачі мали змогу навчитися розвивати особистісні, професійні та інтеркультурні компетенції з метою поліпшення власної професійної діяльності.

Згідно з двосторонньою угодою група викладачів та студентів (13 осіб) університету у жовтні 2014 року взяла участь у науково-практичному семінарі «Інклюзивна освіта: теорія і практика» у Природничо-гуманітарному університеті (м. Седльце, Польща). Згідно з програмою семінару була надана можливість ознайомитися з інтеграційними аспектами діяльності університету (з навчально-матеріальною базою та особливостями науково-педагогічної роботи місцевого університету, з діяльністю Центру навчання і реабілітації осіб з обмеженими можливостями).

Серед традиційних напрямків міжнародного співробітництва університету є суто студентські: участь студентів у міжнародних науково-навчальних програмах та фондах і різноманітних програмах міжнародної студентської мобільності.

Студенти університету використовують різноманітні програми міжнародної студентської мобільності, академічні обміни та мають можливість взяти участь у їх реалізації за кордоном (США, Болгарія, Німеччина, Росія, Білорусь, Молдова, Польща, Латвія, Туреччина та інші).

У 2014 році згідно з двосторонніми угодами із закордонними ВНЗ та установами студенти:

- проходили практику та брали участь у етнографічній експедиції по Слівенському краю у Болгарії;

- студенти, аспіранти та викладачі беруть участь у міжнародних освітньо-наукових грантах, конкурсах, програмах. Так, студентки філологічного факультету Сізганова А. та Попошева М. отримали грант за програмою «Еразмус Мундус» та проходили освітню програму у Латвії, студенти Андрющенко О. та Киричкова К. виграли європейський грант на навчання за екологічною програмою у Хельсінкі (Фінляндія), магістрант спеціальності «Інформатика» Бурдей Віктор виграв конкурс та виїхав до м. Сан Бруно (США) до «Компанії Eat24.com» для проходження стажування на посаді керівника офісу розробки програмного забезпечення терміном на 7 місяців;

- студенти природничо-географічного факультету взяли участь у Міжнародному форумі студентів та молодих вчених у Софійському університеті «Св. Климента Охридски» (Болгарія).

У 2014 р. студенти почали навчання за програмою подвійного диплому за філологічним напрямом (англійська мова) у Вищій лінгвістичній школі у м. Ченстохові (12 студ.) (Польща). Для забезпечення відповідного рівня мовної підготовки кандидатів до програм академічної мобільності ректорат щорічно організує проведення мовних курсів (англійської, німецької, болгарської та польської) для студентів усіх факультетів та інституту.

Так, у 2014 році майже 100 студентів усіх факультетів навчалися на мовних курсах (англійської, німецької, болгарської та польської), а 98 взяли участь у закордонних академічних навчальних програмах та літніх ознайомчих стажуваннях

(практиках) у європейських країнах (Німеччина, Польща, Литва, Фінляндія, Росія, Болгарія, Туреччина, Чехія) та США.

Згідно з двосторонніми угодами з ВНЗ Польщі (Лодзинським університетом та Вищою лінгвістичною школою в м. Ченстохові) група студентів (22 особи) і викладачів (4 особи) нашого університету в 2015 році пройшли навчання та стажування в означених університетах.

У 2015 року група студентів-волонтерів (6 осіб) Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти під керівництвом старшого викладача Денисова І. Г. взяла участь у стажуванні в Природничо-гуманітарному університеті (м. Седльце, Польща) за програмою стажерів-волонтерів з інклюзії. Згідно з програмою стажування студентам-волонтерам була надана можливість ознайомитися з навчально-матеріальною базою та діяльністю Центру навчання й реабілітації осіб з обмеженими можливостями Природничо-гуманітарного університету м. Седльце (Польща).

Ще одним новим вектором у міжнародній співпраці стала участь 9 студентів університету зі спеціальностей «Соціологія», «Історія», «Біологія», «Філологія» під керівництвом доцента кафедри соціології Л. Афанасьєвої в «Зальцбурзьких тижнях науки – 2015», які були організовані теологічним факультетом Зальцбурзького університету (Австрія).

У частині реалізації договорів про міжнародне співробітництво в 2015 році студенти взяли участь у закордонних стажуваннях і практиках, зокрема:

- навчання за програмою подвійного диплома «MobilityDirect» за філологічним напрямом (англійська мова) у Лодзинському університеті (м. Лодзь, Польща);
- навчання за програмою подвійного диплома у Вищій лінгвістичній школі у м. Ченстохові (Польща);
- стажування студентів-волонтерів у Центрі навчання і реабілітації осіб з інвалідністю в Природничо-гуманітарному університеті в місті Седльце (Польща);
- літнє стажування в Туреччині за програмою педагогів-аніматорів Компанії «АнталіяДепар»;
- літнє стажування в Швеції за програмою «Hospitality»;

- літнє стажування в США за програмою «Work&Travel»;
- літнє стажування в Німеччині за програмою «Obstau-2015» та «Hospitality»;
- літня практика в Китайській народній республіці за волонтерською програмою викладання англійської мови з сертифікатом «TESOL»;
- участь у міжнародному гуманітарному навчально-практичному семінарі Університету Зальцбурга й у фестивалі міста Зальцбург (Австрія) в період з 24.07.2015 р. по 04.08.2015 р.

Викладачі університету постійно беруть участь у міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, семінарах за кордоном, зокрема:

- професор Москальова Л.Ю. взяла участь у міжнародному симпозиумі «Соціальна педагогіка та актуальні проблеми і перспективи» у м. Вільнюс (Литва);
- доценти Коноваленко Т.В. та Гончарова О.А. взяли участь у міжнародному проєкті «Шкільний учитель нового покоління» при Інституті мовної освіти (м. Норвіч, Велика Британія);
- д.б.н. Демченко В.О. взяв участь у науковій конференції Інституту прісноводного рибного господарства (м. Ольштин, Польща);
- доцент Горлов П.І. взяв участь у VIII Всеєвропейській конференції Робочої Групи по журавлях м. Гальоканта (м.Сарагоса, Іспанія);
- проректор з наукової роботи, доцент Прийма С. М. пройшов стажування в м. Таллінн (Естонія);
- професор Москальова Л. Ю. виїжджала в м. Краків до Інституту спеціальних потреб освіти для налагодження співробітництва (Польща);
- доцент Крилова А. М. узяла участь у міжнародній конференції з історичної географії у м. Стокгольм (Швеція);
- доцент Пачев С. І. виступив з доповіддю на IV міжнародній конференції «Географічна наука та освіта» (Шуменський університет імені Костянтина Преславського) в Болгарії;
- доцент Шарова Т. М. узяла участь у міжнародній науковій конференції «Скорина і наш час», яка відбулася в Гомельському державному університеті імені Ф. Скорини (Білорусь);

– доцент Афанасьєва Л. В. узяла участь у міжнародному Конгресі ініціатив Східної Європи в м. Любліні (Польща);

Так, професор Москальова Л. Ю. в березні 2015 року взяла участь у науково-практичних семінарах Вищої лінгвістичної школи (м. Ченстохова, Польща). У рамках цієї програми проведено відкрите заняття для студентів факультету педагогіки (спеціалізація «Соціальна робота») на тему «Ресоціалізація підлітків – порушників права в Україні: проблеми, перспективи».

Професор Осадчий В. В. відвідав за науково-освітньою програмою Слівенський філіал Технічного університету Софії, з яким був підписаний грант щодо співробітництва на 2015 – 2020 роки за програмою «Еразмус+». Проект спрямований на освіту студентів і мобільність персоналу.

МДПУ імені Богдана Хмельницького розширив формат міжнародної співпраці як з університетськими, так і з муніципальними й громадськими європейськими партнерами. Втіленням цього стали фактичні приклади-результати:

Два роки поспіль (2014 – 2015 роки) у місті Любліні (Республіка Польща) відбувався Конгрес ініціатив Східної Європи. Мета Конгресу: спонукання до ефективного тривалого транснаціонального співробітництва, зміцнення співпраці з метою розвитку, інтеграція спільнот, активізація діалогу між органами місцевої та регіональної влади, розвитку місцевого громадянського суспільства та процесів демократизації в Україні. Учасниками цих заходів стали доценти кафедри соціології Афанасьєва Л.В. та Орлов А.В. Трансфером люблінського досвіду громадської участі стало проведення серії тренінгів на рівні нашого міста й регіону, на яких було розглянуто модулі «Самоврядування», «Співпраця між державними й самоврядувальними установами та НУО», «П'ята влада – громадяни».

Отже, в університеті триває планова робота з розвитку міжнародного співробітництва за всіма напрямками, про що свідчить зростання відповідних показників діяльності.

3.10 Інформація про наукову та науково-технічну діяльність, яка реалізується спільно з науковими установами Національної академії наук України та національних галузевих академій наук

Університет співпрацює з науковими установами НАПН України та НАН України у сфері підготовки фахівців і підвищення їх кваліфікації. Так, зокрема, аспіранти та студенти університету працюють над дисертаційними дослідженнями й проходять практику при Національному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді, Інституті сільського господарства Криму НААН, Інституті зрошувального садівництва УААН, Інституті геології НАН України, Інституті географії НАН України, Інституті соціології НАН України, Інституті фізіології ім. О.О. Богомольця АН України. Викладачі університету є пошукувачами наукових закладів АПН України.

В університеті продовжують свої наукові дослідження структурні підрозділи, які були створені спільно з НАН та НАПН України, зокрема Науково-методичний центр освіти дорослих, Науково-методичний центр екологізації освіти, Міжвідомча Азово-Чорноморська орнітологічна станція Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України та Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Міжвідомча лабораторія екосистем Азовського басейну Одеського філіалу Інституту біології південних морів ім. О.О. Ковалевського НАН України.

На базі університету функціонує Азово-Чорноморська міжвідомча орнітологічна станція, яка є підрозділом Інституту зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України. Основним напрямом науково-дослідної роботи станції є моніторинг орнітологічного стану, охорона та менеджмент природних територій, розробка та впровадження орнітологічних та природоохоронних експертиз, технічних та екологічних проектів на півдні України. Базовими науковими підрозділами станції визначено: лабораторію орнітології півдня України, лабораторію моніторингу Азово-Чорноморських водно-болотних угідь, регіональний центр моніторингу біорізноманіття та екологічного менеджменту, до складу якого входить підрозділ

«Регіональна служба моніторингу водоплавних птахів» як суб'єкт державного моніторингу довкілля в Запорізькій області.

У вересні – грудні 2012 року співробітники станції відповідно до угоди з Інститутом зоології імені І.І. Шмальгаузена НАН України (№ 12н/09-2012 від 14.09.2012 р.) взяли участь у реалізації проекту «Удосконалення механізму збору інформації про види тваринного світу, занесені до Червоної книги України, включаючи дослідження стану видів та їх збереження в природному середовищі». Результатами виконання проекту стали пропозиції до концепції онлайнової інформаційної системи для накопичення даних про червонокнижні види тварин (переважно про птахів), аналіз прогалин щодо наявності сучасної інформації про стан видів птахів, занесених до Червоної книги України, перелік видів тварин, що потребують першочергових досліджень у межах Азово-Чорноморського регіону, аналіз нових даних щодо червонокнижних видів у межах Азово-Чорноморського регіону.

У 2013 році співробітниками міжвідомчої Азово-Чорноморської орнітологічної станції виконувалося наступні конкурсні бюджетні теми:

1. Фундаментальне дослідження «Структурно-функціональне значення сезонних орнітокомплексів у формуванні екомережі Азово-Чорноморського екологічного коридору та Афро-Євразійських трансконтинентальних міграційних шляхів».

2. Прикладне дослідження «Розробка комплексних та інтегральних науково-методичних основ охорони та оцінки впливу на навколишнє природне середовище у процесі проектування та будівництва вітрових електростанцій в Азово-Чорноморському регіоні».

За звітній період підготовлені наступні матеріали:

У 2013 році на базі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького спільно з Одеською філією Інституту біології південних морів ім. О.О. Ковалевського НАН України створено Міжвідомчу лабораторію моніторингу екосистем Азовського басейну. Основною метою діяльності лабораторії є забезпечення постійного моніторингу та пошуку

закономірностей формування різноманіття гідробіонтів в умовах природних і антропогенних змін в Азовському басейні з метою пошуку оптимальних управлінських рішень, а також підвищення ефективності наукової діяльності та екологічного виховання студентів.

Співробітниками лабораторії проводилися дослідження за темою «Фенотипічна пластичність і функціонування біологічних систем в прибережних водах Азово-Чорноморського басейну в умовах дій негативних природних і антропогенних чинників» та виконувалось дві госпдоговірні теми, а саме: «Формирование потенциала по наблюдению за Черноморским бассейном в рамках поддержки устойчивого развития территории» («Building Capacity for a Black Sea Catchment Observation and Assessment Systems supporting Sustainable Development»), що виконувалась за фінансової підтримки з боку Європейського Економічного Співтовариства в рамках Сьомої Рамкової Програми згідно з угодою про надання гранту № 226740 та «Розробка регіональної програми екологічного оздоровлення басейну річки Молочна, відновлення її гідрологічного режиму, благоустрою та збереження біорізноманіття», що виконувалась на замовлення Запорізького обласного управління водних ресурсів.

Протягом 2013 року постійно проводився моніторинг водних екосистем Азовського басейну. Зокрема, було проведено 3 експедиційні виїзди (травень, серпень, вересень) на водойми регіону досліджень (Річки північно-західного Приазов'я, Молочний лиман, Утлюцький лиман, Східний Сиваш, Обитічна, Бердянська затока Азовського моря). Щомісяця з квітня по листопад здійснювалися контрольні виїзди на стаціонарні пункти досліджень (Молочний лиман с. Охримівка, Утлюцький лиман с. Степок). Зібрано близько 25 проб фітопланктону, зоопланктону, зообентосу. Опрацьовано 60 проб солоності та розчиненого у воді кисню. Досліджена структура 47 іхтіологічних уловів. Важливим результатом стан дослідження гідрологічного режиму Молочного лиману з метою розрахунків водного балансу.

Щорічно на базі університету проводяться наукові заходи різного рівня до яких залучаються фахівці провідних установ НАН та НАПН України. Так спільно з

Національною музичною академією ім. П. Чайковського на базі університету було проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Художня культура і освіта: традиції, минуле, перспективи», а також Всеукраїнську дистанційну науково-практичну конференцію «Професійний розвиток викладача музичного мистецтва традиції, новації, перспективи».

Викладачі кафедри органічної і біологічної хімії тісно співпрацюють з педагогічними вузами України та науковими установами НАН України, зокрема: з Національним педагогічним університетом ім. М.П. Драгоманова, з Інститутом хімії високомолекулярних сполук НАН України, з Інститутом біохімії НАН України. З названими вище науковими установами та ВНЗ, а також експериментальними базами укладено відповідні договори, в яких відображено програму дій сторін, їх права і обов'язки. Результатом співпраці є дисертації, посібники, статті в наукових журналах та ін.

Завідувач кафедри ботаніки і садово-паркового господарства д-р біол. наук, професор Мальцева І.А. впродовж року брала участь у нарадах із питань координаційної роботи Української екологічної академії наук, засіданнях Наукової Ради з проблем ґрунтознавства НАН України як член комісії з питань біології ґрунтів. Членами цієї секції також є професор Кошелєв О.І. та доцент Андрущенко Ю.О. Упродовж року виконувались планові роботи, пов'язані з дослідженням впливу колоніальних птахів на хімічний склад ґрунтів. Було проведено роботу з поданням звіту до Академії Наук України за такою темою: «Локальні трансформації ґрунтових біоценозів під впливом діяльності міграційних та гніздових птахів».

Викладачі кафедри анатомії і фізіології людини та тварин спільно з відділом із вивчення гіпоксичних станів Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України впродовж звітнього року працювали над темою «Механізми й шляхи корекції пародонтозу в людини та тварин». Експериментальні дані використовуються в стоматологічній практиці для профілактики й лікування пародонти різного ступеня складності.

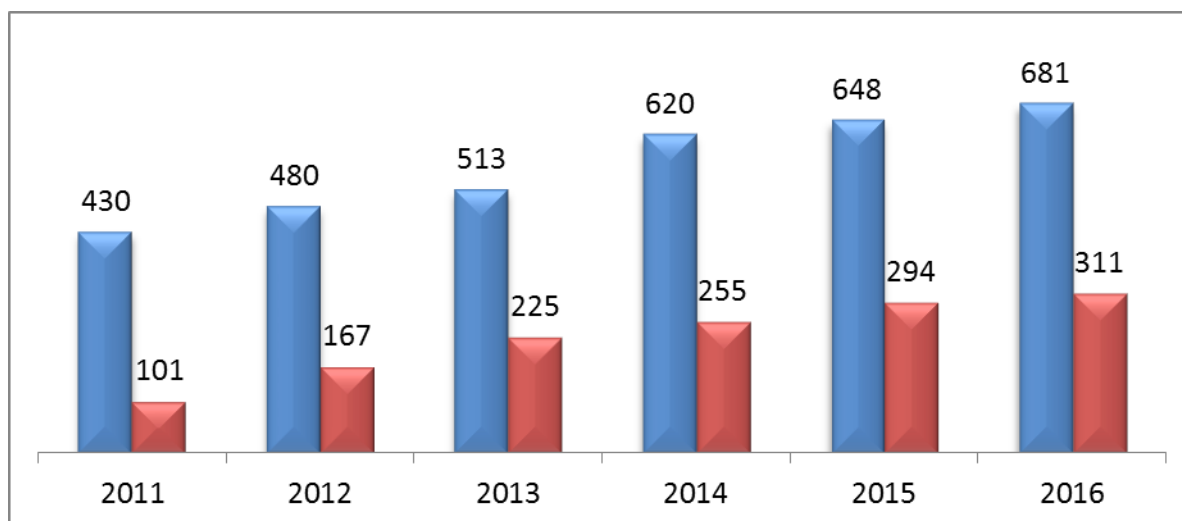
Доктор біологічних наук, професор Мальцева І.А. протягом звітнього року взяла участь у нарадах з питань координаційної роботи Української Екологічної академії наук, засіданнях Наукової Ради з проблем ґрунтознавства НАН України (у якості члена комісії з питань біології ґрунтів) та засіданнях редакційної колегії фахових журналів «Екологія та ноосферологія», «Ґрунтознавство», збірки наукових праць «Питання степового лісознавства та лісової рекультивації земель» (у якості члена редколегії).

Викладачі кафедри фізичної географії і геології Даценко Л.М., Непша О.В., Прохорова Л.А., Іванова В.М. протягом року проводили польові дослідження у складі Приазовської геологічної партії (трест «Південукргеологія»), дослідження з камеральної обробки та теоретичне узагальнення досліджень сумісно з лабораторією зоогеографії Інституту зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАНУ.

28 жовтня 2011 року викладачі кафедри соціології та студенти соціологи брали участь в семінарі-тренінгу Інституту соціології НАН України: «Дилеми та перспективи розвитку вітчизняної соціології в сучасному суспільстві та науковому контексті», та прослухали лекції В.П. Степаненко (завідувача сектором історії та теорії, кандидата філософських наук) «Homo Post-Soveticus: з приводу дослідження пострадянських ідентичностей і толерантності в Україні та Росії» та В.Є. Пилипенко (старший науковий співробітник, доктор соціологічних наук) «Оцінка доленосного періоду вітчизняної історії».

Традиційно університет є ініціатором і організатором низки наукових заходів регіонального, всеукраїнського та міжнародного рівнів, генератором нових знань із різних актуальних питань сучасної науки.

**Кількість статей, надрукованих за результатами наукових конференцій,
проведених в університеті за 2011 – 2016 рр.**

З 2011 року до 2016 року на базі університету було проведено 84 науково-практичні конференції, із них 41 – міжнародного рівня в яких взяли участь 10 країн світу та 78 наукових і навчальних закладів України.

3.11. Заходи, здійснені спільно з облдержадміністраціями, Київською міською державною адміністрацією та спрямовані на підвищення рівня ефективності роботи науковців для розв’язання регіональних проблем

Науково-педагогічні працівники Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького впродовж 5 років виконували науково-дослідні роботи за різноманітними напрямками, серед яких провідними були дослідження найважливіших проблем природничих, суспільних і гуманітарних наук, проблеми демографічної політики, розвитку людського потенціалу й формування довкілля.

Згідно з наказами облдержадміністрації та Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України в університеті проводилися різноманітні заходи на відзначення історичних подій.

Упродовж 2012 року

1. канд. пед. наук, доцентом кафедри ботаніки і садово-паркового господарства Логвіной-Бик Т.А. на базі Костянтинівської та Вознесенської

гімназій Мелітопольського району проводився психолого-педагогічний експеримент «Методика формування біологічних понять та методика підготовки майбутніх учителів біології». Експеримент полягав у використанні різних типів і видів уроків, форм навчання, методичних прийомів роботи з планування та проведення уроку як ланки навчально-виховного процесу.

У межах теми кафедри екології та зоології «Комплексні урбоекологічні дослідження селітебного ландшафту міста Мелітополя» укладено угоду про створення філії кафедри в секторі розвитку промисловості та екології Мелітопольського виконавчого комітету. Викладачами кафедри було виконано грантовий проект Мелітопольського міськвиконкому щодо написання та видання поліграфічної продукції «Об'єкти природно-заповідного фонду Мелітополя» на суму 12 тис.грн.

2. Викладачами кафедри фізичної географії і геології впродовж 2012 року проводилися наукові консультації з дирекцією комунального підприємства «Парк імені М. Горького» та Мелітопольським міським виконавчим комітетом щодо реалізації проекту утримання парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення.

2013 рік

1. Виконання концептуальної теми «Розробка програми екологічного оздоровлення басейну р. Молочна», ініційованої Верховною Радою. Замовником стала Запорізька обласна рада. Обсяг фінансування становить 95 тис. грн. Розроблена комплексна програма передбачає відтворення старих русел, розчищення наявних стариць і головних русел, оздоровлення прибережно-захисних смуг, пошук альтернативних джерел води для нижньої частини течії річки. Програму презентовано на виїзному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, що проходило в червні 2013 року на базі університету.

2. Підготовлено документацію для Запорізької обласної адміністрації на проведення робіт зі створення регіональної схеми екомережі у Запорізькій області.

3. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», спільного наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України, Міністерства культури і туризму України від 24.09.2009 року №105/491/753/1120/656/52 «Про затвердження програми скоординованих дій правоохоронних та контролюючих органів по боротьбі з незаконним виробництвом, розповсюдженням і реалізацією аудіо- і відеопродукції, компакт-дисків, інших об'єктів права інтелектуальної власності та для забезпечення захисту прав УЄФА», розпорядження голови Запорізької обласної державної адміністрації від 17.06.2013 р. та п. 10.3. Протокольного доручення № 1 від 03.07.2013 року засідання Координаційної ради по боротьбі з порушеннями права інтелектуальної власності при Запорізькій обласній державній адміністрації, у 2013 році в університеті створено Бюро досліджень у сфері захисту інтелектуальної власності, що діє на громадських засадах і в інтересах усіх суб'єктів права інтелектуальної власності регіону.

4. Викладачі кафедри філософії взяли участь у реалізації Комплексної обласної програми з оздоровлення та відпочинку дітей, підтримки сім'ї, молоді, гендерного паритету та протидії торгівлі людьми на 2012-2016 рр., затвердженої рішенням 11 сесії Запорізької обласної ради шостого скликання від 24.11.2011 року № 8.

2014 рік

1. Університет сумісно з органами місцевого самоврядування виконавчим комітетом Мелітопольської міської ради (в т.ч. відділом культури Мелітопольської міської ради, відділом муніципального маркетингу та прогнозування управління стратегічного розвитку міста виконавчого комітету Мелітопольської міської ради), Мелітопольським міським красзнавчим

музеєм, лабораторію соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, яка є структурним підрозділом Всеукраїнської соціологічної служби, розпочав роботу щодо створення Проекту «Комплексне використання унікальних туристичних ресурсів як чинник туристичної привабливості і соціально-економічного розвитку інтеркультурного міста Мелітополя» (пріоритет проекту – розробка інноваційних підходів щодо раціонального використання інтеркультурного і туристичного потенціалу міста Мелітополя).

2014 рік

1. МДПУ ім. Б. Хмельницького спільно з органами місцевого самоврядування - управлінням стратегічного розвитку міста, відділом муніципального маркетингу та прогнозування Мелітопольської міської ради Запорізької області розроблено проект «Інноваційна діяльність місцевих органів самоврядування з екологізації інтеркультурного міста», який подано до участі у Всеукраїнському конкурсі проектів та програм розвитку місцевого самоврядування (м. Київ).

2015 р.

1. Співробітники університету спільно з представниками виконавчого комітету Мелітопольської міської ради Запорізької області, співробітниками міського краєзнавчого музею, громадських організацій «Краєзнавці Мелітопольщини», Комітету майбутнього «Солідарність і Відповідальність», еколого-натуралістичного центру, Караїмського товариства взяли участь у зустрічі, присвяченій обговоренню щодо відновлення ботанічного саду в м. Мелітополі.

2. На замовлення Департаменту екології та природних ресурсів Запорізької обласної державної адміністрації (Договір №1 від 30 червня 2015 р.) спільно з ТОВ «НВП Екоресурс і моніторинг» виконувалася розробка регіональної схеми формування екологічної мережі Запорізької області.

2015 рік

1. На замовлення Запорізької обласної державної адміністрації спільно з науковими співробітниками навчально-наукового центру «Біорізноманіття» підготовлена Довідка про стан рідкісних і зникаючих видів птахів на території Запорізької області.

2015 рік - доцента Горлова П. І. включено до складу Робочої групи за напрямом «Раціональне використання та відтворення природних ресурсів, охорона довкілля» для розробки проекту «Стратегії регіонального розвитку до 2020 року.

- співробітники університету спільно з органами місцевого самоврядування, виконавчим комітетом Мелітопольської міської ради (зокрема відділом культури ВК ММРЗО, відділом муніципального маркетингу та прогнозування ВК ММРЗО), громадськими організаціями («Запорізьке обласне відділення Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні», «Спілка краєзнавців Мелітопольщини», «Мелтуркласт»), міським краєзнавчим музеєм, Приазовським національним природним парком, туристичними агентствами «Браво-тур» та ПП «ТРТ-Варто» та ін. працювали у складі робочої групи зі створення проектною розробки міської моделі міжкультурної інтеграції «План міжкультурної інтеграції

2015 рік - Університет спільно з органами місцевого самоврядування, виконавчим комітетом Мелітопольської міської ради (зокрема відділом культури Мелітопольської міської ради, відділом муніципального маркетингу та прогнозування, управлінням стратегічного розвитку міста виконавчого комітету Мелітопольської міської ради), Мелітопольським міським краєзнавчим музеєм, лабораторією соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, яка є структурним підрозділом Всеукраїнської соціологічної служби, продовжена робота щодо створення Проекту «Комплексне використання унікальних туристичних ресурсів як чинник туристичної привабливості й соціально-економічного розвитку інтеркультурного міста Мелітополя» (пріоритет проекту – розробка інноваційних

підходів до раціонального використання інтеркультурного й туристичного потенціалу міста Мелітополя).

Тісні контакти з урядовими та громадськими установами, навчальними та науково-дослідними установами, природоохоронними організаціями, проведення спільних семінарів і тренінгів сприяють поширенню інформації про науковий потенціал університету як серед фахівців, так і широкого загалу.

3.12. Інформаційне забезпечення наукової діяльності, доступ до електронних колекцій наукової періодики та баз даних провідних наукових видавництв світу про патентно-ліцензійну діяльність

Видання періодичних фахових часописів як активна форма існування в інформаційному суспільстві та найбільш ефективне ознайомлення широкого загалу з останніми результатами наукових досліджень вчених у тій чи іншій галузі науки знайшло своє втілення у видавничій діяльності університету. Результати науково-дослідницької роботи викладачів, аспірантів і студентів оприлюднюються у збірнику «Біологічний вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького», який відноситься до світової наукометричної бази даних Web Of Science видавництва Thomson Reuters, у фахових збірниках «Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогіка», «Versus», «Збірник праць Азово-Чорноморської орнітологічної станції «Бранта», «Сучасні проблеми моделювання», а також у виданнях: «Студентський меридіан», «Магістерські читання», «Мова. Свідомість. Концепт», «Нові виміри сучасного світу», «Єврика».

Університетом проведено низку заходів щодо внесення університетських видань до світових наукових баз даних. Зокрема, Біологічний вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького внесено до більш ніж сорока наукових баз.

2015 рік – університет продовжив роботу з наповнення наукометричної бази даних Index Copernicus, яка дає змогу відстежувати вплив наукових робіт і публікацій окремих учених або науково-дослідних установ.

Редакційними колегіями наукових видань університету продовжено роботу з наповнення <http://ojs.mdpu.org.ua> (система OJS призначена для створення рецензованих електронних журналів з відкритим доступом і дає змогу публікувати статті в Інтернеті).

2015 рік – Розпочато роботу з програмним забезпеченням Eprints щодо наповнення наукової електронної бібліотеки. EPrints – програмне забезпечення за ліцензією GNU, що використовується для формування й управління відкритими архівами й відповідає основним вимогам, що висуваються до електронних бібліотек навчальних і наукових організацій. EPrints використовується для створення архівів наукових досліджень з різноманітними інформаційними ресурсами (наукові статті, звіти, дисертації, монографії, навчально-методичні посібники, матеріали конференцій, дані результатів експериментів і спостережень) і сприяє обміну науковою інформацією між академічною спільнотою.

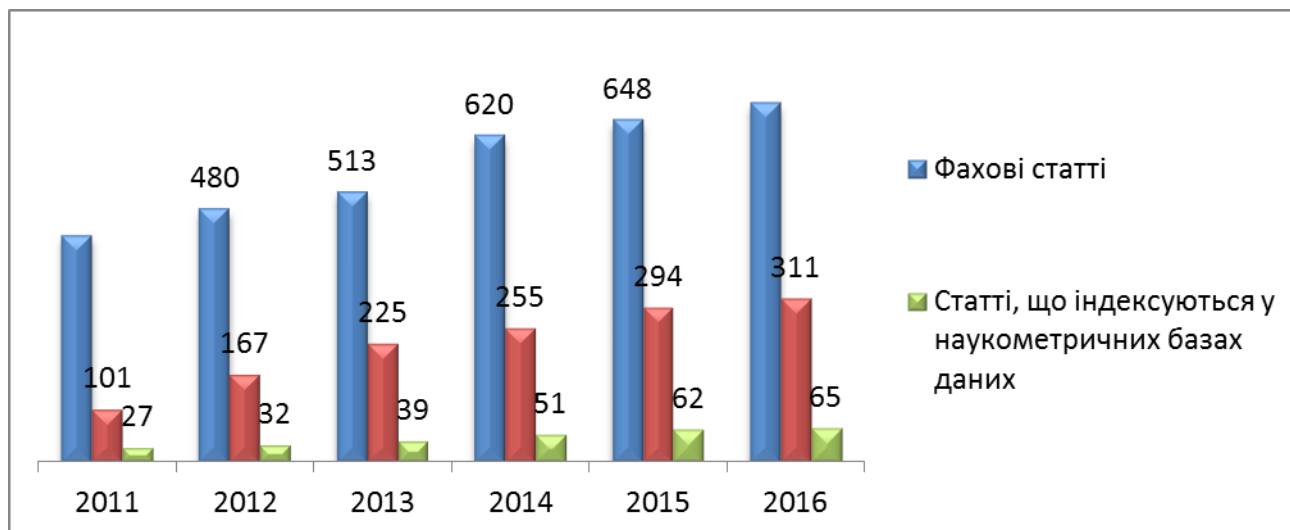
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького веде плідну діяльність з розміщення наукових видань у мережі Інтернет, зокрема розміщена інформація на сайті Українські наукові журнали (<http://usj.org.ua>).

Значущим елементом міжнародного визнання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та підтвердженням високої якості друкованої продукції є презентація результатів наукових досліджень у виданнях, що індексуються світовими наукометричними базами Scopus видавництва Elsevier та WebOfScience видавництва ThomsonReuters.

За період з 2011 по 2016 рр. – Науково-педагогічними й науковими співробітниками університету опубліковано понад 5420 праць наукового та навчально-методичного характеру, із них: 9 підручників, 68 монографій і 182 навчальні посібники, 276 публікацій у виданнях, що індексуються світовими наукометричними базами Scopus видавництва «Elsevier», Web Of Science

видавництва «Thomson Reuters», Index Copernicus, 3372 наукові статті у провідних фахових журналах, 1088 – у міжнародних виданнях.

**Публікаційна активність науково-педагогічних працівників
у 2011 – 2016 рр.**

РОЗДІЛ 4. ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕКИ

Робота бібліотеки університету з 2011 по 2016 роки була спрямована на якісне обслуговування читачів, інформатизацію бібліотечних процесів, видачу літератури, виконання тематичних довідок та бібліографічних запитів, індивідуальне та групове інформування, консультування біля каталогів та картотек, повноцінне задоволення потреб користувачів, комплектування та збереження бібліотечних фондів, випуск бібліографічних покажчиків, проведення тематичних виставок, проведення масових заходів, Днів інформації, Днів кафедр, проведення уроків з інформаційної культури, висвітлення діяльності бібліотеки на сайті бібліотеки та університету.

Бібліотека як структурний підрозділ ВНЗ сприяє вихованню морально досконалої особистості, пропагує через книгу зміст загальнолюдських цінностей, історичної, наукової та культурної спадщини, ідеї національного державотворення.

Формування та збереження документно-інформаційного ресурсу

За роки діяльності в бібліотеці сформовано універсальний фонд, який на 01.10.16 рік становить **408 799** облікових одиниць, в т.ч. навчальної літератури **153 197** прим., наукової літератури –**99 819** прим.

Основними джерелами комплектування фонду бібліотеки у звітний період були: Укрпошта, видавництва, благодійний фонд «Освіта», кафедри університету; в дар від читачів; традиційно фонд бібліотеки комплектується дисертаціями та авторефератами дисертацій.

З 2011 по 2016 р.р. бібліотечний фонд поповнився на 15 314 прим. (з них: 8 906 книг).

Фонди бібліотеки систематично поповнюються періодичними виданнями. За останні роки передплата постійно здійснюється на 95 найменувань, які забезпечують спеціальності університету фаховими виданнями згідно ліцензійних норм.

Бібліотечно-інформаційне та довідково-інформаційне обслуговування

Головні напрямки діяльності відділів обслуговування користувачів включали: поліпшення якості обслуговування; максимальне задоволення запитів користувачів; забезпечення навчального та наукового процесів необхідною літературою; науково – дослідну роботу; популяризацію нових надходжень. Зокрема, воно здійснювалось на трьох абонементних, трьох читальних залах. Було створено оптимальні умови для отримання необхідної навчальної, наукової та іншої інформації за допомогою книжкового фонду, довідкового апарату та сучасних технологій обслуговування користувачів бібліотеки. Значна увага звертається на роботу зі студентами-першокурсниками денної та заочної форм навчання.

Наукова інформаційно-бібліографічна робота традиційно вважається одним з найважливіших напрямків діяльності бібліотеки університету. Від того, наскільки ефективно вона організована, залежить успішне вирішення головного завдання бібліотеки університету – інформаційне забезпечення освітнього процесу та наукових досліджень. Тож, основним завданням бібліотеки було забезпечення якісного оперативного інформаційного та бібліографічного обслуговування користувачів. Інформаційна і довідково-бібліографічна робота бібліотеки у звітний період була спрямована як на поповнення інформаційних ресурсів власної генерації, так і на удосконалення самої системи інформаційних послуг усім категоріям користувачів. Ця робота велася у напрямках:

- створення власних інформаційних ресурсів та надання доступу до них, використання ресурсів Інтернет;
- повне, оперативне й компетентне інформування користувачів за профілем їх діяльності і запитів;
- виконання різного роду запитів, бібліографічні консультації користувачів;
- підготовка інформаційних, бібліографічних та біобібліографічних матеріалів;
- сприяння підвищенню інформаційної культури споживачів різних категорій;
- поповнення web-сайту бібліотеки необхідною інформацією;
- організація виставок, презентацій, «Днів інформації», «Днів кафедр» тощо.

Підвищенню інформаційної компетентності користувачів сприяють бібліотечно-бібліографічні консультації, як групові, так і індивідуальні. Під час їх

проведення користувачі отримують інформацію про електронні ресурси бібліотеки, навчаються алгоритму пошуку інформації.

Потрібно констатувати, що в останні роки все більше користувачів звертаються до електронних ресурсів бібліотеки у віддаленому режимі – користуючись сайтом бібліотеки та представленими на ньому каталогом та електронною бібліотекою.

Інформацію про нові надходження користувачі мають змогу отримати з *інформаційних поточних списків* «Бюлетені нових надходжень до бібліотеки», які також розміщуються на сайті бібліотеки.

Протягом звітного періоду співробітники бібліотеки займалися науково-бібліографічною роботою. Традиційними стали видання «Бібліографічних покажчиків наукових праць викладачів університету». Розширився спектр наукових видань університету: з 2011 року бібліотекою започаткувалось видання серії «Науковці університету», в який увійшли біобібліографічні покажчики, які присвячені ювілейним датам професорського складу університету та відображають внесок вчених університету в розвиток науки, сприяють пропаганді їхніх праць. Підготовлено (в друкованому та електронному варіантах) 12 видань.

На допомогу науковій діяльності та навчальному процесу співробітниками інформаційно-бібліографічного відділу підготовлені бібліографічні рекомендаційні списки літератури, бібліографічні огляди які складались у паперовому та електронному варіантах.

Робота бібліотеки щодо створення електронних ресурсів та автоматизації бібліотечних процесів за звітний період була направлена на:

- забезпечення роботи автоматизованих робочих місць працівників бібліотеки шляхом вивчення функціональних можливостей програмного забезпечення та навчання працівників роботі в АІБС «Ірбіс»;
- поповнення і забезпечення систематичного ведення довідкового електронного апарату бібліотеки;
- впровадження в роботу бібліотеки нових інформаційних технологій та підвищення їх якості й інформативності;

- забезпечення доступу до електронної бібліотеки університету, її систематичне поповнення та пропаганда; створення повнотекстових баз навчально-методичних матеріалів;

- організацію збереження банків та баз даних бібліотеки;

- роботу над поповненням колекцій інституційного репозитарію: накопичення, збереження та забезпечення надійного доступу до наукових праць науково-педагогічних працівників, співробітників та студентів університету;

- створення віртуальних книжкових виставок, презентацій тощо.

Одним із вирішальних чинників удосконалення інформаційної діяльності в сучасних умовах є представлення книгозбірні в мережі Інтернет, що відкриває новий рівень можливостей у забезпеченні доступу до інформаційних ресурсів бібліотек, одним із основних каналів забезпечення цього доступу є web-сайт бібліотеки.

Рейтинг популярності сайту серед користувачів зростає, для порівняння: в 2011 р. кількість переглядів сайту бібліотеки становила – **23 000**, а в 2015 р. – **37 602**.

Сторінки бібліотеки представлені в соціальних мережах «*facebook*», що теж є своєрідною пропагандою діяльності роботи бібліотеки, її рекламою серед студентської молоді. Працівники бібліотеки активно подають інформацію про всі заходи, що проводить бібліотека, фото-звіти, оголошення з запрошенням відвідати виставки, презентації тощо.

В 2012 році для бібліотеки університетом була придбана автоматизована бібліотечно-інформаційна програма «ІРБІС», яка сприяла створенню БД «Електронний каталог», що надає можливість, з одного боку, розкривати фонди бібліотеки для користувачів, з іншого – обслуговувати їх в автоматизованому режимі. Сьогодні ЕК містить інформацію про **33391** документів усіх видів, представлених у бібліотеці.

Протягом звітнього періоду була продовжена робота з внесення записів до ЕК на видання, отримані бібліотекою до моменту створення ЕК (ретроввод).

За п'ять років були створені і поповнювались інші бази даних:

1. БД «Дипломні і магістерські роботи» (повнотекстові) (налічує 1252 ел.ресурсів.)
2. БД «Електронна бібліотека» (Налічує понад 10 тис. ел.ресурсів)
3. БД «Дисертації і автореферати дисертацій» (311 зап.)
4. БД «Картотека книгозабезпеченості»
5. БД «Фахові видання з педагогіки» (повнотекстові)
6. БД «Фахові видання з екології» (повнотекстові)
7. БД «Каталог електронних підручників викладачів МДПУ» (повнотекстові-40 зап.).

Ще одним джерелом наукової інформації для користувачів бібліотеки, є Електронний репозиторій (704 зап.), який розроблений на основі технологічної карти EPrints. Це електронний архів, призначений для довготривалого зберігання, накопичення і забезпечення вільного доступу до результатів наукових досліджень викладачів і студентів університету.

Інформаційно-масова та культурно-просвітницька діяльність

Культурно-просвітницька робота є невід'ємною складовою частиною бібліотечної діяльності і спрямована на національно-патріотичне виховання, трудове виховання та виховання духовності, моралі і культури. Заходи, які проводились зі студентами в аудиторіях університету, читальному залі бібліотеки були направлені на сприяння формування у молоді громадянської відповідальності, національної гідності, правової свідомості, високої моралі та культури.

Постійно проводилася робота з розкриття фондів, знайомства з новими літературними надходженнями. Допомогу при виконанні індивідуальних завдань студентами у самостійній роботі, в отриманні необхідної інформації надавали постійно діючі виставки нових надходжень літератури та тематичні книжкові виставки. Ювілейним датам визначних осіб держави та краю були присвячені персональні експозиції та полиці.

Особлива увага була приділена оновленню постійно діючих книжкових виставок, а саме: на допомогу студенту-заочнику, МДПУ ім. Б. Хмельницького -

університет престижу і якості освіти, Мова міжнародного спілкування, «Перлини світової літератури», «Поезії одвічна висота».

Крім постійно-діючих виставок в бібліотеці протягом звітного періоду до уваги читачів були представлені книжково-журнальні виставки, присвячені подіям сучасності, до знаменних і пам'ятних дат, виставки-персоналії, жанрові, виставки однієї книги, виставки до масового заходу, виставки «забутих» книг, виїзні, віртуальні виставки. За звітний період було організовано 668 тематичних виставок, кількість експонованої літератури становила 49 370 примірників. Бібліотекою були організовані виставки До Дня міста Мелітополя, Дня українського козацтва, Міжнародного дня грамотності, Дня визволення Мелітополя від німецько-фашистських загарбників, Дня студента, Дня Гідності та Свободи, Дня пам'яті жертв голодомору та політичних репресій в Україні, Дня Соборності України, щорічного Тижня болгарської культури, Дня Чорнобильської трагедії, Дня пам'яті і примирення, Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, Міжнародних та Всеукраїнських конференцій, що проводяться університетом, до соціальних акцій тощо.

У вересні 2015 року, напередодні відзначення заснування м. Мелітополя та 15-річчя від створення «Ради національних товариств», бібліотека спільно з кафедрою соціології організувала соціально-мистецьку акцію «Мелітополь в етнокольорах». «Міфи та казки народів світу»; «Література мовами народів світу».

В травні 2016 року бібліотека взяла участь в соціально-мистецькій акції «Гармонія та ритми розмаїття». Разом зі співробітниками Мелітопольської центральної міської бібліотеки було організовано «Бібліотечний бульвар». Усіх відвідувачів зацікавили книжкові інсталяції, виставки та буккросинг.

21 квітня в читальному залі бібліотеки університету відбулося свято «Греція. Історія, культура, традиції» за участі представників грецької громади Мелітопольщини.

В рамках традиційного тижня болгарської культури у м. Мелітополі у читальному залі бібліотеки щорічно проводилися заходи святкування Дня

визволення Болгарії від османського ярма, де присутні також знайомилися з виставкою літератури з історії та культури болгарського народу .

Таким чином, культурно – масові заходи бібліотеки спрямовані на сприяння вихованню у молодого покоління почуття патріотизму, формування особистості на засадах духовності, моральності, толерантності, забезпечення створення умов для інтелектуального, культурного та фізичного розвитку, реалізації науково-технічного та творчого потенціалу молодих громадян.

В 2012 році бібліотекою було розпочато традицію проведення ігор брейн-рингу, що представляє собою нову пізнавальну та цікаву форму культурно-просвітницької роботи. За звітний період було проведено 6 ігор, в організації яких взяли участь студенти денного навчання всіх факультетів та магістратури університету. До складу журі входили відомі діячі міста, викладачі університету. Гості: представники громадських організацій, представники ЗМІ. Темі гри були приурочені до видатних подій й визначних дат.

Перегляд фільмів, приурочених до свят, знаменних дат, присвячених життю та творчості видатних людей; презентації; використання звукових фонограм, художніх репродукцій, фотографій дозволяє урізноманітнити виховні заходи, зробити їх більш насиченими, цікавими та пізнавальними. У вересні 2015 року, в читальному залі бібліотеки відбувся перегляд художнього фільму за повістю Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків», присвяченого 50-річчю з дня виходу фільму. З березня 2016 р. в читальному залі бібліотеки діє кінолекторій «Рідний край», організований кафедрою історії. Перша зустріч була присвячена Т.Г. Шевченку «Шевченко і Запорізькій край», друга – 420-річчю від дня народження Богдана Хмельницького. Надалі планується кінолекторій приурочувати до історичних дат, пов'язаних з нашим краєм, а також із загальними духовними, культурними та політичними подіями в Україні.

За звітний період у читальному залі бібліотеці відбулися 12 презентацій книг, серед них: письменника м. Мелітополя Сергія Авдеєнко; почесного жителя м. Мелітополя Резника В.І.; викладачів університету наукових співробітників міського краєзнавчого музею Романа Клочка тощо.

Орієнтуючись на нового користувача, бібліотека оновлює традиційні форми роботи та впроваджує нові форми популяризації друкованих видань це:

- організація віртуальних книжкових виставок, остання має назву «Поезії одвічна висота». Увазі користувачів запропоновано твори поетів, кожен з яких є яскравим представником своєї епохи: Тарас Шевченко, Іван Франко, Григорій Сковорода, Леся Українка, Максим Рильський, Василь Стус, Іван Драч. Віртуальна виставка супроводжується музикою, читанням віршів зі збірок, бібліографічним описом книги та анотацією;

- залучення студентів до читання як основного виду пізнавальної діяльності, засобу духовно-морального виховання (однією із форм дозвілля є буккросинг. На подвір'ї бібліотеки в спеціально призначених для буккросингу зрубках дерев виставлені книги з різних тематик).

- вихід першого номеру електронного журналу «Libr@ry», який в захоплюючій формі знайомить читачів з літературним світом і життям бібліотеки.

Бібліотека тісно співпрацює з кафедрами університету. Спільно з ними проводилися: тематичні вечори-композиції, вечори пам'яті,

Щомісяця (кожен останній четвер місяця) у читальному залі бібліотеки проводяться засідання наукового гуртка кафедри англійської мови «Англійська мова та сучасне суспільство». Співробітники бібліотеки надають інформаційну та технічну підтримку організаторам засідань.

Співробітники бібліотеки здійснюють інформаційне забезпечення семінарів, засідань Вчених рад, Всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій, днів відкритих дверей, які проводилися в університеті.

Матеріально-технічна база. Адміністративно-господарська робота

За звітний період був проведений капітальний ремонт бібліотеки, на який було витрачено 250 тисяч грн. Крім цього бібліотека отримала кондиціонер для читального залу, 3 ноутбуки, 8 комп'ютерів, 1 принтер, сервер, 12 ліцензійних програм «Windows 10» на загальну суму 68 000 грн.

Новітні тенденції спонукають бібліотеку шукати інноваційні шляхи розвитку, враховуючи готовність бібліотечних працівників до радикальних перетворень

професійного середовища і підвищення професійної компетентності. Беручи до уваги ці тенденції, бібліотека постійно розвивається, вдосконалює внутрішньо бібліотечні технології, впроваджує нові форми і методи.

РОЗДІЛ 5. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького упродовж останніх років розглядає міжнародну діяльність як один із ключових напрямів своєї роботи і реалізує її за наступними головними напрямками:

- співпраця із закордонними установами та ВНЗ в галузі освітньо-наукової роботи;
- інтернаціоналізація освіти – можливість вибору і використання кращих зразків міжнародного досвіду;
- розвиток програм академічної мобільності учасників освітнього процесу;
- міжнародні зв'язки у сфері експорту освітніх послуг.

Міжнародне співробітництво університету здійснюється в освітній, науковій і культурній сферах та спирається на «Програму розвитку міжнародного співробітництва Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на період 2014 – 2016 рр.». Ця Програма була розроблена та затверджена Вченою радою університету у грудні 2013 року та є продовженням «Програми міжнародної діяльності університету у 2011 – 2013 рр.», Стратегію інтернаціоналізації університету та Програму інтернаціоналізації.

Виконання цих документів забезпечило:

- розширення співпраці із закордонними ВНЗ та науковими установами. На сьогодні навчальний заклад співпрацює із 72 закордонними науковими та освітніми установами 21 країни світу. Лише за останні 3 роки університет підписав 17 нових угод із закордонними установами та ВНЗ-партнерами;
- багато викладачів університету у 2011 – 2016 роках брали участь у міжнародних освітньо-наукових семінарах, конференціях та інших заходах за кордоном;
- участь науковців університету у міжнародних освітньо-наукових проектах. Так, у 2011 році університет отримав грант Ради Європи (TEMPUS IV) на представлений

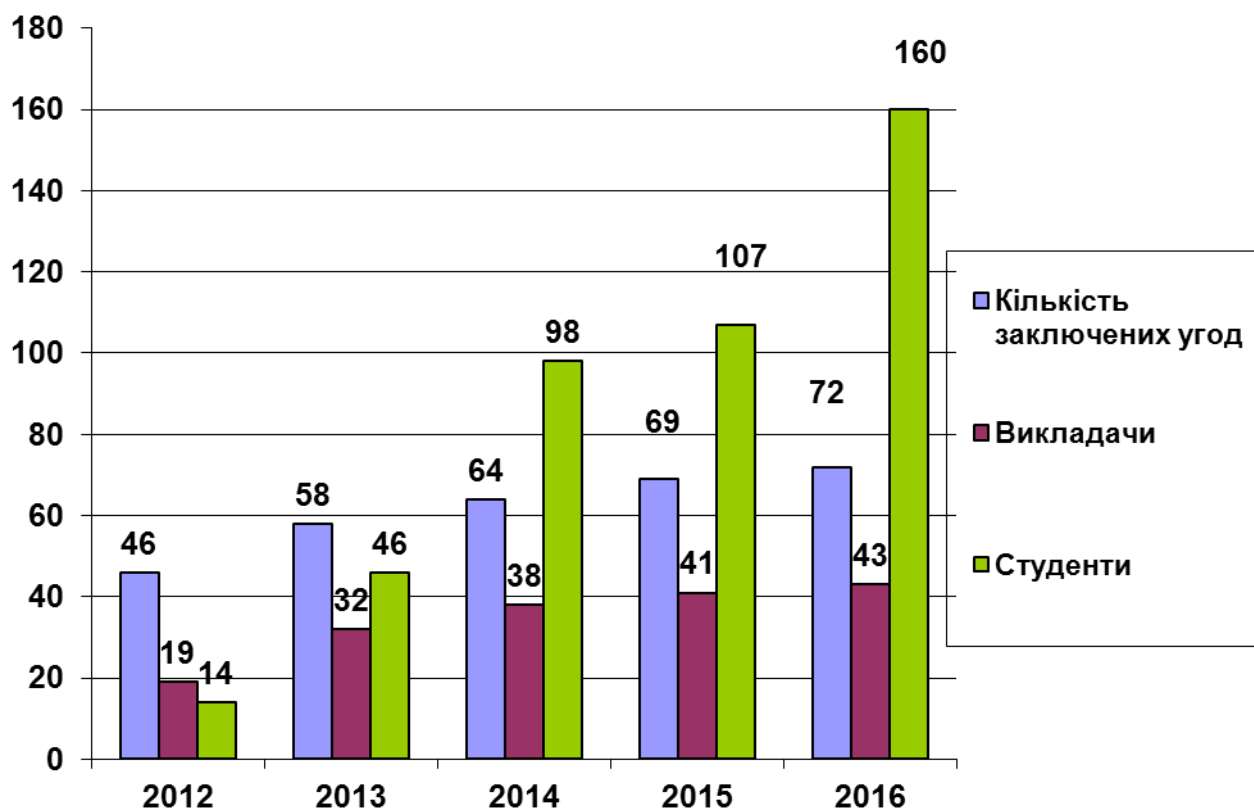
Проект «Розробка освітніх програм з екологічного права та екологічного менеджменту для освітнього ступеня магістр»;

- поширюється участь наших студентів у міжнародних науково-навчальних програмах та фондах і різноманітних програмах міжнародної студентської мобільності. Всі ці роки наші студенти беруть участь в освітніх програмах у закордонних ВНЗ за програмами подвійного диплому, Mobility Direct та інших програмах у Польщі, Німеччини, Китаю, Чехії та Болгарії;
- значно поширилася участь студентів у закордонних літніх стажуваннях (практиках) у країнах Європи, Азії, Америки та Африки (Німеччина, Польща, Фінляндія, Росія, Болгарія, Туреччина, Єгипет, В'єтнам, Туніс, Китай, Чехія, Швеція, Таїланд та США);
- тільки у 2016 році більше 160 студентів брали участь у міжнародних науково-навчальних програмах та різноманітних програмах міжнародної студентської мобільності;
- Технічним університетом Софії, ПФ та Коледж-Слівен (Болгарія);
- Регіональним історичним музеєм (м. Слівен, Болгарія);
- Пловдивським університетом ім. Паїсія Хилендарського (м. Пловдив, Болгарія);
- Болгарською академією наук, Інститутом історичних досліджень (м. Софія, Болгарія);
- Державним університетом ім. І. Крянге (Молдова);
- Міжнародним слов'янським університетом Святого Миколи (Македонія);
- Національною академією освіти ім. Алтинсаріна (Казахстан);
- Лодзинським університетом (Польща);
- Вищою лінгвістичною школою у Ченстохові (Польща);
- Ардаханським державним університетом (Туреччина);
- Ширнакським державним університетом (Туреччина);
- Компанією «Анталія Депар Тур» (Туреччина);
- Німецькою фірмою «МітОст» м. Франкфурт-на-Одері (Німеччина).

Угоди з іноземними ВНЗ містять домовленості про обмін навчальними програмами, стажування молодих викладачів і учених, проведення спільних

наукових досліджень, обмін делегаціями, запрошення фахівців і провідних учених до участі в навчальному процесі, обмін студентами тощо.

Статистика показників міжнародного співробітництва університету за останні 5 років наведена у діаграмі:

Мал. 1 Показники міжнародної академічної мобільності (виїзди за кордон) студентів та викладачів МДПУ ім. Богдана Хмельницького у 2012 – 2016 р.р.

Головною метою співпраці із закордонними установами є інтеграція університету як рівноправного партнера у міжнародний науково-освітній простір, забезпечення стійких зв'язків із зарубіжними суб'єктами партнерства в науково-дослідній галузі; досягнення міжнародного рівня конкурентоспроможності результатів науково-дослідної діяльності; вихід на світовий ринок наукомістких технологій і науково-технічної продукції.

Серед традиційних напрямків міжнародного співробітництва – підвищення кваліфікаційного рівня науково-педагогічних працівників у зарубіжних освітніх закладах; спільна із зарубіжними партнерами підготовка фахівців; міжнародні наукові

конференції, симпозиуми та робочі зустрічі; членство у міжнародних наукових, освітніх, адміністративних структурах, асоціаціях, товариствах; участь викладачів та студентів у міжнародних програмах та фондах; висвітлення та відзначення наукових досягнень університету на міжнародному рівні; співробітництво по лінії міст-побратимів.

Угоди з іноземними освітньо-науковими агенціями (установами) та ВНЗ містять домовленості про обмін освітніми програмами, стажування молодих викладачів і вчених, проведення спільних наукових досліджень, обмін делегаціями, запрошення фахівців і провідних учених до участі в навчальному процесі, обмін студентами тощо.

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького проводив роботу над реалізацією проекту Темпус IV «Розробка регіональних міждисциплінарних правових студій з питань енергетики та навколишнього середовища», що фінансується Європейським Союзом. Викладачі університету взяли участь у семінарі щодо реалізації проекту SM-159161-2009 «Інструменти та шляхи реалізації високоякісної праці на рівні інституту» в Королівському технологічному інституті (м. Стокгольм, Швеція) і в межах проектної діяльності провели узгодження компонентних складників магістерської програми з екологічного менеджменту. Згідно з планом співробітництва з європейськими університетами та освітніми центрами за програмою TEMPUS ректоратом університету укладено угоду про співробітництво в галузі освіти, реалізації наукових досліджень і прикладних проектів у рамках програми Балтійського університету (Університет Упсала, Швеція).

Прикладом успішної реалізації співробітництва науковців університету із закордонними установами є діяльність лабораторії соціологічних досліджень університету. Зокрема, в 2013 році за проектом «Розробка регіональних міждисциплінарних правових студій із питань енергетики та навколишнього середовища» отримана технічна допомога в розмірі понад 120 тис. грн.

Кафедра німецької філології та методики викладання німецької мови підтримує зв'язки з Гете-інститутом, який здійснює інформаційне забезпечення

та знайомить із новинками у методичній літературі, конкурсами, які проводяться провідними німецькими вищими навчальними закладами освіти, забезпечує участь у міжнародних семінарах, курсах підвищення кваліфікації та стажування викладачів.

Співробітники Центру болгаристики впродовж багатьох років співпрацюють з 8 вищими навчальними закладами та науковими установами республіки Болгарія згідно з двосторонніми угодами, які передбачають обмін викладачами та студентами. Так, у Центрі болгаристики працює лектор з болгарської мови, який викладає болгарську мову для студентів і викладачів на факультативних мовних курсах відповідно до угоди між МДПУ імені Богдана Хмельницького і Пловдивським університетом імені Паїсія Хилендарського, головний асистент доктора Шуменського університету ім. Єпископа Костянтина Преславського (Болгарія) Колева К.Д. Щорічно до Болгарії виїжджають групи студентів на Міжнародний філологічний форум студентів, а також на практику і в етнографічну експедицію по Слівенському краю в Болгарії.

Викладачі кафедри англійської філології та методики викладання англійської мови, доцент Котлярова В.Ю. та Передерій В.А., взяли участь у тренінгу «Youth in Action Programme», який проводився за сприяння Євросоюзу у 2012 році в місті Такірдаг (Туреччина). Організатори тренінгу забезпечили реалізацію програми, спрямованої на досягнення освітніх цілей і представленої досвідченими кваліфікованими спеціалістами. Викладачі мали змогу навчитися розвивати особистісні, професійні та інтеркультурні компетенції з метою поліпшення власної професійної діяльності.

Згідно з двосторонньою угодою група викладачів та студентів (13 осіб) університету у жовтні 2014 року взяла участь у науково-практичному семінарі «Інклюзивна освіта: теорія і практика» у Природничо-гуманітарному університеті (м. Седльце, Польща). Згідно з програмою семінару була надана можливість ознайомитися з інтеграційними аспектами діяльності університету (з навчально-матеріальною базою та особливостями науково-педагогічної роботи місцевого

університету, з діяльністю Центру навчання і реабілітації осіб з обмеженими можливостями).

Ректорат систематично планує та проводить заходи, спрямовані на активізацію мобільності студентів університету. Так, у 2014 році згідно з двосторонніми угодами із закордонними ВНЗ та установами студенти проходили навчання за узгодженими програмами в Польщі та Болгарії, студенти філологічного факультету та факультету інформатики, математики та економіки проходили навчання у Лодзинському університеті, Вищій лінгвістичній школі у м. Ченстохов та Природничо-гуманітарному університеті в м. Седліце (Польща); практику в етнографічній експедиції по Слівенському краю у Болгарії.

Студенти, аспіранти та викладачі беруть участь у міжнародних освітньо-наукових грантах, конкурсах, програмах. Так, студентки філологічного факультету Сізганова А. та Попошева М. отримали грант за програмою «Еразмуз Мундус» та проходили освітню програму у Латвії, студенти Андрющенко О. та Киричкова К. виграли європейський грант на навчання за екологічною програмою у Хельсінкі (Фінляндія), магістрант спеціальності «Інформатика» Бурдей Віктор виграв конкурс та виїхав до м. Сан Бруно (США) до «Компанії Eat24.com» для проходження стажування на посаді керівника офісу розробки програмного забезпечення.

Студенти природничо-географічного факультету взяли участь у Міжнародному форумі студентів та молодих вчених у Софійському університеті «Св. Климента Охридски» (Болгарія).

У 2014 р. студенти почали навчання за програмою подвійного диплому за філологічним напрямом (англійська мова) у Вищій лінгвістичній школі у м. Ченстохові (12 студентів) (Польща).

З метою забезпечення відповідного рівня мовної підготовки кандидатів до програм академічної мобільності ректорат щорічно організує проведення мовних курсів (англійської, німецької, болгарської та польської) для студентів усіх факультетів та інституту.

Так, у 2014 році майже 100 студентів усіх факультетів навчалися на мовних курсах (англійської, німецької, болгарської та польської), а 98 взяли участь

у закордонних академічних навчальних програмах та літніх ознайомчих стажуваннях (практиках) у європейських країнах (Німеччина, Польща, Литва, Фінляндія, Росія, Болгарія, Туреччина, Чехія) та США.

Отже, в університеті триває планова робота з розвитку міжнародного співробітництва за всіма напрямками, про що свідчить зростання відповідних показників діяльності.

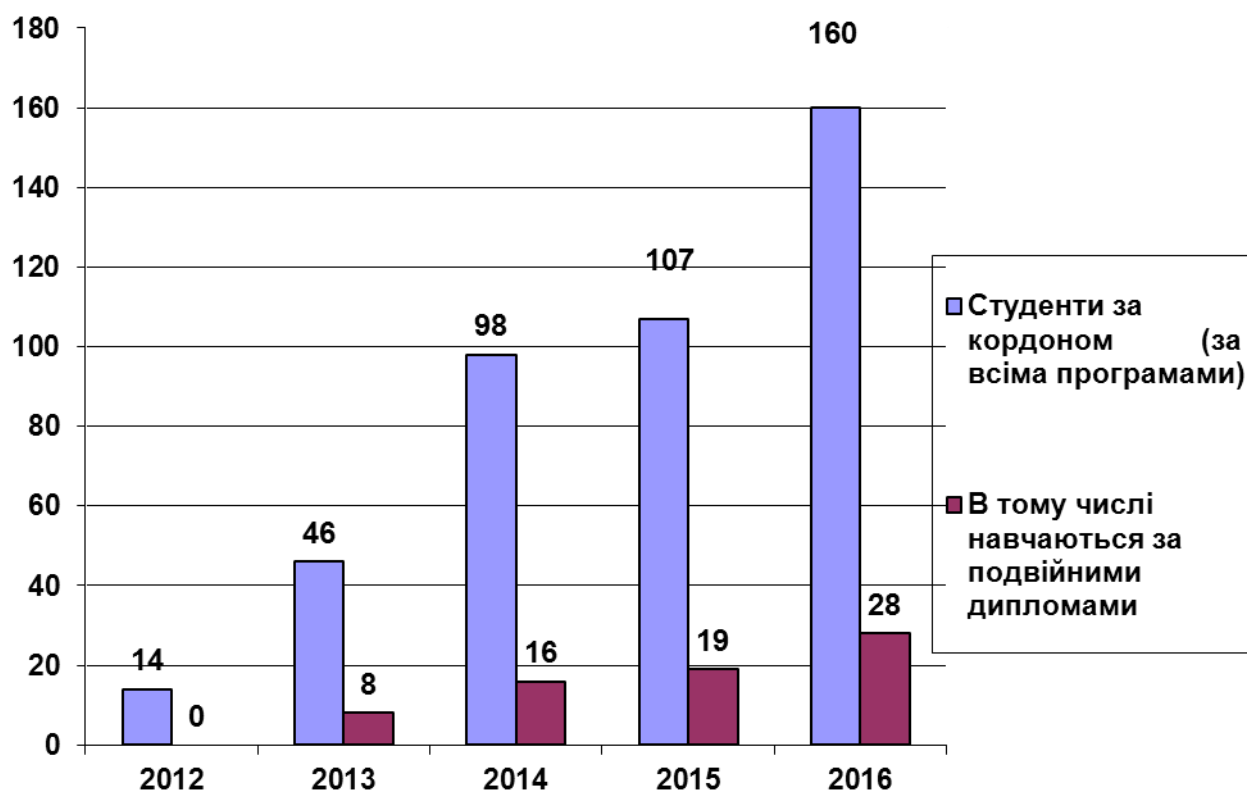
Прикладом успішної реалізації співробітництва науковців університету із закордонними установами є діяльність Науково-дослідного інституту біорізноманіття наземних та водних систем і лабораторії соціологічних досліджень університету. Так фахівці цих підрозділів взяли участь у підготовці проекту «Розробка регіональних міждисциплінарних правових студій з питань енергетики та навколишнього середовища», який у 2011 році успішно виграв конкурс європейської Програми TEMPUS IV. За участь у цьому Європейському проекті, який завершився у 2013 році університет отримав технічну допомогу в розмірі понад 120 тис. грн.

Вагомий внесок вчених університету у виконання масштабного європейського проекту «Формування потенціалу зі спостереження за Чорноморським басейном в межах підтримки сталого розвитку територій», який виконувався в межах 7 Рамочної програми Європейської Ради.

До вагомих результатів фундаментальних досліджень та прикладних розробок вчених університету слід також віднести виконану комплексну оцінку стану природних комплексів на площадках будівництва вітрових електричних станцій (ВЕС) та розробку експертних висновків щодо впливу ВЕС на природні компоненти, рекомендації щодо мінімізації впливу, моніторингу та управлінням ландшафтним та біологічним різноманіттям.

Кафедра інформатики і кібернетики у 2015 р. розробила науково-освітню програму в рамках проекту «Еразмус +» та двічі відвідала Слівенський філіал Технічного університету Софії, з яким був підписаний грант щодо співробітництва на 2015 – 2020 роки за програмою «Еразмус +». Проект спрямовано на освіту студентів та мобільність персоналу.

Так, в освітніх програмах закордонних ВНЗ за програмами подвійного диплому та Mobility Direct у Польщі, Німеччині, Китаї, Чехії та Болгарії у 2016 році проходять навчання 28 студентів, а 8 вже отримали подвійні дипломи. Динаміка участі наших студентів за програмами подвійного диплому та Mobility Direct за останні 5 років наведена в діаграмі.

Динаміка закордонної академічної мобільності студентів

МОН України у грудні 2015 року запропонувало ВНЗ виконати річні звіти з міжнародного співробітництва за 2015 рік за новою формою. Нова форма звіту максимально враховує процеси та показники інтернаціоналізації освіти ВНЗ й суттєво наближена до діючого міністерського «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність».

У квітні 2016 р. було прийняте рішення розробити «Стратегію інтернаціоналізації Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на період 2016 – 2020 рр.» та «Програму інтернаціоналізації Мелітопольського державного педагогічного університету імені

Богдана Хмельницького на період 2016 – 2018 рр.» з обговоренням і затвердженням цих документів на засіданні Вченої ради університету.

Стратегія інтернаціоналізації діяльності МДПУ імені Богдана Хмельницького спирається на міжнародні угоди університету та визначає мету, завдання, спільні принципи й організацію заходів у міжнародній співпраці в університеті на період до 2020 року. Вона є основою для перспективного поточного планування роботи з міжнародної співпраці, проведення відповідної політики, вирішення організаційних, фінансових і кадрових питань управління міжнародною діяльністю університету.

Інтернаціоналізація освіти – це процес, який охоплює не тільки зовнішні форми у вигляді навчання за кордоном. Це ще і складна внутрішня трансформація, що охоплює всі види діяльності університету і направляє їх у бік міжнародної взаємодії.

РОЗДІЛ 5. СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ Й ВИХОВНА РОБОТА

5.1. Студентське самоврядування

Студентське самоврядування Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького – це форма управління, за якої студенти на рівні академічної групи, факультету, гуртожитку, курсу, спеціальності мають право самостійно вирішувати питання внутрішнього управління, формування індивідуальної освітньої траєкторії, інших умов організації освітніх

Головна мета діяльності органів студентського самоврядування полягає передусім у створенні умов самореалізації молодих людей в інтересах особистості, суспільства і держави, у захисті прав студентів.

Студентське самоврядування об'єднує всіх студентів університету. Усі студенти, які навчаються в університеті, мають рівні права та можуть обиратися та бути обраними в робочі, дорадчі, виборні та інші органи студентського самоврядування. Органами студентського самоврядування в університеті є: студентська конференція, студентська рада університету, студентські активи інституту/факультетів, студентські ради гуртожитків.

У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством, Статутом університету та Положенням «Про студентське самоврядування Мелітопольського державного педагогічного університету».

Органи студентського самоврядування в університеті: беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту; проводять організаційні, просвітницькі, наукові, спортивні, оздоровчі та інші заходи; беруть участь у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти; захищають права та інтереси студентів, які навчаються у вищому навчальному закладі; беруть участь у вирішенні питань забезпечення належних умов проживання студентів у гуртожитках та організації харчування студентів;

розпоряджаються коштами та іншим майном, що перебувають на балансі органів студентського самоврядування; вносять пропозиції щодо змісту навчальних програм і планів; розвитку матеріальної бази університету.

За погодженням з органами студентського самоврядування приймаються рішення про: відрахування студентів з університету та їх поновлення на навчання; переведення осіб, які навчаються в університеті за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб на навчання за державним замовленням; переведення осіб, які навчаються за державним замовленням на навчання за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб. За погодженням з органами студентського самоврядування відбувається призначення заступника декана факультету, директора інституту тощо.

З органами студентського самоврядування було укладено угоду про забезпечення ректором належних умов для діяльності органів (про надання приміщення, меблів, оргтехніки, забезпечення телефонним зв'язком, постійним доступом до Інтернету, відведення місць для інформаційних стендів) тощо.

Фінансову основу діяльності органів студентського самоврядування складають кошти, визначені вченою радою університету в розмірі 0,5 відсотка власних надходжень, отриманих університетом.

Членами активу студентського самоврядування в університеті було започатковано такі акції й участь у проектах:

«Зроби Україну чистою», «Студ-Бумеранг» (Всеукраїнський проект, присвячений обміну групами студентів з метою знайомства з різними вищими навчальними закладами України); «Естафета добрих справ» (психологічна й матеріальна допомога учням шкіл-інтернатів, притулку для неповнолітніх тощо); «Подаруй усмішку дитині» (центр соціально-психологічної реабілітації дітей); соціальна акція «Гармонія і ритми розмаїття», присвячена Дню культурного розмаїття та Дню Європи; допомога в організації й участь у студентському регіональному антикорупційному семінарі за участю представників Студентського антикорупційного бюро України; систематичні зустрічі ректора зі студентським активом університету, на яких обговорюються суперечності й новації освітнього процесу, налагодження відкритого діалогу між адміністрацією й студентами, участь

і роль студентів у заходах із забезпечення якості вищої освіти, організація фізичного виховання в університеті, особливості роботи центру психологічної допомоги тощо.

Серед найбільш успішних ініціатив культурного, духовного та інтелектуального спрямування, організованих студентським активом: ОСІННІЙ І РІЗДВЯНИЙ БАЛИ, РЕКТОРСЬКИЙ ПРИЙОМ НАЙКРАЩИХ ВИПУСКНИКІВ, ПРОЕКТ «СТУДЕНТСЬКЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ» тощо.

5.2. Організація виховної роботи в університеті.

Національно-патріотичне виховання

Основні завдання виховної діяльності університету визначені Указами Президента України від 12.01.2015 року «Про стратегію сталого розвитку України – 2020», «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей і молоді» від 12.08.2015 року, від 13.10.2015 року № 580/2015 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей і молоді на 2016 – 2020 роки», від 25.12.2015 № 1400-р «Про затвердження плану заходів щодо національно-патріотичного виховання молоді на 2016 рік», від 13.01.2016 року № 3-р «Про затвердження плану заходів із відзначення у 2016 році Дня Соборності України», наказах МОН України від 28.05.2015 року № 582 «Про схвалення Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді», від 16.06.2015 року «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах від 16.07.2015 року № 768 «Про національно-патріотичне виховання в системі освіти», Постановою Кабінету Міністрів від 28.01.2009 р. № 41 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2009 – 2015 роки»; Стратегією розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2013 – 2023 рр.; Концепцією розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2014 –

2018 рр., Цільовою програмою національно-патріотичного виховання студентської молоді Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2015 – 2020 роки та іншими законодавчо-нормативними документами.

Завдання сучасної системи виховання в університеті, які впливають із суспільних потреб сьогодення, полягають у реальному переході до педагогічної творчості та індивідуального впливу, у переорієнтації на гуманізацію виховання.

Особливої ваги набуває національно-патріотичне виховання студентської молоді. Саме національно-патріотичне виховання закладає підвалини для формування свідомості нинішніх і майбутніх поколінь, які розглядатимуть державу як запоруку власного особистісного розвитку.

Поліетнічна палітра національних культур в середовищі студентської молоді Мелітополя репрезентує історично багатонаціональний Приазовський регіон з усталеними інтеркультурними традиціями і культивуванням історичної пам'яті поколінь понад 100 етносів. Сьогодні значний відсоток студентської молоді Мелітополя становлять представники багатьох національностей і регіонів України, в тому числі з тимчасово окупованих територій. Завдяки усталеним традиціям добросусідства та послідовному втіленню упродовж багатьох років євроінтеграційних та інтеркультурних програм в молодіжному і студентському середовищі наш край відрізняється високим рівнем міжкультурного спілкування та етнічної толерантності, а місто Мелітополь є діючим учасником Проекту Інтеркультурних міст Ради Європи.

В основу національно-патріотичного виховання студентів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького покладено ідею розвитку української державності як чинника консолідації суспільного розвитку й нації загалом. Модернізація українських народних традицій і надбань національної та світової психолого-педагогічної науки й практики є основою форм і методів національно-патріотичного виховання. Актуальність розроблення та прийняття Програми національно-патріотичного виховання в МДПУ імені Богдана Хмельницького зумовлена необхідністю реалізації сучасної державної політики у

сфері становлення та зміцнення української державності, побудови громадянського суспільства, інтеграції України у світове та європейське співтовариство, яка передбачає орієнтування на людину, її духовну культуру й визначає основні напрями соціально-гуманітарної роботи з молоддю та модернізації навчально-виховного процесу.

Ці завдання реалізуються в МДПУ імені Богдана Хмельницького через організацію та проведення заходів за такими напрямками:

1. Формування національної свідомості й відповідальності за долю України; виховання бережливого ставлення до української культури: реалізація державної політики у сфері виховання молодшої людини – патріота України; – виховання любові до рідної землі, історії своєї країни, історії свого університету, відновлення і збереження історичної пам'яті; відновлення національних цінностей України, залучення студентів до їх збереження; підвищення рівня патріотичного виховання студентської молоді шляхом проведення тематичних екскурсій з відвідуванням об'єктів культурної спадщини; проведення тематичної краєзнавчої та пошуково-дослідної роботи; розширення фактографічної бази історичних подій, публікація архівних документів, видання історичної науково-популярної літератури.

2. Утвердження засад державної мови в МДПУ імені Богдана Хмельницького: забезпечення безумовного дотримання норм статті 10 Конституції України та Закону «Про мови»; забезпечення права студентів університету на отримання інформації українською мовою в соціальних мережах, у мережі Інтернет, на офіційних сайтах, сторінках інституту, факультетів; реалізація статусності державної мови як провідного засобу національно-патріотичного виховання; сприяння підвищенню загальної мовної культури студентів, викладачів та співробітників; визначення пріоритету української мови як головного чинника національно-патріотичного виховання в умовах білінгвізму; усвідомлення студентами культурно-історичної обґрунтованості розвитку української мови як культурологічного маркера Мелітопольщини; опанування студентами мовленнєвознавчих навчальних дисциплін з урахуванням цілей та завдань національно-патріотичного виховання; утвердження засад екології мови й мовлення

у професійному, побутовому, дозвіллевому та інших видах спілкування; проведення тижнів української мови в університеті, в інституті, на факультетах; актуалізація сучасних творів українських письменників кінця XX – початку XXI століття як форми популяризації національно-патріотичних ідей у процесі навчальної та виховної діяльності.

3. *Виховання громадянського обов'язку перед Україною, суспільством*: формування психологічної та фізичної готовності молоді до виконання громадянського та конституційного обов'язку щодо відстоювання національних інтересів та незалежності держави; забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, людей похилого віку, турбота про молодших та людей з певними вадами; залучення студентської молоді до участі у добродійних акціях, соціальних, інтелектуальних та творчих проєктів на благо України та сприяння розвитку волонтерського руху в університеті.

4. *Формування високого рівня правової культури, поваги до Конституції України, законів України, державної символіки – Герба, Прапора, Гімну*: забезпечення проведення просвітницьких тематичних заходів, круглих столів, наукових конференцій, документальних та літературних виставок тощо, спрямованих на формування правової культури, поваги до Основного Закону держави, надання та отримання систематизованих знань про свої конституційні права, свободи, обов'язки, основи галузевого законодавства, знань з історії становлення та розвитку вітчизняного конституційного права, його ролі в українському державотворенні та діяльності видатних правників у цій сфері.

5. *Підтримка традицій університету й формування університетського патріотизму*: формування елементів корпоративної культури МДПУ імені Богдана Хмельницького на традиціях та історії університету; виховання у студентів почуття поваги та гордості за причетність до історико-культурної спадщини й надбань колективу МДПУ імені Богдана Хмельницького; формування корпоративного мислення на основі єдності цілей і цінностей; формування нових правил, процедур і стандартів поведінки в університеті.

6. Формування громадянської свідомості й відповідальності студентів, сприяння розвитку та підтримка діяльності студентського самоврядування: забезпечення й захист прав та інтересів студентів; створення умов для виконання студентами своїх обов'язків; сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів; створення відповідних умов для проживання та відпочинку студентів; сприяння діяльності студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами; організація співробітництва зі студентами інших навчальних закладів та молодіжними організаціями; активізація волонтерської роботи студентського самоврядування: забезпечення проведення благодійних акцій «Милосердя», «Ветерани живуть поруч»; участь у Всеукраїнській благодійній акції «Серце до серця»; запобігання негативним проявам у молодіжному середовищі, виховання почуття свідомого громадянина та громадської активності молоді.

7. Формування культури міжетнічних відносин, оволодіння культурою свого етносу, усвідомлення своєї етнічної приналежності й формування етнічної самосвідомості; формування цілісного уявлення про етнічну картину суспільства та світу в цілому; виховання інтересу до життя і культури інших етносів та адекватного сприйняття їхнього розмаїття, позитивного ставлення до культурних розбіжностей; формування здатності до встановлення контактів із представниками інших етносів, сприяння набуттю досвіду міжетнічних відносин на основі дотримання етичних і правових норм поведінки у міжетнічній взаємодії; виховання здатності прогнозувати та запобігати конфліктним ситуаціям; проведення інформаційно-просвітницьких акцій з метою запобігання поширенню ксенофобських і расистських проявів; проведення етнографічних польових досліджень щодо вивчення традиційно-побутової культури народів Запорізького Приазов'я; організація в бібліотеці книжкових виставок, зустрічей з цікавими людьми, виховні години, тематичні бесіди, конференції, семінари-тренінги, засідання дискусійних клубів, спрямованих на формування толерантності, поваги до культури, історії, мови, звичаїв і традицій представників різних національностей; проведення студентських науково-практичних семінарів, присвячених зміцненню міжнаціональної злагоди та порозуміння, етики людських стосунків у різних

релігіях; проведення соціально-мистецьких фестивалів, присвячених популяризації етнічних культур.

8. *Формування національно-культурних традицій молоді в умовах євроінтеграції*: проведення тематичних лекцій, конференцій, інформаційних годин, засідань клубів МДПУ, присвячених висвітленню сутності та ролі ЄС в сучасному світі; проведення днів інформування студентів до Дня Європи; привернення уваги студентської молоді до питання збереження європейської спадщини в широкому сенсі (культурної, історичної, природної тощо); проведення Днів європейської спадщини в університеті; реалізація програми мобільності студентів в умовах євроінтеграції; сприяння виконанню міжнародної програми діяльності МДПУ.

9. *Діяльність громадських організацій МДПУ імені Богдана Хмельницького у сфері національно-патріотичного виховання*: забезпечення системності національно-патріотичного виховання; залучення студентів університету до вивчення культури, історії України, пропагування кращих здобутків національної культурної й духовної спадщини, підтримка професійної та самодіяльної художньої творчості, діяльності творчих об'єднань, клубів за інтересами, фольклорних колективів; активне залучення діячів сучасної культури, мистецтва, науки, спортсменів до патріотичного виховання молоді; популяризація молодіжного внутрішнього туризму та пам'яток української історії, культури, природи, історичних місць та подій, етнографії та життєпису відомих діячів; проведення заходів зі спортивної підготовки, фізичного виховання, спрямованих на утвердження здорового способу життя молодих громадян та створення відповідних умов для вироблення навичок самозахисту й самозбереження; сприяння роботі клубів, гуртків в МДПУ імені Богдана Хмельницького, які проводять заходи з патріотичного виховання; реалізація планів дій та програм з патріотичного виховання молоді разом з місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування; забезпечення активної участі молоді в заходах національно-патріотичного спрямування, у проведенні загальнодержавних свят; проведення виховних заходів, які сприятимуть зміцненню дружніх стосунків, формуванню поваги до культури представників різних національностей.

У Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького було створено постійну Комісію з національно-патріотичного виховання студентської молоді.

В межах організації виховної роботи зі студентською молоддю протягом звітного періоду систематично проводяться:

- *Заходи національної спрямованості*: відкриті лекції з історії України; екскурсії визначними місцями регіону; літературні вечори; заходи, присвячені вивченню звичаїв і традицій українського народу; акція «Відкрите серце».
- *Заходи військово-патріотичного спрямування*: продовження співпраці з козацькими організаціями України; організація волонтерського руху; зустрічі з ветеранами локальних війн, учасниками АТО; проведення бесід, круглих столів; відзначення дат, пов'язаних із Великою Вітчизняною війною; вшанування ветеранів; проведення спортивних змагань між козацьким куренем, військовою частиною Національної Гвардії, учасникам АТО тощо.

В університеті було створено козацький студентський курінь, який бере активну участь в усіх заходах з національно-патріотичного виховання.

Урочиста церемонія посвяти у козаки за участі начальника обласного оперативного штабу козацтва Дмитра Сухініна та ректора університету Валентина Молодиченка відбулася у Свято-Покровському архієрейському соборі у 2015 році.

25 вересня 2016 року юні козаки, у складі делегації МДПУ імені Богдана Хмельницького, взяли участь у Першому міжнародному конгресі козацтва «Про завдання козацьких організацій щодо об'єднання зусиль заради допомоги Україні на шляху свободи, незалежності, територіальної цілісності та економічного розвитку».

Під час Конгресу було підписано Меморандум про братню співпрацю в умовах бойових дій на Сході України, підтриманий студентською громадою і викладачами МДПУ імені Богдана Хмельницького.

До 14 жовтня кожного року – дня Покрови Святої Богородиці та Дня захисника України проводяться патріотично-виховні заходи «Який козак без коня», на які запрошуються діти та батьки переселенців із зони АТО, що мешкають у

м. Мелітополь; спортивні квести «Козацькі гarti»; турніри із волейболу, в якому беруть участь команди університету, Національної гвардії України, ДСНС України в м. Мелітополь, команди ветеранів волейболу з м. Бердянськ.

5 листопада 2015 р. в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького відбувся круглий стіл «Козацтво як феномен української історії». В його роботі взяли участь представники координаційної ради з питань козацтва при Запорізькій обласній державній адміністрації: генерал козацтва Володимир Лютий; ветеран Служби безпеки України, герой Чорнобиля, отаман організації «Козаки-запорожці», генерал Павло Білан; керівник організації «Спас», отаман Запорізького війська Костянтин Рижов на чолі з першим заступником координаційної ради, заступником верховного отамана, кандидатом наук з державного управління, воєнним істориком, генералом козацтва Дмитром Сухініним. Активними учасниками круглого столу були викладачі кафедри історії, представники студентської молоді, а також козацького куреня університету, очолюваного студентом природничо-географічного факультету Андрієм Лісовиком.

Завдяки підтримці викладачів та студентів відбувається організація допомоги продуктами харчування, речами першої необхідності військовослужбовцям, які несуть службу на блокпосту у селі Степанівка Приазовського району.

Студенти і викладачі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького кожного року вшановують пам'ять загиблих воїнів у роки Другої світової війни, щорічно університет бере участь в акції «Марафон пам'яті», присвячений збиранню коштів для ветеранів.

Студенти мали змогу завітати у військову частину № 33 Національної гвардії України, де було проведено відкрите заняття з техніко-тактичних характеристик зброї. Військові ознайомили студентів з різними видами зброї, був проведений інструктаж щодо дій у випадку виявлення бойової зброї та боєприпасів. Також студентам була надана можливість самостійно провести збір та розбір військової зброї. Наприкінці була проведена бесіда з військово-патріотичного виховання «До Збройних Сил України, до держави».

У Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького в цьому році проводився концерт, присвячений другій річниці утворення Національної гвардії України.

Викладачі і студенти філологічного факультету відвідали виставку фотопоетичних колажів поета, прозаїка, члена Національної спілки письменників України Олега Гончаренка «АТО. МОМЕНТИ ІСТИНИ» в Мелітопольському краєзнавчому музеї; презентацію роману «Іловайськ», написаний за мотивами історій солдат та офіцерів, що вижили в «Іловайському котлі» Євгена Положія – письменника і журналіста із Сум.

- Заходи екологічного спрямування

За ініціативи ректора університету було започатковано оновлення матеріальної бази агробіологічного комплексу університету, а саме: відтворення експериментальних майданчиків для спеціальності «Садово-паркове і лісове господарство», екосенсорна галявина тощо.

Кожного року студенти беруть участь у Всеукраїнській акції «Зробимо Україну чистою», озелененні та благоустрою території університету та поліпшенні стану довкілля нашого міста, країни.

У 2015 році було проведено низку заходів, присвячених Всесвітньому Року ґрунтів: круглі столи, семінари, флеш-моби, інтелектуальні вікторини за участю учнів Малої академії наук, на офіційному сайті університету було відкрито спеціальну сторінку, на якій розміщувалась інформація щодо заходів, які відбувалися.

- Заходи інтеркультурного спрямування

Протягом звітнього періоду продовжувалась робота з інтеркультурного виховання студентської молоді. Відбувались зустрічі студентів із національними товариствами міста Мелітополя; підготовка і проведення молодіжного інтеркультурного музичного фестивалю; ознайомлення з культурною спадщиною національних меншин регіону.

В цьому напрямі триває співпраця з представниками грецької громади м. Мелітополя, німецькою громадою «Wiedergeburt», болгарським, польським, караїмськими та іншими представниками національних громад.

Серед визначних заходів цього напрямку можна назвати:

Соціальну акцію «Пам'ятати минуле заради майбутнього», присвячену Дню пам'яті жертв Голокосту. У залі Мелітопольської міської єврейської громади студенти були учасниками інтерактивного перегляду кінострічки «Шість мільйонів сердець».

Під час організації виховного процесу студентської молоді приділено багато уваги традиційним заходам загальнонаціонального рівня, а саме: вшануванню пам'яті жертв голодоморів в Україні, відзначення Дня гідності і свободи, Дня Соборності, Відзначення Дня захисника України, День української мови і писемності, заходи до днів Т.Г.Шевченка, Дня Перемоги тощо.

Університет є ініціатором програми міжкультурної інтеграції міста Мелітополя. За участі представників університету було розроблено «План міжкультурної інтеграції міста Мелітополь».

В рамках його виконання кожного року організовується за участю студентів: Міжнародний день толерантності, День Європи, День культурного розмаїття, проведення театральних вистав, присвячених культурі етнічним спільнотам регіону, участь студентів у роботі культурно-освітніх центрів етнічних спільнот у загальноосвітніх школах, Міжнародні форуми за участю представників мережі інтеркультурних міст Європи.

У позанавчальний час також здійснюється педагогічне керівництво побутом студентів і організація їх дозвілля. Заступники деканів/директора спільно з кураторами співпрацюють зі студентською радою гуртожитку. Серед основних заходів – організація конкурсу на кращий гуртожиток і кращу кімнату, систематичне чергування кураторів, виховні заходи, вечори відпочинку, демонстрація відеофільмів, різноманітні оздоровчі заходи.

5.3. Організація фізичного виховання в університеті.

Спортивні досягнення

Організація роботи з фізичного виховання та спорту в університеті регламентована низкою нормативних документів: Законах України «Про освіту», «Про фізичну культуру і спорт»; Концепції розвитку освіти України на період 2015 – 2025 років; Положенні про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах (Наказ МОН України № 4 від 11.01.2006 р.); Національній доктрині розвитку освіти, затвердженої Указом Президента України від 17.04.2002 № 347; наказом МОЗ та МОН України від 20.07.2009 № 518/674; наказом МОН України від 01.06.2010 № 521; наказом МОЗ України № 728 від 27.08.2010 р., наказом МОН України № 496 від 03.06.2008 р.; листом МОН України від 25.09.2015 № 1/9.454; листом МОН України від 26.06.2015 р., постановою Кабінету Міністрів України від 08.12.2009 № 1318; наказом МОН України від 27.11.2008 № 1078, наказом МОЗ України № 682 від 16.08.2010 р.; наказом МОН України від 14.11.2003 № 757, з урахуванням рекомендаційного листа МОН України від 25.09.2015 р. №1/9454.

В університеті ця робота регламентована окремим «Положенням про організацію фізичного виховання і спорту у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

З метою забезпечення викладання фізичного виховання в університеті розроблено такі базові моделі:

1. Секційна. Заняття з фізичного виховання для студентів I та II курсу на всіх факультетах університету проводиться один раз на тиждень, згідно з розкладом. Інші студенти III, IV, V курсів мають займатися в секціях (*згідно нових навчальних планів*).

У 2016 – 2017 н.р. у спортивних секціях займається 250 чоловік, що складає 11% від загальної кількості студентів денної форми навчання.

2. Професійно орієнтована. Розроблення низки комплексних програм з фізичного виховання, які прямо орієнтовані на особливості майбутньої професії (вчитель, лікар, офісний працівник, програміст тощо).

3. Індивідуальна. *(Закріплення за кожним студентом працівника кафедри фізичного виховання чи іншого спеціалізованого підрозділу, який виконує роль тьютора з питань оздоровлення та фізичного розвитку, рекомендує певні види фізичної активності (як організовані, так і самостійні), розробляє індивідуальну програму фізичного розвитку, у т.ч. спортивні та оздоровчі секції, гуртки, клуби, а можливо і лекторії зі збереження здоров'я, планування родини тощо. Дві-три обов'язкові зустрічі зі студентом впродовж навчального року дозволяють мотивувати студента до фізичної активності).*

Згідно наказу ректора № 22/01-05 від 29.06.2016 р. «Про створення координаційних груп на факультетах/інституті щодо активізації роботи із забезпечення фізичного і психологічного здоров'я студентів» були створені координаційні групи, до складу яких увійшли викладачі кафедри психології і кафедри теорії і методики фізичного виховання та спортивних дисциплін.

З метою активізації роботи з фізичного виховання студентів університетом застосовуються різного роду стимули:

1. Врахування спортивної активності в рейтинговому оцінюванні освітніх, науково-дослідницьких та інноваційних досягнень учасників освітнього процесу, яке має проводитись відповідно до статті 32 Закону «Про вищу освіту».

В університеті було розроблено й затверджено «Положення про комплексний рейтинг студентів», який визначає механізми рейтингової системи оцінки навчальних, наукових, громадських, спортивних, мистецьких та інших досягнень студентів та передбачає ранжування студентів за результатами кумулятивної (накопиченої) оцінки їх персональних досягнень.

Важливим є той факт, що використання рейтингу спрямоване, зокрема, на одержання об'єктивних показників при застосуванні різних видів заохочень до занять спортом, культурно-масовою та іншими видами суспільно-корисної діяльності.

Рейтинг дозволяє оцінити наступні види діяльності здобувачів вищої освіти:

1. Стимул. *(Визначення вимоги фізкультурно-спортивної активності як обов'язкової чи дуже пріоритетної для висування студентів для участі в програмах академічної мобільності та доступу до обмежених ресурсів навчального закладу, надання знижок в оплаті додаткових освітніх послуг).*
2. Змагання. *(У разі розширення спектру університетських спортивних змагань (на рівнях країни, регіону, міста, вищого навчального закладу, факультету, інституту, студентського містечка тощо) постане можливість мотивувати більше студентів до регулярної організованої фізичної активності. Зазначені заходи можуть бути підтримані органами студентського самоврядування у різних формах, включаючи матеріальне стимулювання переможців).*
3. Медійна підтримка, яка формує культуру фізичної активності, ставлення до власного тіла та формування фізичного здоров'я, рекламує успіхи студентів-спортсменів на змаганнях усіх рівнів тощо.

Інформація про спортивні заходи висвітлюється на сайті університету, на студентському телебаченні, у засобах масової інформації міста.

Підготовка студентів з фізичного виховання здійснюється в ігровому спортивному залі, гімнастичному залі, залі боротьби, тренажерному залі з сучасним обладнанням та тренажерами, на двох відкритих майданчиках, у літньому спортивно-оздоровчому таборі зі спеціально обладнаними ігровими майданчиками, спортивному містечку та басейні на відкритому водоймищі, туристичному майданчику «Туродром», який обладнаний спеціальними тренажерами, що дозволяють імітувати природні перешкоди, які зустрічаються у туристичних походах, на міському стадіоні з футбольним полем, біговими доріжками, ямами для стрибків та секторами для метань.

Під час проходження виробничої практики студентами університету відбувається популяризація здорового способу життя серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Систематично в університеті проводяться:

- фестиваль адаптивного скелелазіння для осіб з обмеженими фізичними та психофізичними можливостями в м. Мелітополі «Вчимося жити вертикально» (кафедра туризму, економічної і соціальної географії та краєзнавства);
- відкриті туристичні змагання з техніки гірських видів туризму на університетському навчально-відновлювальному стенді-тренажері «Скеля» для учнів м. Мелітополя, Мелітопольського, Бердянського, Приазовського районів Запорізької області (кафедра туризму, економічної і соціальної географії та краєзнавства);
- зустрічі-лекції з випускниками 11 класів на базі Мелітопольського еколого-натуралістичного центру (кафедра екології та зоології);
- проведення змагань з міні-футболу між командами Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького і «Олком», з 11 класами загальноосвітніх шкіл (кафедра теорії і методики фізичного виховання і спортивних дисциплін);
- проведення профорієнтаційного турніру з баскетболу серед учнів-випускників загальноосвітніх шкіл та збірних команд Мелітопольського державного педагогічного університету (кафедра теорії і методики фізичного виховання і спортивних дисциплін);
- участь в організації та суддівстві міських змагань з аеробіки серед загальноосвітніх шкіл міста Мелітополя (кафедра теорії і методики фізичного виховання і спортивних дисциплін);
- проведення відкритих університетських змагань з аеробіки «Факел грації» за участі учнів випускних класів міських загальноосвітніх шкіл (кафедра теорії і методики фізичного виховання і спортивних дисциплін).

Важливим аспектом в процесі навчання студентів є його здоров'я, саме тому протягом вересня в університеті проходить медичний огляд студентів 1 – 2 курсів. Згідно

цьому огляду здійснюється розподіл студентів за групами: основна, підготовча, спецгрупа, звільнені. Кожна з цих груп займається за спеціальними методиками навчання.

	Групи	2015 – 2016 н.р.	2016 – 2017 н.р.
1	Основна	291 (71%)	289 (74%)
2	Підготовча	81 (19,8%)	75 (19%)
3	Спеціальна	25 (6,1%)	24 (6%)
4	Звільнені	13 (3,2%)	4 (1%)

Однією з найактуальніших проблем сьогодення є забезпечення прав та свобод найменш захищених верств населення, серед яких на значну увагу заслуговують молоді люди з особливими освітніми потребами.

Міністерством освіти і науки розроблена Державна Комплексна програма щодо забезпечення конституційного права на освіту у вищих навчальних закладах осіб з особливими освітніми потребами на період до 2020 року. В ній зазначено, що для реалізації конституційного права на освіту осіб з особливими освітніми потребами необхідно впровадити низку заходів організаційного та навчально-методичного характеру, а саме – створення у ВНЗ спеціальних навчально-реабілітаційних умов та системи комплексного супроводу.

Станом на 01 вересня 2016 р. в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького загальна кількість студентів з особливими освітніми потребами денної форми навчання склала 47 осіб (2,1 % від загальної кількості студентів університету):

- за факультетами – найбільша кількість навчається в ННІСПМО – 16 осіб (2,4 % від загальної кількості студентів) та на філологічному факультеті – 9 осіб (2,4 % від загальної кількості студентів);
- за курсами – на III курсі (12 осіб) та в магістратурі (10 осіб);
- за нозологічною формою – переважають студенти із захворюваннями нервової системи (у тому числі ДЦП) – 12 осіб, захворюваннями опорно-рухового апарату (у тому числі сколіози) – 10 осіб.

**Кількість студентів з особливими освітніми потребами
в університеті (станом на 01.09.2016 р.)
За факультетами**

Факультет / інститут	х/б	ф/ф	п/г	іме	ННІСПМО	Всього
Хлопці	4	4	4	6	3	21
Дівчата	3	5	3	2	13	26
Всього	6	9	7	8	16	47
У % від загальної кількості студентів	2,0	2,4	1,5	2,0	2,4	2,1

За курсами

Курс	I	II	III	IV	V	Маг.	Всього
Кількість студентів	8	9	12	6	2	10	47

За нозологією

Нозологічна форма	Захворювання серцево-судинної системи	Захворювання нервової системи (в т.ч. ДЦП)	Захворювання опорно-рухового апарату	Офтальмологічні захворювання	Захворювання обміну речовин	Інші захворювання	Всього
Кількість студентів	3	12	10	7	5	10	47

У період вступної кампанії – 2016 був реалізований індивідуальний підхід та педагогічний супровід здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами (Курочкін Олег Тимофійович – філологічний факультет, Тимощук Максим Олександрович – ННІСПМО)

Вільний доступ студентів з особливими освітніми потребами до інфраструктури університету забезпечено завдяки системі архітектурних рішень в навчальному корпусі № 1, пандусу в гуртожитку №1.

Студенти з особливими освітніми потребами навчаються разом зі своїми здоровими однолітками в інтегрованих групах – мікромоделях соціального

середовища. Для забезпечення рівного доступу таких студентів до навчання в університеті розроблена Програма забезпечення належних умов навчання осіб з особливими освітніми потребами на 2016 – 2017 навчальний рік та План заходів із забезпечення належних умов навчання для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами на 2016 – 2017 навчальний рік, впроваджується система педагогічного супроводу навчання.

Педагогічний супровід навчання включає оптимізацію викладання навчального матеріалу здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами у максимально сприйнятливій для них формі. Для забезпечення індивідуальних освітніх потреб студентів з особливими освітніми потребами за їх бажанням розробляються індивідуальні траєкторії та графіки навчання осіб цієї категорії.

Психологічний супровід навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами здійснюється за окремим планом Психологічним центром університету.

Профілактично-реабілітаційний супровід навчання студентів з особливими освітніми потребами реалізується Центром здоров'я університету, Психологічним центром та кафедрою психології. На кафедрі теорії і методики фізичного виховання та спортивних дисциплін постійно працює спеціальна медична група. Шість студентів першого-другого курсів з особливими освітніми потребами залучені до занять фізичним вихованням у спеціальній медичній групі (згідно нозологічної форми) відповідно до медичних рекомендацій.

Соціальний супровід навчання студентів з особливими освітніми потребами включає соціалізацію студентів, їх соціально-побутову, соціально-культурну та соціально-трудова адаптацію, подолання соціальної ізоляції, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення до всіх сфер суспільного життя в університеті. В цьому напрямі за окремою програмою працює Мелітопольське громадське об'єднання «Благодійне об'єднання «Соціальний фонд» (голова Л.І. Кучина). Починаючи з 2015 р. організація проводить заходи для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами та місцевою молоддю з

обмеженими можливостями за підтримки ректора, профспілкової організації МДПУ та меценатів міста Мелітополя.

Студенти з особливими освітніми потребами не залишаються поза увагою профспілкового комітету. Робота з даною категорією студентів є системною, добре налагодженою та проводиться на регулярній основі. Вони щорічно отримують матеріальну допомогу від профкому університету: у разі складних випадків, скрутного матеріального становища у родині, необхідності довготривалого та коштовного лікування профспілковий комітет звертається з проханням надати матеріальну допомогу до Запорізького обласного комітету Профспілки працівників освіти і науки.

Матеріальну допомогу у 2016 році отримали такі студенти з особливими освітніми потребами:

- 1) КІРЕЙ О.А. (студент магістратури) – 500 грн. матеріальної допомоги надано Запорізькою обласною організацією Профспілки працівників освіти і науки України;
- 2) ПЮРКО В.Є. (II курс, хіміко-біологічний факультет) – 500 грн. матеріальної допомоги надано Запорізькою обласною організацією Профспілки працівників освіти і науки України;
- 3) РИБАЛКІНА К.В. (II курс, природничо-географічний факультет) – 500 грн. матеріальної допомоги надано Запорізькою обласною організацією Профспілки працівників освіти і науки України.

Крім цього, студенти з особливими потребами проходять щорічне безкоштовне літнє оздоровлення на узбережжі Азовського моря.

Студенти з особливими потребами за можливості беруть участь у всіх виховних та культурно-масових заходах, які проводяться в університеті та ініціюються адміністрацією та профспілковим комітетом. Це допомагає їм відчувати себе впевненіше, краще адаптуватися у соціальному середовищі та розвивати свої творчі здібності.

При розподілі здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами на місця практики враховуються їх побажання та пріоритети. Найпоширенішими місцями практики для здобувачів вищої освіти означеної категорії є:

- Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді;
- Палац творчості дітей та юнацтва;
- клуби за місцем проживання;
- Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку «Лісова пісня»;
- пришкільні дитячі заклади оздоровлення та відпочинку за місцем проживання.

Професійна адаптація та реабілітація студентів з особливими освітніми потребами в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького здійснюється шляхом залучення до роботи у студентських наукових гуртках, студентському самоврядуванні, проходження виробничої (педагогічної) практики, надання таким студентам допомоги у працевлаштуванні.

7. ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНА Й ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНОСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ

Фінансове, матеріально-технічне та адміністративно-господарське забезпечення діяльності університету спрямовані на організацію та виконання його основних завдань, а також на соціальний захист членів колективу, створення належних умов праці та відпочину всіх категорій працівників та осіб, що навчаються.

7.1. Виконання кошторису

Порівняльний аналіз кошторисних призначень із Законами України
«Про Державний бюджет України» у розрізі КПКВК

Найменування показників згідно з класифікацією видатків та кредитування державного бюджету	Обсяг фінансування, тис. грн.				
	2012р факт	2013р факт	2014р факт	2015р факт	План 2016р
Загальний фонд державного бюджету, всього	39796,7	40851,9	40978,8	45408,3	46052,0
у тому числі:					
2201160 «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III – IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики»	38785,4	39828,2	39951,1	43828,8	44542,2
2201040 «Дослідження, наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами та державним замовленням, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка наукової інфраструктури, наукової преси та наукових об'єктів, що становлять національне надбання, забезпечення діяльності Державного фонду фундаментальних досліджень»	1011,3	1023,7	1027,7	1579,5	1509,8
Спеціальний фонд державного бюджету, всього	9967,5	10945,5	9882,5	10534,2	10320,4
у тому числі:					
2201160 «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III – IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики»	8955,6	10018,1	9544,9	10486,3	9570,4
2201040 «Дослідження, наукові та	1011,9	927,4	337,6	47,9	750,0

науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами та державним замовленням, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка наукової інфраструктури, наукової преси та наукових об'єктів, що становлять національне надбання, забезпечення діяльності Державного фонду фундаментальних досліджень»					
РАЗОМ	49764,2	51797,4	50861,3	55942,5	56372,4

Надходження коштів університету спрямовано на:

тис. грн.

Статті витрат	2012	2013	2014	2015	9 міс. 2016
ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД					
Виплата заробітної плати з нарахуваннями	22715,1	23735,3	24734,7	26742,5	21196,9
Оплата комунальних послуг	1421,1	1071,5	1011,7	1505,8	1466,0
Виплата стипендій	14065,2	14096,8	13314,5	15147,1	10019,5
Забезпечення дітей-сиріт	935,6	1246,8	1409,1	1548,7	1212,9
Придбання товарів, робіт, послуг для виконання науково-дослідних робіт	56,0	53,4	64,2	105,9	74,7
Одноразова адресна грошова допомога випускникам	603,7	648,1	444,6	358,3	-
СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНД					
Виплата заробітної плати з нарахуваннями	6461,8	7138,1	6685,9	6582,3	4690,4
Оплата комунальних послуг	1771,3	1605,8	1874,2	1443,9	687,7
Виплата стипендій	2,5	19,2	-	-	-
Видатки на відрядження	173,2	110,0	126,6	119,2	76,5
Придбання навчальної і наукової літератури для учбового процесу	23,9	10,7	14,2	47,3	9,5
Придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю (папір,	307,9	134,9	275,0	152,9	49,7

канцтовари; поштові товари, бланки; будівельні та господарські товари; запчастини на оргтехніку; періодичні видання для службового користування інші)					
Оплата послуг, крім комунальних (охорона; Інтернет; телекомунікаційні послуги; дератизація; технічне обслуговування газових приладів; заміри та випробування електрообладнання; технічне обслуговування ліфтів; обслуговування комп'ютерних програм; вивіз сміття; підтримка ЄДЕБО; прання білизни; банківські, поштові, рекламні послуги; страхування автомобілів, водіїв, пожежної дружини; послуги ліцензування; ремонт оргтехніки; виготовлення технічної документації на нерухоме майно інші.)	546,4	601,6	920,7	737,2	430,4
в т.ч. витрати на поточні ремонти	106,3	241,6	158,0	142,4	14,4
Придбання товарів, робіт, послуг для виконання науково-дослідних робіт	223,5	205,1	186,7	22,9	8,9
Відрахування Профспілковій організації згідно Колективного договору	6,5	11,8	14,0	21,0	10,9
Сплата податків, адміністративних зборів та зборів за підтримання чинності патентів на корисні моделі, судових зборів, за державну реєстрацію збірників наукових праць, за видачу ліцензій	90,0	151,2	155,3	184,8	152,2
Інші видатки (медикаменти, продукти харчування)	22,3	17,4	68,74	40,7	2,2
Витрати на капітальний ремонт	243,8	-	-	-	-

Придбання господарського та навчального обладнання і предметів довгострокового користування, яке дорого коштує	25,8	6,00	28,3	37,0	-
--	------	------	------	------	---

Зокрема, за період з 2012 року по 2016 рік університетом було проведено:

- капітальний ремонт адміністративного корпусу АБК – 93817 грн.;
- поточний ремонт аудиторії № 10 – 30337 грн.,
- поточний ремонт даху навчального корпусу №3 – 12300 грн.,
- поточний ремонт НПБ с. Богатир – 37251 грн.,
- поточний ремонт приміщень їдальні – 27022 грн.,
- поточний ремонт водопровідно-каналізаційних мереж гуртожитків № 1, № 2 – 99542 грн.;
- поточний внутрішніх водопровідних та каналізаційних мереж АБК на суму 3537,60 грн.;
- закупку постільної білизни для гуртожитків – 9000 грн.,
- заміну дверних блоків та балконних дверей у гуртожитку № 1 – 15628 грн.,
- заміну вікон в навчальному корпусі № 4 – 5145 грн.;
- поточний ремонт фасаду тренажерного залу навчального корпусу № 2 на суму – 49480 грн.;
- поточний ремонт аудиторії № 102 навчального корпусу № 2 на суму – 80177 грн.;
- поточний ремонт стелі душових навчального корпусу №4 на суму – 4837 грн.;
- поточний ремонт коридору кафедри історії навчального корпусу № 2 на суму – 6688 грн.;
- поточний ремонт модульної газової котельні навчального корпусу №2 на суму – 18010 грн.;
- поточний ремонт м'якої покрівлі прибудови гуртожитку № 1 на суму – 12522 грн.;
- поточний ремонт буфету та їдальні на суму – 33145 грн.;

- поточний ремонт сходових клітин №1 та №2 навчального корпусу № 2 на суму – 87271 грн.;
- придбано обладнання на газову котельню навчального корпусу № 2 на суму 33910,05 грн.;
- проведено гідравлічне випробування та промивання мереж теплопостачання навчального корпусу № 1 та гуртожитків на суму 42537 грн.;

В жовтні 2016 року планується поточний ремонт даху навчального корпусу № 7 вартістю 75000 грн.

За рахунок благодійних і цільових коштів Мелітопольського благодійного фонду «Освіта» було проведено:

- *капітальний ремонт підлоги прибудови до гімнастичної зали – 108923 грн.,*
- *поточний ремонт навчального корпусу №3 – 85000 грн.,*
- *заміну вікон в навчальному корпусі № 1 – 13997 грн.;*
- *капітальний ремонт бібліотеки – 250000 грн.*
- *поточний ремонт кафедри факультету інформатики, математики та економіки – 15709 грн.*
- *поточний ремонт водопровідних і каналізаційних мереж навчально-польової бази с. Богатир – 13076 грн.*
- *поточний ремонт водопровідних мереж Агробіологічного комплексу та мереж опалення котельної навчального корпусу № 2 – 16488 грн.*
- *поточний ремонт благоустрою території навчального корпусу №1 – 24316 грн.*
- *поточні ремонти аудиторного фонду навчальних корпусів № 1, 2, 4, 5, 7 та агробіологічного – 483329 грн.;*
- *поточний ремонт даху гуртожитку № 1 – 11610 грн.;*
- *встановлення обладнання (насосів) для забезпечення водопостачання гуртожитку № 2 – 15240 грн.;*
- *фінансування поліграфічних послуг з друку навчально-методичних посібників, наукових, рекламно-інформаційних наочних матеріалів – 34389 грн.;*
- *придбання навчального обладнання і матеріалів – 135041 грн.;*

- придбання матеріальних цінностей для проведення господарської діяльності університету – 91071 грн.;
- поточний ремонт підлоги та м'якої покрівлі даху гуртожитку № 1 – 38592 грн.
- поточний ремонт даху їдальні – 6536 грн.
- придбання меблів для гуртожитків (30 ліжок з матрацами, 33 стола, 50 тумбочок, 100 табуретів) – 48205 грн.;
- придбання навчального обладнання та інвентарю – 5911,00 грн.;
- оплату поліграфічних послуг з друку підручників, навчально-методичних посібників, авторами яких є викладачі університету – 40155 грн.;
- придбано модуль на ремонт газової котельні навчального корпусу № 2 – 3000 0грн.;
- капітальний ремонт покрівлі спального корпусу навчально-наукової бази с. Богатир – 56425 грн.;
- поточний ремонт даху їдальні навч.наук.бази с. Богатир – 28122 грн.;
- поточний ремонт зовнішніх мереж водопостачання навчального корпусу № 1 – 3405 грн.;
- поточний ремонт пасажирського ліфту гуртожитку № 2 – 3691грн.

Крім того, проведено:

- реконструкція та поточний ремонт прибудови гуртожитку № 1 на створення студентського Центру дозвілля на загальну суму 125200,00 грн, у тому числі за рахунок спеціального фонду університету на суму 95077 грн., благодійної фінансової допомоги БФ «Освіта» у сумі 30123,00 грн.;
- капітальний ремонт аудиторії № 103 навчального корпусу № 2 (кабінет краєзнавства ім. М.О. Алексєєва) на загальну суму 240658,00 грн., у тому числі за рахунок спеціального фонду університету 149979 грн., благодійної фінансової допомоги 90679,00 грн.

В університеті здійснюється постійний контроль за цільовим використанням обладнання університету, що дає змогу продовжити термін його експлуатації і заощадити кошти.

Фінансово-господарська діяльність, яка проводилась і проводиться університетом, дає можливість вирішити не лише значну низку життєво необхідних питань, але і закріпити фінансові та економічні позиції, стабільний та поступальний розвиток університету.

ДОДАТОК А

Основні науково-технічні розробки, що впроваджено в період 2011 – 2016 рр.

Назва та автори розробки	Показники результативності, переваги над аналогами, економічний, соціальний ефект	Місце впровадження (назва організації, відомча належність, адреса)	Дата впровадження	Результати, які отримано ВНЗ/науковою установою від впровадження
«Розробка експертного висновку впливу будівництва та розташування ВЕС на природні комплекси довкілля, орнітологічні комплекси та мігруючих птахів, кажанів у межах Скадовського району Херсонської області (с. Тарасівка) та в межах Каланчацького району Херсонської області (с. Ставки)» (Договір № 24н/10 від 03.10.2010 р.). Виконавці: член-кореспондент УЕАН, к.б.н., с.н.с. Сіохін В.Д., к.б.н., с.н.с. Андрющенко Ю.О., к.б.н., с.н.с. Селюніна	Структурно та функціонально розробка адаптовано до міжнародного та державного законодавства, методично відповідає достовірності даних та матеріалів що використовуються, обговорення проблемних питань ґрунтується на існуючих наукових базах даних, опублікованих матеріалах в міжнародних та державних виданнях. Використовувалися авторська прогностична та математична модель оцінки впливу ВЕС на компоненти біорізноманіття та розроблені спеціальні моніторингові програми для контролю впливу ВЕС на	ТОВ «Віндкрафт Україна» м. Скадовськ, вул. Чапаєва 121, Херсонська обл.	Акт від 16.05. 2011 р.	Проведена закупівля сучасного експедиційного та експертного обладнання. Створені електронні бази даних з біорізноманіття. Підготовлені моніторингові програми для виконання другого етапу робіт.

З.О., н.с. Москаленко Ю.О., н.с. Горлов П.І., м.н.с. Сіохін Є.В.	природні комплекси та їх менеджмент.			
Експертна оцінка території розташування Донузлавської ВЕС для відведення земельної ділянки під будівництво майданчику для електричних вітроустановок з позицій їх впливу на орнітологічні комплекси та мігруючих птахів, природні комплекси довкілля у межах Євпаторійського та Сакського районів АР Крим (Договір № 01н/04-11 від 05 квітня 2011 р.) Виконавці: член- кореспондент УЕАН, к.б.н., с.н.с. Сіохін В.Д., с.н.с. Поліщук І.К., н.с. Горлов П.І.	Структурно та функціонально розробка адаптовано до міжнародного та державного законодавства, методично відповідає достовірності даних та матеріалів що використовуються, обговорення проблемних питань ґрунтується на існуючих наукових базах даних, опублікованих матеріалах в міжнародних та державних виданнях. Використовувалися авторська прогностична та математична модель оцінки впливу ВЕС на компоненти біорізноманіття.	ТОВ «Будівельна компанія – Міськбудінвест» вул. Фрунзе, 160, м. Київ 04073	Акт від 12.09. 2011 р.	Проведена закупівля сучасного експедиційного та експертного обладнання. Створені електронні бази даних з біорізноманіття. Підготовлені моніторингові програми для виконання другого етапу робіт.
«Експертна оцінка розташування двох ВЕУ на Чорноморській ВЕС та попередня експертна оцінка	Структурно та функціонально розробка адаптовано до міжнародного та державного законодавства, методично	ТОВ «Газова будівельна компанія» вул. Фрунзе, 160, м. Київ	Акт від 12.09. 2011 р.	Проведена закупівля сучасного експедиційного та експертного

розташування Чорноморської ВЕС для відведення земельної ділянки під будівництво майданчику для електричних вітроустановок з позицій їх впливу на орнітологічні комплекси та мігруючих птахів, природні комплекси довкілля у межах Чорноморського району АР Крим» (Договір № 02н/04-11 від 05 квітня 2011 р.) <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.б.н., с.н.с. Сіухін В.Д., с.н.с. Поліщук І.К., н.с. Горлов П.І.	відповідає достовірності даних та матеріалів що використовуються, обговорення проблемних питань ґрунтується на існуючих наукових базах даних, опублікованих матеріалах в міжнародних та державних виданнях. Використовувалися авторська прогностична та математична модель оцінки впливу ВЕС на компоненти біорізноманіття.	04073		обладнання. Створені електронні бази даних з біорізноманіття. Підготовлені моніторингові програми для виконання другого етапу робіт.
«Розробка експертного висновку впливу будівництва та розташування Новопетрівської ВЕС на природні комплекси довкілля, орнітологічні комплекси та мігруючих птахів, кажанів у межах у	Структурно та функціонально розробка адаптовано до міжнародного та державного законодавства, методично відповідає достовірності даних та матеріалів що використовуються, обговорення проблемних питань ґрунтується	ТОВ «ВІНД ПАУЕР» 83001, м. Донецьк, бул. Шевченка, 11 Поштова: 83001, м. Донецьк, бул. Пушкіна, 2а тел./факс (062) 3414655 E-mail:	Акт від 02.06. 2011 р.	Проведена закупівля сучасного експедиційного та експертного обладнання. Створені електронні бази даних з біорізноманіття.

межах Бердянського району Запорізької області» (Договір №20н/08-10, від 20серпня 2010 р.). <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.б.н., с.н.с. Сіохін В.Д., д.б.н., п.н.с. Волох А.М., к.б.н., с.н.с. Андрющенко Ю.О., к.б.н., с.н.с. Подорожний С.М., н.с. Катиш С.В, н.с. Горлов П.І., н.с. Долинна О.М., н.с. Сальнікова-Буденко І.Б., м.н.с. Сіохін Є.В.	на існуючих наукових базах даних, опублікованих матеріалах в міжнародних та державних виданнях. Використовувалися авторська прогностична та математична модель оцінки впливу ВЕС на компоненти біорізноманіття та розроблені спеціальні моніторингові програми для контролю впливу ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент.	WindPower@dtek.com		Підготовлені моніторингові програми для виконання другого етапу робіт.
«Розробка експертного висновку впливу будівництва та розташування Приморської ВЕС на природні комплекси довкілля, орнітологічні комплекси та мігруючих птахів, кажанів у межах Приморського району Запорізької області» (Договір №19н/08-10, від	Структурно та функціонально розробка адаптовано до міжнародного та державного законодавства, методично відповідає достовірності даних та матеріалів що використовуються, обговорення проблемних питань ґрунтується на існуючих наукових базах даних, опублікованих матеріалах в міжнародних та	ТОВ «ПРИМОРСЬКА ВІТРОЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ» Адреса. 72100, Україна, Запорізька область, м. Приморськ, вул. Пролетарська, б.119, к.125	Акт від 23.06. 2011 р.	Проведена закупівля сучасного експедиційного та експертного обладнання. Створені електронні бази даних з біорізноманіття. Підготовлені моніторингові програми для

15 листопада 2010 р.). <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.б.н., с.н.с. Сіохін В.Д., д.б.н., п.н.с. Волох А.М., к.б.н., с.н.с. Андрющенко Ю.О., к.б.н., с.н.с. Подорожний С.М., н.с. Катиш С.В., н.с. Горлов П.І., н.с. Долинна О.М., н.с. Сальнікова-Буденко І.Б., м.н.с. Сіохін Є.В.	державних виданнях. Використовувалися авторська прогностична та математична модель оцінки впливу ВЕС на компоненти біорізноманіття та розроблені спеціальні моніторингові програми для контролю впливу ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент. Розробки адаптовані до вимог інвестиційних організацій, банків, державних галузевих організацій, міжнародних фінансових груп, комерційних компаній.			виконання другого етапу робіт.
«Характеристика природних комплексів довкілля (орнітологічні комплекси, кажани, ландшафтні комплекси) на території північного і південного майданчиків Джанкойської вітрової електростанції, далі ВЕС, та прилеглих територіях, розробка мотивованого експертного	Структурно та функціонально розробка адаптовано до міжнародного та державного законодавства, методично відповідає достовірності даних та матеріалів що використовуються, обговорення проблемних питань ґрунтується на існуючих наукових базах даних, опублікованих матеріалах в міжнародних та	ТОВ «ВКН Україна»/" «НьюЕнерджиАссосіє йшн Україна» Адреса: 01054 Україна, м. Київ, вул. Тургенєвська, 38	Акт від 31.12. 2011 р.	Проведена закупівля сучасного експедиційного та експертного обладнання. Створені електронні бази даних з біорізноманіття. Підготовлені моніторингові програми для

висновку щодо будівництва ВЕС у межах Джанкойського району АР Крим» (Договір №10н/07-10, від 14 липня 2010 р.). <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.б.н., с.н.с. Сіохін В.Д., д.б.н., п.н.с. Черничко Й.І., к.б.н., с.н.с. Андрющенко Ю.О., к.б.н., с.н.с. Попенко В.М., к.б.н., с.н.с. Подорожний С.М., к.б.н., с.н.с. Черничко Р.М., к.б.н., с.н.с. Кармишев Ю.В., с.н.с. Поліщук І.К., н.с. Горлов П.І. н.с. Винокурова С.В., н.с. Дядичева О.А., н.с. Долинна О.М., н.с. Сальнікова-Буденко І.Б., м.н.с. Сіохін Є.В.	державних виданнях. Використовувалися авторська прогностична та математична модель оцінки впливу ВЕС на компоненти біорізноманіття та розроблені спеціальні моніторингові програми для контролю впливу ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент. Розробки адаптовані до вимог інвестиційних організацій, банків, державних галузевих організацій, міжнародних фінансових груп, комерційних компаній.			виконання другого етапу робіт.
«Характеристика природних комплексів довкілля (орнітологічні комплекси, кажани, ландшафтні	Структурно та функціонально розробка адаптовано до міжнародного та державного законодавства, методично	ТОВ «ВКН Україна»/ «НьюЕнерджиАссосіє йшн Україна» Адреса: 01054	Акт від 31.12. 2011 р.	

комплекси) на території північного і південного майданчиків Красноперекопської вітрової електростанції, далі ВЕС та прилеглих територіях, розробка мотивованого експертного висновку щодо будівництва парку ВЕС у межах Красноперекопського району АР Крим» (Договір № 11н/07-10 від 14 липня 2010 р.). <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.б.н., с.н.с. Сіухін В.Д., д.б.н., п.н.с. Черничко Й.І., к.б.н., с.н.с. Андрющенко Ю.О., к.б.н., с.н.с. Попенко В.М., к.б.н., с.н.с. Подорожний С.М., к.б.н., с.н.с. Черничко Р.М., к.б.н., с.н.с. Кармишев Ю.В., с.н.с. Поліщук І.К., н.с. Горлов П.І. н.с. Винокурова С.В	відповідає достовірності даних та матеріалів що використовуються, обговорення проблемних питань ґрунтується на існуючих наукових базах даних, опублікованих матеріалах в міжнародних та державних виданнях. Використовувалися авторська прогностична та математична модель оцінки впливу ВЕС на компоненти біорізноманіття та розроблені спеціальні моніторингові програми для контролю впливу ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент. Розробки адаптовані до вимог інвестиційних організацій, банків, державних галузевих організацій, міжнародних фінансових груп, комерційних компаній.	Україна, м. Київ, вул. Тургенєвська, 38		
--	---	--	--	--

н.с. Сальнікова-Буденко І.Б., м.н.с. Сіохін Є.В.				
«Характеристика природних комплексів довкілля (орнітологічні комплекси, кажани, ландшафтні комплекси) на території ВЕС та прилеглих територіях, розробка мотивованого експертного висновку щодо будівництва ВЕС у межах Овідіопольського району Одеської області» (Договір № 14н/08-10 від 02 серпня 2010 р.). <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.б.н., с.н.с. Сіохін В.Д., к.б.н., с.н.с. Андрющенко Ю.О., к.б.н., с.н.с. Русев І.Т., к.б.н., с.н.с. Корзюков А.І., с.н.с. Поліщук І.К., н.с. Горлов П.І. н.с. Долинна О.М., н.с. Сальнікова-Буденко І.Б., м.н.с. Сіохін Є.В.	Структурно та функціонально розробка адаптовано до міжнародного та державного законодавства, методично відповідає достовірності даних та матеріалів що використовуються, обговорення проблемних питань ґрунтується на існуючих наукових базах даних, опублікованих матеріалах в міжнародних та державних виданнях. Використовувалися авторська прогностична та математична модель оцінки впливу ВЕС на компоненти біорізноманіття та розроблені спеціальні моніторингові програми для контролю впливу ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент. Розробки адаптовані до вимог інвестиційних організацій, банків, державних галузевих організацій, міжнародних	ТОВ «ВКН Україна»/ «НьюЕнерджиАссосіейшн Україна» Адреса: 01054 Україна, м. Київ, вул. Тургенєвська, 38	Акт від 31.12. 2011 р.	Проведена закупівля сучасного експедиційного та експертного обладнання. Створені електронні бази даних з біорізноманіття. Підготовлені моніторингові програми для виконання другого етапу робіт.

	фінансових груп, комерційних компаній.			
«Характеристика природних комплексів довкілля (орнітологічні комплекси, кажани, ландшафтні комплекси) на території ВЕС та прилеглих територіях, розробка мотивованого експертного висновку щодо будівництва ВЕС у межах Татарбунарського району Одеської області» (Договір № 15н/08-10 від 02 серпня 2010 р.). <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.б.н., с.н.с. Сіохін В.Д., к.б.н., с.н.с. Андрющенко Ю.О., к.б.н., с.н.с. Русев І.Т., к.б.н., с.н.с. Корзюков А.І., с.н.с. Поліщук І.К., н.с. Горлов П.І. н.с. Долинна О.М., н.с. Сальнікова-Буденко І.Б., м.н.с. Сіохін Є.В.	Структурно та функціонально розробка адаптовано до міжнародного та державного законодавства, методично відповідає достовірності даних та матеріалів що використовуються, обговорення проблемних питань ґрунтується на існуючих наукових базах даних, опублікованих матеріалах в міжнародних та державних виданнях. Використовувалися авторська прогностична та математична модель оцінки впливу ВЕС на компоненти біорізноманіття та розроблені спеціальні моніторингові програми для контролю впливу ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент. Розробки адаптовані до вимог інвестиційних організацій, банків, державних галузевих організацій, міжнародних	ТОВ «ВКН Україна»/ «НьюЕнерджиАссосіейшн Україна» Адреса: 01054 Україна, м. Київ, вул. Тургенєвська, 38	Акт від 31.12. 2011 р.	Проведена закупівля сучасного експедиційного та експертного обладнання. Створені електронні бази даних з біорізноманіття. Підготовлені моніторингові програми для виконання другого етапу робіт.

	фінансових груп, комерційних компаній.			
«Підготовка зразку клопотання та обґрунтування зміни меж та площі ландшафтних заказників місцевого значення «Водянські Кучугури» та «Іванівський бір» (Договір № 2н/08 - 11 від 25 серпня 2011 р.). <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.б.н., с.н.с. Сіохін В.Д., к.б.н., с.н.с. Подорожний С.М., н.с. Горлов П.І., н.с. Катиш С.В., м.н.с. Сіохін Є.В.	Структурно та функціонально розробка адаптована до державного законодавства. Втрата природоохоронної цінності частини території зазначених заказників та недостатність вільних територій для розвитку міста, робить доцільним зміни меж та площі заповідних територій.	Виконавчий комітет Енергодарської міської ради Адреса: 71502, Запорізька обл., м. Енергодар, вул. Курчатова, 11 тел.(06139)32253 adm@en.gov.ua	Акт від 10.11. 2011 р.	Створені електронні бази даних з біорізноманіття.
«Підготовка зразку клопотання та обґрунтування можливості створення нових територій природно-заповідного фонду місцевого значення на території м. Енергодар» (Договір № 4н/11 - 11 від 7 листопада 2011 р.)	Структурно та функціонально розробка адаптована до державного законодавства. З метою збереження ландшафтного та біологічного різноманіття, Енергодарська міська рада, на виконання Закону України «Про природно-	Виконавчий комітет Енергодарської міської ради Адреса: 71502, Запорізька обл., м. Енергодар, вул. Курчатова, 11 тел.(06139)32253	Акт від 14.12. 2011 р.	Створені електронні бази даних з біорізноманіття. Подальшідії з проведенняробітщодо проекту організаціївизначенихтериторій ПЗФ

<u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.б.н., с.н.с. Сіохін В.Д., к.б.н., с.н.с. Подорожний С.М., н.с. Горлов П.І., н.с. Катиш С.В., м.н.с. Сіохін Є.В.	заповідний фонд України», Указу Президента України від 23.05.2005 року №838/2005 «Про заходи щодо подальшого розвитку природно-заповідної справи в Україні», враховуючи «Обґрунтування можливості створення нових територій природно-заповідного фонду місцевого значення на території м. Енергодар», погоджує створення територій природно-заповідного фонду місцевого значення в межах м. Енергодар, загальною площею 331,9 га.	adm@en.gov.ua		
Оптимізація режимів антиоксидантного захисту гусеподібних в онтогенезі. <u>Виконавці:</u> д.с.-г.н. Данченко О.О., асистенти Здоровцева Л.М. і Пащенко Ю.П.	Застосування розроблених комплексних біогенних антиоксидантних препаратів природного походження та технологій їх використання у птахівництві дозволить підвищити за попередніми підрахунками інтенсивність росту молодняка птиці на 15-20%, збереженість поголів'я на 4-8% при зниженні кормозатрат на 15-17%.	Промислове птахівництво, вирощування птиці в умовах фермерських господарств та індивідуальних присадибних господарств. В науково-дослідних установах, що займаються даною науковою	19-22 вересня 2011 року	Отримані наукові результати оприлюднені у доповіді д.с.-г.н., професора Данченко О.О. «Вплив А-вітамінної забезпеченості інкубаційних яєць на антиоксидантний статус гусенят» та схвалені на XII Українській

		проблематикою, а також в навчальних закладах, де вивчаються сучасні проблеми біохімії, технології виробництва продукції тваринництва і птахівництва, Міністерство аграрної політики та продовольства України, Національна Академія наук України, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.		конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасного птахівництва» (Алушта, Крим) провідними вченими, вітчизняними і зарубіжними фахівцями науково-виробничих установ та птахопідприємств України, Росії, Німеччини, Ізраїлю та інших країн.
Динаміка геолого-геоморфологічних процесів Північно-Західного узбережжя Азовського моря та їх екологічні наслідки. <u>Виконавці:</u> Даценко Л.М., Воровка В.П., Стецишин М.М., Непша О.В., Прохорова Л.А.,	Виконання заходів, передбачених Проектом, спричинить значний економічний ефект перш за все для діяльності парку, а також значну соціальну ефективність для місцевого населення, туристів і рекреантів, які відвідуватимуть парк.	Міністерство екології та охорони навколишнього середовища, Департамент геології та використання надр Мінекоресурсів України, НАК «Надра України», науково-	грудень 2011 року	Проект впроваджений у наукову освітньо-виховну господарську діяльність Азово-Сиваського національного природного парку.

Іванова В.М.		дослідні установи Мінекоресурсів України, Національний стратиграфічний комітет України, Національна Академія наук України.		
Клейова суміш на основі відходів полі акрилонітрилу <u>Виконавці:</u> Хорощилова Т.І., Хромишев В.О., Хромишева О.О., Данченко О.О.	Розроблено технологічний процес деструкції відходів поліакрилонітрилу і технологічний процес виробництва клейової суміші на його основі. Підібрано обладнання. Вивчено властивості клейової суміші. Виготовлено дослідно- промислову партію клею в кількості 40 кг і випробувано в народному господарстві на високошвидкісних автоматичних етикеточних машинах при наклеюванні на пляшкову тару етикеток. Клейова суміш рекомендовано для склеювання силікатного скла, полімерів (крім	Харчова промисловість – наклеювання етикеток на високошвидкісних етикет очних машинах при затарюванні в пляшки різних напоїв. Потенційні сфери застосування: виготовлення фанери, виготовлення вітражів, канцелярські роботи – замість клею ПВА, в побуті (замість клею ПВА).	№ 63611 від 10.10.11 р.	Використання відходів і модифікаторів – полівінілацеталей і аеросилу. Переваги: підвищення властивостей клею (адгезії та міцності при зсуві), екологічність клею, економічний зиск, захист навколишнього середовища від забруднення відходами поліакрилонітрилу.

	фторопластів), пластмас, деревини, картону, паперу, шкіри.			
«Моніторинг ортоміксовірусних і параміксовірусних інфекцій диких птахів» <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.біол.наук, с.н.с. Сіохін В.Д., к.біол.наук, с.н.с. Андрющенко Ю.О., к.біол.наук, с.н.с. Шаповал В.В., с.н.с. Поліщук І.К., н.с. Горлов П.І., н.с. Долинна О.М., н.с. Катиш С.В., н.с. Сальнікова-Буденко І.Б. м.н.с.Сіохін Є.В., інж.Долинний В.І, інж. Руссель І.В.	Значна кількість досліджених птахів у різні сезони з метою виявлення позитивної реакції на збудників вірусу грипу типу А.	Лабораторія епізоотології хвороб птахів ННЦ «ІЕКВМ» м. Харків	грудень 2012 р.	Виявлено провідну роль окремих видів птахів у можливій циркуляції збудників грипу типу А.
«Підготовка наукового звіту та експертного висновку на основі характеристики природних комплексів	Адаптація до міжнародного та державного законодавства структурної та функціональної розробки, що методично	ТОВ «НОВО ЕНЕРЖІ» 75300, Україна, Херсонська обл.,	Акт від 28.08. 2012 р.	Створено електронні бази даних із біорізноманіття. Налагоджено

довкілля (ландшафтні комплекси, рослинні угруповання, амфібії та плазуни, кажани, сезонні орнітологічні комплекси) на території майданчика СЕС та прилеглих територіях щодо будівництва СЕС у межах Новотроїцького району Херсонської області» (договір № 27/04-01 від 08.05. 2012 р.). <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.біол.наук, с.н.с. Сіохін В.Д., к.біол.наук, с.н.с. Андрющенко Ю.О., к.біол.наук, с.н.с. Шаповал В.В., с.н.с. Поліщук І.К., н.с. Горлов П.І., н.с. Долинна О.М., н.с. Катиш С.В., н.с. Сальнікова-Буденко І.Б. м.н.с.Сіохін Є.В., інж.Долинний В.І,	відповідає достовірності даних і матеріалів, які використовуються; обговорення проблемних питань, що ґрунтується на наявних наукових базах даних, опублікованих матеріалах у міжнародних і всеукраїнських виданнях. Використання авторської прогностичної та математичної моделі оцінки впливу СЕС на компоненти біорізноманіття. Розробка спеціальних моніторингових програм для контролю за впливом ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент. Розробки адаптовано до вимог інвестиційних організацій, банків, державних галузевих організацій, міжнародних фінансових груп, комерційних компаній.	Новотроїцький р-он, смт. Новотроїцьке, вул. Леніна, 59/3		співпрацю для подальшої роботи.
--	--	---	--	--

інж. Руссель І.В.				
«Підготовка експертного висновку щодо можливого впливу трьох маршрутів ЛЕП на сезонні комплекси птахів у межах Мелітопольського району Запорізької області» (договір № 8н/08-12 від 22.08.2012 р.). <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.біол.наук, с.н.с. Сіохін В.Д., н.с. Горлов П.І., н.с. Долинна О.М., н.с. Катиш С.В., м.н.с.Сіохін Є.В., інж.Долинний В.І.	Адаптація до міжнародного та державного законодавства структурної та функціональної розробки, що методично відповідає достовірності даних і матеріалів, які використовуються; обговорення проблемних питань, що ґрунтується на наявних наукових базах даних, опублікованих матеріалах у міжнародних і всеукраїнських виданнях.	ТОВ «ЮрокейпЮкрейн І» 72440, Україна, Запорізька обл., Приазовський р-он, с. Гирсівка, вул. Леніна, 50	Акт від 30.08. 2012 р.	Створено електронні бази даних із біорізноманіття. Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
«Характеристика видового складу, чисельності та територіального розподілу кажанів на період весняної та осінньої міграції, розмноження і зимівлі на ділянках ВЕС та прилеглих територіях у межах Дівнинської, Добрівської,	Адаптація до міжнародного та державного законодавства структурної та функціональної розробки, що методично відповідає достовірності даних і матеріалів, які використовуються; обговорення проблемних питань, що ґрунтується на наявних	ТОВ «ЮрокейпЮкрейн І» 72440, Україна, Запорізька обл., Приазовський р-он, с. Гирсівка, вул. Леніна,50	Акт від 27.06.201 2 р.	Поповнено матеріальну базу експедиційним обладнанням. Створено електронні бази даних із біорізноманіття. Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.

Дунаївської, Гірсівської, Надєждинської сільських рад Приазовського району та Мордвинівської сільської ради Мелітопольського району Запорізької області, розробка мотивованого експертного висновку» (договір № Ін/06-11 від 06.06.2011р.) <u>Виконавці</u> : член-кореспондент УЕАН, к.біол.наук, с.н.с. Сіохін В.Д., провідн.н.с., д. біол.наук Волох А.М., с.н.с. Полищук І.К., н.с. Горлов П.І., н.с. Долинна О.М., н.с. Сальнікова-Буденко І.Б., м.н.с. Сіохін Є.В., інж.Долинний В.І, інж.Руссель І.В.	наукових базах даних, опублікованих матеріалах у міжнародних і всеукраїнських виданнях. Використання авторської прогностичної та математичної моделі оцінки впливу СЕС на компоненти біорізноманіття. Розробка спеціальних моніторингових програм для контролю за впливом ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент.			
«Підготовка наукового обґрунтування щодо можливості проведення обмеженого полювання на	Адаптація до державного законодавства структурної та функціональної розробки для підготовки проекту «Положення	ДП «Приморське лісове господарство» 72100, Україна, Запорізька область.,	Акт грудень 2012 р.	Створено електронні бази даних із біорізноманіття. Підготовлено

водно-болотну дичину на території земель, наданих у постійне користування ДП «Приморське лісове господарство» – ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Коса Обіточна» (договір № 3н/05 – 12) <u>Виконавці :</u> член-кореспондент УЕАН, к.біол.наук, с.н.с. Сіохін В.Д., н.с. Горлов П.І., н.с. Катиш С.В.	про ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Коса Обіточна» та «Режиму полювання».	м. Приморськ, вул. Пролетарська, 9		моніторингові програми для виконання подальших досліджень.
«Удосконалення механізму збору інформації про види тваринного світу, занесені до Червоної книги України, включаючи дослідження стану видів та їх збереження в природному середовищі» (договір № 12н/09-2012 від 14.09.2012 р.) <u>Виконавці :</u> член-кореспондент УЕАН, к.біол.наук, с.н.с.	Проаналізовано унікальні дані про червонокнижні види в межах Азово-Чорноморського регіону, що були оприлюднені після виходу в світ третього видання Червоної книги України (2009).	Інститут зоології імені І.І. Шмальгаузена НАН України	Акт грудень 2012 року	Створено базу даних з інформацією про червонокнижні види тварин із аналізом прогалин щодо наявності сучасної інформації про стан видів птахів, занесених до Червоної книги України, укладено перелік видів тварин, що потребують

Сіохін В.Д., провідн.н.с., д. біол.наук Волох А.М., с.н.с. Полищук І.К., н.с. Горлов П.І., н.с. Долинна О.М., н.с. Сальнікова-Буденко І.Б., м.н.с. Сіохін Є.В., інж.Долинний В.І, інж.Руссель І.В.				першочергових досліджень у межах Азово-Чорноморського регіону
«Підготовка наукового звіту та експертного висновку на основі характеристики природних комплексів довкілля (ландшафтні комплекси, рослинні угруповання, амфібії та плазуни, кажани, сезонні орнітологічні комплекси) на території майданчика ВЕС та прилеглих територіях щодо будівництва ВЕС у межах Джанкойського району АР Крим» (договір № 1н/03-12 від 19.03.2012 р.) <u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН,	Адаптація до міжнародного та державного законодавства структурної та функціональної розробки, що методично відповідає достовірності даних і матеріалів, які використовуються; обговорення проблемних питань, що ґрунтується на наявних наукових базах даних, опублікованих матеріалах у міжнародних і всеукраїнських виданнях. Використання авторської прогностичної та математичної моделі оцінки впливу СЕС на компоненти біорізноманіття.	ТОВ «ВКН Україна» 01054, Україна, м. Київ, вул. Тургенівська, 38	Перехідна	Поповнено матеріальну базу експедиційним обладнанням. Створено електронні бази даних із біорізноманіття. Налагоджено співпрацю для подальшої роботи. Виготовлено карти поширення птахів і кажанів за дослідженнями 2-х останніх років.

к.біол.наук, с.н.с. Сіохін В.Д., к.біол.наук, с.н.с. Подорожний С.М., к.біол.наук, с.н.с. Гавриленко В.С., с.н.с. Полищук І.К., н.с. Горлов П.І., н.с. Катиш С.В., м.н.с. Сіохін Є.В., інж. Долинний В.І.	Розробка спеціальних моніторингових програм для контролю за впливом ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент.			
«Підготовка наукового звіту та експертного висновку на основі характеристики природних комплексів довкілля (ландшафтні комплекси, рослинні угруповання, амфібії та плазуни, кажани, сезонні орнітологічні комплекси) на території майданчика ВЕС та прилеглих територіях щодо будівництва ВЕС у межах Красноперекопського району АР Крим» (договір № 2н/03- 12 від 19.03.2012 р.).	Адаптація до міжнародного та державного законодавства структурної та функціональної розробки, що методично відповідає достовірності даних і матеріалів, які використовуються; обговорення проблемних питань, що ґрунтується на наявних наукових базах даних, опублікованих матеріалах у міжнародних і всеукраїнських виданнях. Використання авторської прогностичної та математичної моделі оцінки впливу СЕС на	ТОВ «ВКН Україна» 01054, Україна, м. Київ, вул. Тургенівська, 38	Перехідна	Створено електронні бази даних з біорізноманіття. Налагоджено співпрацю для подальшої роботи. Виготовлено карти поширення птахів і кажанів за дослідженнями 2-х останніх років.

<u>Виконавці:</u> член-кореспондент УЕАН, к.біол.наук, с.н.с. Сіохін В.Д., к.біол.наук, с.н.с. Подорожний С.М., к.біол.наук, с.н.с. Гавриленко В.С., с.н.с. Полищук І.К., н.с. Горлов П.І., н.с. Долинна О.М., н.с. Катиш С.В., м.н.с. Сіохін Є.В., інж. Долинний В.І.	компоненти біорізноманіття. Розробка спеціальних моніторингових програм для контролю за впливом ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент.			
«Підготовка наукового звіту та експертного висновку на основі характеристики природних комплексів довкілля (ландшафтні комплекси, рослинні угруповання, кажани, сезонні орнітологічні комплекси) на території майданчика ВЕС та прилеглих територіях щодо будівництва ВЕС у межах Татарбунарського району Одеської області» (договір №	Адаптація до міжнародного та державного законодавства структурної та функціональної розробки, що методично відповідає достовірності даних і матеріалів, які використовуються; обговорення проблемних питань, що ґрунтується на наявних наукових базах даних, опублікованих матеріалах у міжнародних і всеукраїнських виданнях.	ТОВ «ВКН Україна» 01054, Україна, м. Київ, вул. Тургенівська, 38	Перехідна	Створено електронні бази даних із біорізноманіття. Налагоджено співпрацю для подальшої роботи. Виготовлено карти поширення птахів та кажанів за дослідженнями 2-х останніх років.

Зн/03-12 від 19.03.2012 р.). <u>Виконавці</u> : член-кореспондент УЕАН, к.біол.наук, с.н.с. Сіохін В.Д., с.н.с. Полищук І.К., н.с. Горлов П.І., н.с. Белашков І.Д., н.с. Долинна О.М., н.с. Сальнікова-Буденко І.Б., н.с. Катиш С.В., м.н.с. Сіохін Є.В., м.н.с. Фокарді О.К., інж. Долинний В.І.	Використання авторської прогностичної та математичної моделі оцінки впливу СЕС на компоненти біорізноманіття. Розробка спеціальних моніторингових програм для контролю за впливом ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент.			
«Підготовка наукового звіту та експертного висновку на основі характеристики природних комплексів довкілля (ландшафтні комплекси, рослинні угруповання, кажани, сезонні орнітологічні комплекси) на території майданчиків Пілотної Овідіопольської ВЕС і Овідіополь II ВЕС та прилеглих територіях щодо будівництва двох ВЕС у	Адаптація до міжнародного та державного законодавства структурної та функціональної розробки, що методично відповідає достовірності даних і матеріалів, які використовуються; обговорення проблемних питань, що ґрунтується на наявних наукових базах даних, опублікованих матеріалах у міжнародних і всеукраїнських виданнях.	ТОВ «ВКН Україна» 01054, Україна, м. Київ, вул. Тургенівська, 38	Перехідна	Створено електронні бази даних із біорізноманіття. Налагоджено співпрацю для подальшої роботи. Виготовлено карти поширення птахів та кажанів за дослідженнями 2-х останніх років.

межах Овідіопольського району Одеської області (з підготовкою двох окремих наукових звітів та експертних висновків)» (договір № 4н/03-12 від 19.03.2012 р.). <u>Виконавці</u> : член-кореспондент УЕАН, к.біол.наук, с.н.с. Сіохін В.Д., с.н.с. Полищук І.К., н.с. Горлов П.І., н.с. Белашков І.Д., н.с. Долинна О.М., н.с. Сальнікова-Буденко І.Б., н.с. Катиш С.В., м.н.с. Сіохін Є.В., м.н.с. Фокарді О.К., інж. Долинний В.І., інж. Руссель І.В.	Використання авторської прогностичної та математичної моделі оцінки впливу СЕС на компоненти біорізноманіття. Розробка спеціальних моніторингових програм для контролю за впливом ВЕС на природні комплекси та їх менеджмент.			
«Спосіб оптимізації розміщення джерел аероіонного випромінювання» <u>Виконавці</u>: Чураков А.Я., Строкань О.В.	Визначення місця розташування джерела аероіонного випромінювання з урахуванням кута нахилу розрахункової площини щодо горизонтальної. Підвищення	Міністерство агрополітики і продовольства України, Таврійський держаний агротехнологічний	Перехідна	Методика раціонального розміщення джерел аероіонного випромінювання у побутових і

	ефективності проектування технічних систем іонізації виробничих і побутових приміщень за рахунок визначення місця розташування джерел аероіонного випромінювання з дотриманням нормованих показників аероіонізації таких приміщень.	університет, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького		виробничих приміщеннях при зміні кута нахилу приймальної площини.
--	---	--	--	---

Корисна модель «Клейова суміш» <u>Виконавці:</u> Хорошилова Т.І., Хромишев В.О., Хромишева О.О., Данченко О.О., Донченко Л.М., Леушина О.А., Івахненко А.Ф., Ковальова С.В., Гапоненко Т.М., Арестенко В.В.	Клейова суміш на основі відходів захищає довкілля від забруднення полімерними відходами, їх накопичення і має економічний зиск. Клейова суміш на основі відходів характеризується підвищеним показником міцності при зсуві завдяки утворенню водневих зв'язків між молекулами інгредієнтів. Аеросил підвищує в'язкість рідкого середовища, особливо в стані спокою, що є дуже важливим для нас, а гідроксильні групи аеросилу беруть участь в утворенні водневих зв'язків із макромолекулами олігоакрилонітрилу.	Приватне підприємство «Івахненко», Мелітопольський район, селище міського типу Мирне Запорізької області.	№ 63611 від 10.10. 2012 р.	Захист довкілля від забруднення відходами полімерів, економія первинного ПАН, скорочення терміну одержання клейової суміші, стабільна робота автоматичних машин із наклеювання етикеток на тару, екологічна безпека клейової суміші.
Комп'ютерна система рейтингового виміру знань студентів <u>Виконавці:</u> Осадчий В. В., Осадча К. П.	Запропонована комп'ютерна система рейтингового виміру знань студентів містить засоби зберігання навчального матеріалу, засоби формування матеріалу для тестових завдань різних типів, засоби передавання сформованих	Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національна академія педагогічних наук України	№ 75934 від 25.12. 2012 р.	Розробку реалізовано в комп'ютерній програмі «Електронний журнал», що використовується в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені

	індивідуальних завдань для користувача, засіб передавання розпізнаних дій користувача на сервер і засіб визначення рейтингу студента, його підсумкової оцінки як суми всіх оцінок, що були отримані за правильні відповіді на завдання відповідно до рівня його складності, з урахуванням додаткових балів за швидкість відповіді (у перші 30% часу). Розроблено та схарактеризовано принцип роботи функціональної схеми комп'ютерної системи рейтингового виміру знань студентів.			Богдана Хмельницького.
Психокорекційна програма «Формування конструктивних стратегій проектування життєвого простору особистості» Виконавець: Фалько Н.М.	Програма дозволила вивчити психологічні детермінанти, онтологію життєвого простору, дослідити психологічні механізми самопроекування життєвого простору особистістю на етапі професійного самовизначення. Творчі завдання та вправи сприяли засвоєнню	КЗ «Мелітопольська загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ступенів №1», ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	14.10. 2013	Зміни у внутрішньому світі й поведінці старшокласників. Юнаки стали більш незалежними в своїх вчинках, цінностях; усвідомили необхідність поглиблення своєї освіти, розширення

	конструктивних стратегій проектування життєвого простору особистості. Індивідуальний підхід сприяв визначенню особистісних шляхів саморозвитку та побудови карти «Особистісного зростання».			світогляду, підвищення загальної культури, інтелектуального розвитку.
Психокорекційна програма «Актуалізація процесу формування професійної стійкості особистості фахівця у сучасному освітньому просторі» Виконавець: Варіна Г.Б.	Психокорекційна програма спрямована на самопізнання, розвиток особистісного потенціалу, збереження психологічного здоров'я особистості, формування конструктивних стратегій професійного зростання фахівця	КЗ «Мелітопольська загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ступенів №1», ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	22.11. 2013	Зміни у сприйнятті педагогами власної стратегії професійного зростання й в структурних компонентах професійної стійкості особистості освітянина.
Психокорекційна програма «Профілактика емоційного вигорання як шлях до професійного зростання та збереження психологічного благополуччя вчителя» Виконавець: Каткова Т.А.	Програма дозволила вивчити зміни в емоційній та поведінковій сфері фахівців, навчитися використовувати потенціал внутрішніх резервів у стресогенних ситуаціях, оволодіти навичками невербальних способів спілкування та вираження емоцій, засвоїти шляхи	КЗ «Мелітопольська загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ступенів №1», ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	18.12. 2013	Зміни в емоційній та поведінковій сфері фахівців. Використання потенціалу внутрішніх резервів в стресогенних ситуаціях, оволодіння навичками невербальних способів спілкування та вираження емоцій,

	конструктивного особистісного зростання, реалізації творчого потенціалу, досягненню оптимального рівня життєдіяльності			засвоєння шляхів конструктивного особистісного зростання.
Психокорекційна програма «Упевненість - шлях успіху, особистісного зростання» Виконавець: Антіфєєва К.О.	Психокорекційна програма дала змогу: побудувати адекватну Я-функцію; усвідомити особистісні переживання; збудити творчі сили, виявити оригінальність, сформувати здатність розкриватися духовно, виробити гнучкість психічних функцій; набути соціальних навичок і вміння; адаптуватися до соціального та професійного життя.	КЗ «Мелітопольська загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ступенів №1», ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	11.11. 2013 р.	Підвищення активності і розкриття учасників, отримання зворотного зв'язку від членів групи, створення атмосфери довіри, щирості і конфіденційності того, що відбувається в групі, розумінню інших і своєї власної особистості.
Результати консультативно-розвивальної роботи дисертаційного дослідження на тему: «Оптимізація розумової діяльності особистості в умовах сучасного навчально-виховного процесу» Виконавець: Шевченко С.В.	Консультативно-розвивальна робота дозволила викладачам та психологу більш свідомо підійти до питання розумового розвитку учнів, враховуючи певні недоліки в розвитку їх окремих пізнавальних процесів, а також доцільно організувати мисленнєву діяльність учнів, адже запропоновані форми	КЗ «Мелітопольська загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ступенів №1»	26.09. 2013 р.	Зміни у сприйнятті педагогами стратегій роботи щодо організації розумової діяльності учнів, що знайшло відображення у показниках їхньої розумової працездатності за основними

	роботи створюють сприятливі психолого-педагогічні умови для розумового розвитку їх особистості.			компонентами.
Психокорекційна програма «Тренінг з розвитку емоційної компетентності фахівців» Виконавець: Денісов І.Г.	Програма дала можливість фахівцям ознайомитися з поняттями емоційного інтелекту та емоційної компетентності, актуалізувати знання про емоції та почуття, розглянути їх диференціацію та класифікації, розвинути навички рефлексії, усвідомлення, розпізнавання та вираження власних емоцій і почуттів.	ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	22.11.2013	Формування вміння свідомого регулювання власного емоційного стану через засвоєння окремих прийомів саморегуляції, формування здібностей фасилітативно впливати на вираження емоцій іншими людьми.
Психокорекційна програма «Особистісно-орієнтоване психологічне забезпечення формування умінь розв'язання конфліктних ситуацій серед робітників МНС»	Програма дозволяє розширити та усистематизувати знання фахівців про конфліктні ситуації, їх структуру і відмінності від конфлікту; інтенсифікувати динаміку розвитку адекватної самооцінки	ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	12.09.2013	Активізація психологічних механізмів самопізнання та самоприйняття; усвідомлення засобів саморегуляції й

Виконавець: Гузь Н.В.	рятувальників та їх впевненості у собі.			власних можливості у вирішенні конфліктних ситуацій; забезпечення розвитку умінь конструктивного спілкування.
Психокорекційна програма «Розвиток у фахівців умінь емоційної саморегуляції» Виконавець: Чернева І.В.	Програма дозволила збільшити показники експресії особистості.). Також значно зменшити й досягти середнього рівня дратівливості, що дозволяє говорити про підвищення емоційної стійкості особистості та зменшення серед них випадків афективного реагування.	ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	28.11. 2013 р.	Збільшення показників експресії особистості. Певне зростання адекватності зовнішнього вираження емоційних станів (інтроекспресивність), в ираження й самовираження. Зміна середнього показника емоційної лабільності фахівців, що означає підвищення стабільності емоційних станів і зменшення подразливості, які пов'язані з умінням володіти собою.
Психокорекційна тренінгова програма «Психологічні умови запобігання	Програма дозволила виявити особистісне зростання фахівців загалом і зменшення кількості	ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	03.10. 2013 р.	Зміни у внутрішньому світі й поведінці фахівців, що знизило

маніпулятивним міжособистісним стосункам серед фахівців МНС». Виконавець: Прокоф'єва О.О.	учасників, які є об'єктами маніпуляції, що підтверджує ефективність використання запропонованої авторської програми і перспективність її подальшого вдосконалення.			частоту їх участі в маніпулятивних взаєминах у якості об'єктів маніпуляції.
Психокорекційна програма «Психологічні чинники успішності професійної діяльності пожежних-рятувальників МНС України». Виконавець: Царькова О.В.	Психокорекційна програма сприяє підвищенню ефективності підготовки фахівця і є основою подальшої успішності їхньої професійної діяльності.	ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	03.10. 2013 р.	Розробка рекомендацій з комплектації навчальних підрозділів; виявлення причин повільної адаптації, труднощів в опануванні навчальної програми та порушень дисципліни; розробка пропозицій щодо профілактики цих явищ; надання допомоги керівництву навчального центру з організації психологічної підготовки.
Комплексна програма адаптації першокурсників «Здоров'я – Мотивація – Професіонал» Виконавці: Добровольська Л.П.,	Програма дозволяє підвищити рівень групової згуртованості, покращити соціально-психологічний клімат в академічних групах, підвищити	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана	03.10. 2013 р.	Реалізація програми адаптації першокурсників. Внаслідок реалізації програми розроблено

Третьякова І.С.	рівень відповідальності, потреби у досягненні, мотивації до навчання тощо.	Хмельницького		Довідник «Путівник першокурсника Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького», Мелітополь, 2013 р. – 79 с.
Навчальна програма для нульового класу ДХШ (художнє відділення) з предметів : «Рисунок», «Живопис», «Композиція», «Ліплення» (Молодша вікова група 6 років. Термін навчання – 1 рік) . Виконавці: Житнік Т.С. (співавтори: Засипкін О.В., Абдурахманов Р.Д.)	Навчальна програма є дійсною на даний момент на території Запорізької обл	ДХШ Запорізької обл.	18.12. 2013 р. 11.11. 2013 р.	Реалізація програми у всіх ДХШ Запорізької обл.
Програма «Паблік рілейшнз в сфері місцевого самоврядування» Виконавець: Александров Д.В.	Консультативна робота, спічрайтинг, основи паблік рілейшнз в сфері управління.	Мелітопольська міська держадміністрація (секретаріат, м. Мелітополь, вул. Карла Маркса, буд. 5)	15.04. 2013 р.	Консалтингова допомога з соціально-політичних перетворень інформативна допомога в організації та

				проведенні адміністративних заходів
Геометричний опис та розрахунок поверхонь робочих коліс та корпусних деталей турбокомпресору Виконавці: Найдиш А.В., Гавріленко Є.А., Холодняк Ю.В.	Розроблено метод та складено виробничу інструкцію по моделюванню поверхонь із заданим законом зміни диференційно-геометричних характеристик	ПП «Таврія Турбо Плюс», Мелітопольський р-н, с. Констянтинівка, вул. Садова 87.	10.12. 2013 р.	Управління формою виробничих поверхонь, зменшення часу проектування, підвищення функціональних якостей виробів
Проект «Організація території Приазовського національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів» Виконавці: Воровка В.П., Стецишин М.М., Непша О.В.	Аналоги в Україні існують, але в рамках Приазовського регіону є лише один аналог – Азово-Сиваський національний природний парк	НПП «Приазовський»	13.11. 2013 р.	Реалізація рекреаційного використання та охорони парку
Підручник «Нанохімія». Виконавець: Хромишева О.О. Хорошилова Т.І. Хромишев В.О. Рябов С.В.	Перший в Україні підручник для студентів хімічних спеціальностей. Затверджений МОН України.	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.	01.09. 2014 р.	Результати сприяють співпраці з НДІ України.

Підручник «Методика викладання хімії у ВНЗ». Виконавець: Максимов О.С.	Перший в Україні підручник для студентів хімічних спеціальностей.	Вінницький державний педагогічний університет імені М.М. Коцюбинського; Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка.	01.09. 2014 р.	Результати сприяють співпраці.
Вплив кропиви дводомної на антиоксидантну активність та жирнокислотний склад ліпідів м'язових тканин курчат-бройлерів. Виконавець: Данченко О.О., Колесник Д.М., Хромишев В.О.	Матеріали досліджень дають змогу проводити оцінки стану системи АОЗ птиці, одержання комплексних антиоксидантів на базі місцевої сировини на біохімічних агропідприємствах та застосування цих кормових домішок у птахівництві за різних технологій вирощування свійської птиці.	Птаховідділення агрофірми «Вікторія» Приазовського району.	10.10. 2014 р.	Запропоновані дослідження мають практичне значення як для сільськогосподарського виробництва, так і для розведення диких видів птахів у неволі.
Зміни жирнокислотного складу ліпідів тканин за ембріонального розвитку гусей. Виконавець: Данченко О.О., Ярош А.С., Ніколаєва Ю.В.	Матеріали досліджень дають змогу проводити оцінки стану системи АОЗ птиці, одержання комплексних антиоксидантів на базі місцевої сировини на біохімічних агропідприємствах та застосування цих кормових	Птаховідділення агрофірми «Вікторія» Приазовського району.	10.10. 2014 р.	Запропоновані дослідження мають практичне значення як для сільськогосподарського виробництва, так і для розведення диких видів

	домішок у птахівництві за різних технологій вирощування свійської птиці.			птахів у неволі.
Програма факультативного курсу «Біорізноманіття Запорізької області» для учнів старшої ланки. Виконавець: Горлов П.І.	Запропонована програма дозволяє на основі комплексного підходу сформувавши в учнівської молоді цілісні знання щодо біорізноманіття Запорізької області, сприяє підвищенню екологічної культури, розвитку екологічного мислення.	Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Управління освіти Мелітопольської міської ради Запорізької області.	12.02. 2014 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Нетрадиційні підходи до уроків біології у 11 класі. Виконавець: Логвіна-Бик Т.А.	Запропоновані план-конспекти нетрадиційних уроків сприяють підвищенню пізнавального інтересу школярів на уроках біології, мотивації у досягненні бажаного результату та розвитку загальнонавчальних вмінь і навичок з біології.	Чкалівський НВК ім. Ф. Конюхова Приазовського району.	15.05. 2014 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Методика підготовки та проведення сучасного уроку біології. Виконавець: Логвіна-Бик Т.А., Шиян В.М.	Структура уроку біології. Технологія критичного мислення на уроках біології.	Гуляйпільська спеціалізована школа № 3, м. Гуляй-Поле, Запорізької області.	19.05. 2014 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Інтерактивні підходи до організації навчання біології.	Технологія інтерактивного навчання біології.	Вільнянська ЗОШ Орехівського району	19.05. 2014 р.	Налагоджено співпрацю для

Виконавець: Логвіна-Бик Т.А., Овчаренко В.П.		Запорізької області		подальшої роботи.
Використання краєзнавчого матеріалу у змісті біологічної освіти школярів. Виконавець: Логвіна-Бик Т.А., Лисенко Т.О.	Біологічна освіта школярів.	Догмарівська ЗОШ Генічеського району Херсонської області.	22.05. 2014 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Вивчення екосистем півдня степової зони України при викладанні розділу «Рослини» (7 клас). Виконавець: Логвіна-Бик Т.А., Бучакчийська І.О.	Екосистеми півдня степової зони України.	Переможненська ЗОШ Якимівського району Запорізької області.	22.05. 2014 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Дистанційна освіта при вивченні біології. Виконавець: Логвіна-Бик Т.А., Сеньків О.В.	Дистанційна освіта при вивченні розділу «Людина».	Новомихайлівська ЗОШ Новотроїцького району Херсонської області.	18.02. 2014 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Біологічна підготовка учнів зі збереження біорізноманіття екосистем у загальноосвітньому закладі. Виконавець: Логвіна-Бик Т.А., Сеньків О.В.	Біологічна освіта школярів.	Новомихайлівська ЗОШ Новотроїцького району Херсонської області.	19.05. 2014 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Методичні рекомендації до	Описаний курс є доповненням	Вознесенська гімназія-	29.01.	Результати впроваджені

факультативного курсу «Хімія навколо нас». Максимов О.С. Шевчук Т.О. Бабенко А.О.	до існуючих курсів факультативів з хімії і вперше розкриває питання харчування здоровими харчами, проблеми побутової хімії.	ліцей «Орієнтир» ЗНЗ № 14, ЗНЗ № 23 м. Мелітополя, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.	2014 р.	в курси хімії середніх шкіл, з якими налагоджено співпрацю
Навчально-методичні матеріали для оперування інформацією викладачами вищої школи щодо основних тенденцій і положень проблем християнської етики у педагогічній спадщині діячів Києво-Могилянської академії (XVII-XVIII століття). Виконавець: Москальова Л.Ю., Яковенко І.О.	Розроблені навчально-методичні матеріали дозволяють забезпечити необхідний науковий тезаурус для викладання навчальних курсів. У розробці матеріалів використано автентичні архівні матеріали, зміст яких не залежить від стороннього впливу, а демонструє достовірні дані, що містяться у педагогічній спадщині діячів Києво-Могилянської академії (XVII-XVIII століття).	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.	26.02. 2014 р.	Результати наукового дослідження використовуються викладачами кафедри соціальної педагогіки, соціальної роботи та історії педагогіки. Використання матеріалів під час викладання навчальних курсів «Теорія та історія соціального виховання», «Історія педагогіки».
Матеріали і рекомендації для спецкурсу «Християнська етика у педагогічній	Забезпечений необхідний рівень створення спецкурсу із забезпеченням вимог стандарту	Уманського державного педагогічного	13.03. 2014р.	Матеріали дослідження використовували ви для розробки рекомендацій,

спадщині Києво-Могилянської академії». Виконавець: Москальова Л.Ю., Яковенко І.О.	вищої освіти МДПУ імені Б. Хмельницького: ОКХ, ОПП для підготовки бакалавра з варіативною складовою спеціалізації «Християнська етика» для галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки 6.010102 Початкова освіта, кваліфікація «Вчитель християнської етики», який є на сьогодні єдиним нормативним документом в Україні, що регламентує професійну підготовку вчителя християнської етики.	університету імені Павла Тичини.		програм, лекцій та семінарських занять студентів напрямку підготовки 6.010102 «Початкова освіта», кваліфікації «Вчитель християнської етики».
Блочний варіант подання автентичних матеріалів для висвітлення узагальненого позитивного досвіду християнсько-етичного виховання молоді. Виконавець: Москальова Л.Ю., Яковенко І.О.	До найважливіших показників, які характеризують ефективність виконаної історико-педагогічної розробки слід віднести узагальнений матеріал для постановки цілей і завдань, створення спеціальних умов для виховання людини культурної у сучасному культурно-освітньому процесі.	Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського	06.03. 2014 р.	У навчально-методичну роботу впроваджено пропозиції щодо блочного подання автентичних матеріалів позитивного досвіду християнсько-етичного виховання молоді у педагогічній спадщині діячів Києво-Могилянській академії.
Навчально-методичні	Поєднання автентичних	Комунальний заклад	12.03.	У навчально-методичну

матеріали для викладання дисциплін морально-етичного спрямування (для слухачів курсів підвищення кваліфікації). Виконавець: Москальова Л.Ю., Яковенко І.О.	матеріалів (курси етики у викладачів Києво-Могилянської академії) та сучасної теорії і практики викладання курсів духовно-морального спрямування у сукупності з методами науково-педагогічних досліджень забезпечило опорну базу щодо формування уявлень у слухачів курсів для розкриття головних принципів і проблем християнської етики у історичному зрізі становлення людини як соціальної істоти.	«Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».	2014 р.	роботу впроваджено навчально-методичні матеріали та висновки дисертаційного дослідження ”Проблеми християнської етики у педагогічній спадщині діячів Києво-Могилянської академії (XVII-XVIII століття)“, для формування моральних якостей молоді на сучасному етапі.
Лекційні матеріали та методичні рекомендації курсу «Християнська етика у педагогічній спадщині Києво-Могилянської академії» (у структурі курсу «Громадянська освіта як чинник формування громадянина України») для слухачів курсів підвищення кваліфікації. Виконавець:	Необхідність розробки лекційних занять та методичних рекомендацій, які мають органічно доповнювати «Громадянська освіта як чинник формування громадянина України» продиктована комплексом питань, які необхідно вирішувати для конструювання сучасного культурно-освітнього простору, у нових психолого-педагогічних	Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради.	05.03. 2014 р.	Використання лекційних матеріалів та методичних рекомендацій спецкурсу «Християнська етика у педагогічній спадщині Києво-Могилянської академії» на кафедрі андрагогіки при вивченні курсу «Громадянська освіта

Москальова Л.Ю., Яковенко І.О.	умовах формування світогляду, поведінки вихованої людини.			як чинник формування громадянина України».
Психокорекційна програма «Актуалізація процесу формування професійної стійкості особистості фахівця у сучасному освітньому просторі». Виконавець: Варіна Г.Б.	Психокорекційна програма спрямована на самопізнання, розвиток особистісного потенціалу, збереження психологічного здоров'я особистості, формування конструктивних стратегій професійного зростання фахівця.	КЗ «Мелітопольська загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ступенів №1», ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	12.09. 2014 р.	Акт про впровадження результатів психокорекційної програми.
Формування конструктивних стратегій проектування життєвого простору особистості. Виконавець: Фалько Н.М.	Розроблена та застосована автором програма дозволила вивчити психологічні детермінанти, онтологію життєвого простору, дослідити психологічні механізми самопроектування життєвого простору особистістю на етапі професійного самовизначення. Творчі завдання та вправи сприяли засвоєнню конструктивних стратегій проектування життєвого простору особистості.	КЗ «Мелітопольська загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ступенів №1», ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	04.09. 2014 р.	Акт про впровадження результатів психокорекційної програми.
Психокорекційна програма «Профілактика емоційного	Тренінг навчає використовувати потенціал внутрішніх резервів в	КЗ «Мелітопольська загальноосвітня	07.10. 2014 р.	Акт про впровадження результатів

вигорання як шлях до професійного зростання та збереження психологічного благополуччя вчителя». Виконавець: Каткова Т.А.	стресогенних ситуаціях (навички невербальних способів спілкування та вираження емоцій, шляхи конструктивного особистісного зростання, реалізація творчого потенціалу, досягнення оптимального рівня життєдіяльності).	школа-інтернат I-III ступенів №1».		психокорекційної програми.
Психокорекційна програма «Упевненість - шлях успіху, особистісного зростання». Виконавець: Антіфєєва К.О.	Психокорекційна програма дає змогу: побудувати адекватну Я-функцію; усвідомити особистісні переживання; збудити творчі сили, виявити оригінальність, сформувати здатність розкриватися духовно, виробити гнучкість психічних функцій; набути соціальних навичок і вміння; адаптуватися до соціального та професійного життя.	КЗ «Мелітопольська загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів №1»	07.10. 2014 р.	Акт про впровадження результатів психокорекційної програми
Психологічний моніторинг адаптації першокурсників. Виконавець: ст. викладач Шевченко С.В.	Впроваджена автором система психолого-педагогічних заходів включала цілеспрямовану роботу як з першокурсниками, так й з викладачами. Програма дозволяє першокурсникам більш відповідально підійти до	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.	01.09. 2014 р.	Акт про впровадження результатів наукової роботи.

	навчального процесу, зняти емоційне напруження перших днів перебування в університеті, сформувати культуру розумової праці студентів та оптимізувати їхню розумову діяльність.			
Психокорекційна програма «Тренінг з розвитку емоційної компетентності фахівців» Виконавець: Денісов І.Г.	В ході реалізації тренінгової програми фахівці познайомилися з поняттями емоційного інтелекту та емоційної компетентності, актуалізували знання про емоції та почуття, розглянути їх диференціацію та класифікації, розвинули навички рефлексії, усвідомлення, розпізнавання та вираження власних емоцій і почуттів, сформували вміння свідомого регулювання власного емоційного стану через засвоєння окремих прийомів саморегуляції, навчилися ідентифікувати емоції інших людей, проявляти емпатію у стосунках, сформували здібність	ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	09.10. 2014 р.	Акт про впровадження результатів психокорекційної програми.

	фасилітативно впливати на вираження емоцій іншими людьми.			
Психокорекційна програма «Розвиток у фахівців умінь емоційної саморегуляції». Виконавець: Чернєва І.В.	У результаті корекційної роботи відбулося збільшення показників експресії особистості. Певне зростання адекватності зовнішнього вираження емоційних станів (інтроекспресивність) відбулося за рахунок розкриття учасниками програми певною мірою потенціалів свого експресивного репертуару, а також підвищення спонтанності вираження й самовираження.	ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл	22.10. 2014 р.	Акт про впровадження результатів психокорекційної програми.
Психокорекційна програма «Особистісно-орієнтоване психологічне забезпечення формування умінь розв'язання конфліктних ситуацій серед робітників МНС». Виконавець: Гузь Н.В.	Розширено та систематизовано знання фахівців про конфліктні ситуації, їх структуру і відмінності від конфлікту; систематизовано психопрофілактичні та психокорекційні заходи щодо упередження й вирішення конфліктних ситуацій, що є типовими в ситуаціях екстреної допомоги; інтенсифіковано	ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	09.10. 2014 р.	Акт про впровадження результатів психокорекційної програми.

	динаміку розвитку адекватної самооцінки рятувальників.			
Психокорекційна програма «Психологічні умови запобігання маніпулятивним міжособистісним стосункам серед фахівців МНСМ. Виконавець: Прокоф'єва О.О.	Результати апробації тренінгової програми активного заперечення маніпулятивних міжособистісних стосунків в професійній засвідчили особистісне зростання фахівців загалом і зменшення кількості учасників, які є об'єктами маніпуляції.	ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	18.09. 2014 р.	Акт про впровадження результатів психокорекційної програми.
Психокорекційна програма «Психологічні чинники успішності професійної діяльності пожежних-рятувальників МНС України». Виконавець: Царькова О.В.	Розробка рекомендацій з комплектації навчальних підрозділів; виявлення причин повільної адаптації, труднощів в опануванні навчальної програми та порушень дисципліни; розробка пропозицій щодо профілактики цих явищ; надання допомоги керівництву навчального центру з організації психологічної підготовки, застосування методів саморегуляції в ході занять, сприяють підвищенню ефективності підготовки	ДПРЧ-9 ГУДСНС України в Запорізькій обл.	10.09. 2014 р.	Акт про впровадження результатів психокорекційної програми.

	фахівця і є основою подальшої успішності їхньої професійної діяльності.			
Психокорекційна програма «Формування стресостійкості старшокласників період професійного самовизначення» у практику роботи психологічної служби. Виконавець: Каткова Т.А.	Психокорекційна програма спрямована на підвищення рівня емоційної стійкості, стресостійкості в період професійного самовизначення особистості.	Верхньосірогозької ЗОШ I-III ступенів, с. Верхні Сірогози, Херсонській області.	02.10. 2014 р.	Акт про впровадження результатів психокорекційної програми.
Психокорекційна програма «Актуалізація процесу формування професійної стійкості особистості фахівця». Виконавець: Варіна Г.Б.	Психокорекційна програма спрямована на самопізнання, розвиток особистісного потенціалу, збереження психологічного здоров'я особистості, формування конструктивних стратегій професійного зростання фахівця.	Нижньосірогозька загальноосвітня школа I-III ступенів №1	02.10. 2014 р.	Акт про впровадження результатів психокорекційної програми.
Тренінг підвищення адаптаційного потенціалу учнів та рівня їх розумової працездатності. Виконавець: Шевченко С.В.	Програма передбачає надання психологічної допомоги учням у вирішенні проблем, пов'язаних з оптимізацією їх розумової діяльності через підвищення рівня адаптаційних здібностей, нервово-психічної	ЗОШ №1, смт. Нижні Сірогози, Херсонській області	11.09. 2014 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.

	стійкості, вироблення конструктивних поведінкових стратегій подолання стресу, розвиток культури розумової праці учнів та навичок самоорганізації розумової діяльності.			
Тренінг виявлення і протидії маніпуляціям для учнів старших класів. Виконавець: Прокоф'єва О.О.	Мета тренінгу - вироблення у старшокласників навичок діагностування маніпулятивного впливу та навичок запобігання маніпулятивним намірам, зокрема у міжособистісних стосунках.	ЗОШ №1, смт. Нижні Сірогози, Херсонській області	16.09. 2014 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Стимулювання процесу самоактуалізації особистості студентів як засіб захисту їх психологічного здоров'я в сучасному освітньому просторі. Виконавець: Кобильнік Л.М.	Розроблена та застосована автором методика дозволила вивчити зв'язок процесу самоактуалізації особистості фахівців з ціннісними орієнтаціями, їхнім рівнем домагань та самооцінкою. Творчі завдання та вправи сприяли зменшенню використання фахівцями захисних механізмів, що стримують розвиток їх	ЗОШ №1, смт. Нижні Сірогози, Херсонській області	18.09. 2014 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.

	особистості, уповільнюють процес їх самоактуалізації.			
Спецкурс з психології «Сходінками розвитку». Виконавець: Титаренко О.І.	Практика та проведенне експериментальне дослідження показали, що в результаті проведення занять з даної програми у молодших школярів підвищуються рівень творчого розвитку, рівень розвитку пізнавальних процесів, ефективніше виявляються особистісні якості та здібності, формується адекватна самооцінка. Відзначається розвиток навичок спілкування з однолітками та дорослими.	ЗНЗ Запорізької області (в т.ч. м. Мелітополь)	12.11. 2014 р.	Співпраця з практичними психологами ЗНЗ щодо методичного супроводу впровадження спецкурсу.
Методичні рекомендації. Використання арт-терапії у навчально-виховному процесі. Виконавець: Титаренко О.І.	В результаті проведення арт-терапевтичних занять, а також елементів арт-терапії під час уроків, у молодших школярів знижується рівень тривожності, агресивності, ефективніше виявляються особистісні якості та розкриваються індивідуальні можливості, підвищується рівень творчого розвитку, формується адекватна	ЗНЗ м. Мелітополя	07.11. 2014 р.	Співпраця з практичними психологами ЗНЗ щодо методичного супроводу впровадження спецкурсу.

	самооцінка, а також розвиваються навички міжособистісного взаємодії.			
Моноелементні картограми ґрунтів м. Мелітополь і Мелітопольського району Запорізької області за основними хімічними елементами пріоритетного напрямку. Виконавці: Даценко Л. М., Гришко С. В.	Презентована НТП містить змодельовані картограми за рівнем вмісту гумусу, азоту, калію, фосфору, які класифіковані за 6 класами ґрунтів, відповідно до проектно-технологічної документації нормативно-правових актів України. Цей науковий продукт можна використовувати на відповідних етапах моніторингу, з подальшою розробкою науково-обґрунтованих рекомендацій щодо охорони ґрунтів, прогнозування, внесення та ступеня біогенної міграції поживних елементів у контексті довгострокової стратегічної мети гарантування безпеки харчових продуктів і покращення стану здоров'я населення.	Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Управління освіти Мелітопольської міської ради Запорізької області.	15.01. 2015 р.	Розроблені методичні рекомендації з курсів: «Загальне землезнавство», «Антропогенна географія», «Конструктивна географія».
Спосіб визначення	Запропонований спосіб	Таврійський	26.01.	Підвищує ефективність

однакового рівня концентрації аероіонів від розсіювального джерела аероіонного випромінювання. Виконавці: Чураков А. Я., Строкань О. В., Прийма С. М.	відрізняється спрощеним алгоритмом визначення місця розташування джерел аероіонного випромінювання та можливістю прогнозування картини розподілення аероіонного випромінювання в приміщенні.	державний агротехнологічний університет.	2015 р.	проектування технічних систем іонізації виробничих і побутових приміщень за рахунок визначення місця розташування джерел аероіонного випромінювання.
Екологічні особливості водоростевих угруповань наземних екосистем Виконавець: Мальцева І. А.	Розширення відомостей щодо екології водоростей наземних місцепробування.	Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Управління освіти Мелітопольської міської ради Запорізької області.	18.03. 2015 р.	Збагачення фактичними даними навчального матеріалу, покращення якості освітнього процесу.
Індивідуальні програми фізичної реабілітації хворих юнацького та зрілого віку з наслідками церебрального паралічу. Виконавець: Христова Т. Є.	Індивідуальні програми фізичної реабілітації клієнтів з дитячим церебральним паралічем.	Центр реабілітації змішаного типу для інвалідів і дітей-інвалідів Мелітопольської міської ради Запорізької області, м. Мелітополь.	15.04. 2015 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Тренінг підвищення адаптаційного потенціалу учнів і рівня їх розумової	Програма розроблена на засадах особистісно-орієнтованого підходу до навчально-	Нижньосірогозька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів.	22.04. 2015 р.	Надання психологічної допомоги учням у вирішенні проблем,

працездатності. Виконавець: Шевченко С. В.	виховного процесу й передбачає вироблення конструктивних поведінкових стратегій подолання стресу, розвиток культури розумової праці учнів і навичок самоорганізації розумової діяльності.			пов'язаних з оптимізацією їх розумової діяльності через підвищення рівня адаптаційних здібностей.
Психокорекційна програма «Актуалізація процесу формування професійної стійкості особистості фахівця». Виконавець: Варіна Г. Б.	Психокорекційна програма спрямована на самопізнання, розвиток особистісного потенціалу, збереження психологічного здоров'я особистості.	Нижньосірогозька загальноосвітня школа I-III ступенів № 1, Кам'янсько- Дніпровська загальноосвітня школа I-III ступенів № 3.	18.05. 2015 р.	Формування конструктивних стратегій професійного зростання фахівця.
Технологія проведення екологічного марафону «За життя без сміття!». Виконавець: Гнатів О. В.	Запропоновані технології заходів дають змогу підвищити рівень екологічної культури учнівської молоді, зокрема сприяють умінню оцінювати стан навколишнього середовища, регулювати власні споживацькі потреби та спосіб життя, брати участь у практичних природоохоронних діях.	Благовіщенська ЗОШ Куйбишевської районної ради Запорізької області.	20.05. 2015 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Система заходів позакласної	Розроблена система заходів	Лукашівський	28.05.	Налагоджено

роботи учнів 7-х класів зі збереження флори півдня степової зони України. Виконавці: Логвіна-Бик Т. А., Кальянова К. О.	з позакласної роботи та збереження флори півдня степової зони України	навчально-виховний комплекс «Загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад» Запорізької області.	2015 р.	співпрацю для подальшої роботи.
Навчально-методичні матеріали з питань інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи для оперування інформацією щодо навчально-виховної системи наступності в допрофільній освіті учнів. Виконавці: Москальова Л.Ю., Шевченко Ю. В.	До найважливіших показників, які характеризують ефективність виконаної історико-педагогічної розробки належить узагальнений матеріал для постановки цілей і завдань навчально-виховної системи наступності в допрофільній освіті учнів. За цими показниками ефективність забезпечується підвищенням якості навчально-виховного процесу з урахуванням індивідуальних здібностей і нахилів дитини.	Комунальний заклад «Василівська гімназія «Сузір'я» – загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів» Василівської районної ради Запорізької області.	08.06. 2015 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Спосіб визначення розподілення концентрації аероіонів на горизонтальній площині від джерела спрямованого аероіонного	Запропонований спосіб відрізняється спрощеним алгоритмом визначення розподілення концентрації аероіонів на горизонтальній	Таврійський державний агротехнологічний університет.	10.06. 2015 р.	Підвищує ефективність проектування технічних систем іонізації виробничих і побутових приміщень

випромінювання. Виконавці: Чураков А. Я., Строкань О. В., Прийма С. М., Шаров С. В.	площині від джерела спрямованого аероіонного випромінювання без використання високовартісного вимірювального обладнання та можливістю прогнозування картини розподілення аероіонного випромінювання в приміщенні.			за рахунок визначення залежності розподілення концентрації аероіонів на горизонтальній площині від джерел спрямованого аероіонного випромінювання.
Регульована світлодіодна система освітлення рослин в теплиці. Виконавці: Жарков В. Я., Діордієв В. Т., Чураков А. Я.	Регульована система освітлення містить блок керування, електронні генератори синусоїдальних коливань, резонансні трансформатори, лінії електропередачі, обмежуючі ємності або індуктивності, двохнапівперіодні випрямлячі, ланцюги світлодіодів, джерело живлення. Технічний результат – зменшення масо- габаритних розмірів і підвищення електробезпеки системи.	Таврійський державний агротехнологічний університет.	10.06. 2015 р.	Використання електронного генератора синусоїдальних коливань, виконаного на двох транзисторних підсилювачах з позитивним зворотним зв'язком через міст Віна, призводить до зменшення масо- габаритних розмірів системи, а використання джерела живлення системи TNS з захисником РЕ- провідником ,

				приєднанням до металевих корпусів електрообладнання, забезпечує електробезпеку системи.
Технологія проведення тренінгу «Збереження біорізноманіття природи». Виконавець: Гнатів О. В.	Запропоновані технології заходів дають змогу підвищити рівень екологічної компетентності учнів, зокрема сприяють розвитку особистої відповідальності за стан довкілля на місцевому рівні.	Мелітопольський НВК № 16 Мелітопольської міської ради Запорізької області.	18.06. 2015 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.
Регульована світлодіодна система опромінення розсади. Виконавці: Жарков В. Я., Чураков А. Я., Піхтарь О. В.	В основі корисної моделі – завдання вдосконалення регульованої системи освітлення шляхом запуску генератора синусоїдальних коливань за схемою аналога лямбда-діода, який містить комплементарну пару польових транзисторів, і використання системи живлення постійного струму, за рахунок чого зменшуються масо-габаритні розміри та електронезбезпечність	Таврійський державний агротехнологічний університет.	10.07. 2015 р.	Зменшення масо-габаритних розмірів системи опромінення та підвищення електробезпеки системи.

	регульованої системи освітлення.			
Науковий звіт та експертний висновок про вплив будівництва та розташування ВЕС на природні комплекси довкілля, орнітологічні комплекси та мігруючих птахів, кажанів у межах Новотроїцького району Херсонської області (с. Овер'янівка). Виконавці: Сіохін В. Д., Горлов П. І., Подорожний С. М.	Характеристика природних комплексів довкілля (ландшафтні комплекси, рослинні угруповання, амфібії та плазуни, кажани, сезонні орнітологічні комплекси) на території майданчика ВЕС та прилеглих територіях щодо будівництва ВЕС у межах Овер'янівської ВЕС Херсонської області.	ТОВ «Вінкрафт Україна».	15.07. 2015 р.	Експертні висновки за міжнародними стандартами щодо можливості будівництва та експлуатації ВЕС.
Проект устрою регіонального ландшафтного парку «Ізмаїльські острови». Виконавці: Демченко В. О., Волох А. М., Чернічко Й. І., Воронка В.П., Демченко Н. І, Подорожний С. М. та ін.	Збереження та управління островними комплексами української частини нижнього Дунаю.	Ізмаїльське державне лісомисливське господарство.	29.07. 2015 р.	Експертні висновки щодо формування екологічної мережі району.
Факультативна програма «Біорізноманіття Запорізької області». Виконавець: Гнатів О. В.	Запропонована програма дає змогу на основі комплексного підходу сформувані в учнівської молоді цілісні знання щодо біорізноманіття	Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Управління освіти	16.09. 2015 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.

	Запорізької області, сприяє підвищенню екологічної культури, розвитку екологічного мислення.	Мелітопольської міської ради Запорізької області.		
Ретроспективна наукова інформація щодо характеристики ландшафтно-біотопічних угруповань, сезонних орнітологічних комплексів на передпроектній території площадки ВЕС і прилеглих ділянках у межах Чаплинського району Херсонської області. Виконавці: Сіохін В. Д., Горлов П. І., Подорожний С. М.	Характеристика природних комплексів довкілля (ландшафтні комплекси, рослинні угруповання, амфібії та плазуни, кажани, сезонні орнітологічні комплекси) на передпроектній території площадки ВЕС і прилеглих ділянках у межах Чаплинського району Херсонської області.	ТОВ «Віндкрафт Україна».	18.11. 2015 р.	Експертні висновки щодо формування екологічної мережі району.
Регіональна схема формування екологічної мережі Запорізької області. Виконавці: Сіохін В. Д., Чернічко Й. І., Волох А. М., Демченко В. О., Горлов П. І. та ін.	Схема формування екологічної мережі Запорізької області на основі ландшафтного та біологічного різноманіття є основою для формування національної екомережі.	Департамент екології та природних ресурсів Запорізької обласної державної адміністрації.	24.12. 2015р.	Експертні висновки щодо формування екологічної мережі району.
Людиновимірність гармонізації культурно-	Розроблено методологічні засади гармонізації культурно-	Інститут педагогічної освіти і освіти	19.01. 2016 р.	Результати проекту сприяють

освітнього простору майбутніх педагогів. Виконавець: Молодиченко В. В.	освітнього простору з позиції презумпції людиномірності, визначено соціоприродні детермінанти гармонізації культурно-освітнього простору; окреслено психологічні виміри гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього педагога. Розроблено механізми реалізації концепції людиновимірності в системних параметрах культурно-освітнього простору майбутніх педагогів, що відображено в Концепції гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього педагога, Стратегії розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького на 2013–2022 рр., Концепції розвитку університету на 2014–2018 рр., Програмі інтеграції людиномірності в сучасну університетську науку та освіту.	дорослих Національної академії педагогічних наук України.		обґрунтуванню людиновимірною потенціалу андрагогічно орієнтованих наукових досліджень у галузі педагогіки, психології, філософії та інших наукових галузях, посиленню науково-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх педагогів, поширенню досвіду щодо гармонізації культурно-освітнього простору вищої школи.
--	--	--	--	--

Людиновимірність гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів. Виконавець: Молодиченко В. В.	Розроблено методологічні засади гармонізації культурно-освітнього простору з позиції презумпції людиновимірності, визначено соціоприродні детермінанти гармонізації культурно-освітнього простору; окреслено психологічні виміри гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього педагога. Розроблено механізми реалізації концепції людиновимірності в системних параметрах культурно-освітнього простору майбутніх педагогів, що відображено в Концепції гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього педагога, Стратегії розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького на 2013–2022 рр., Концепції розвитку університету на 2014–2018 рр., Програмі інтеграції	Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України.	28.01. 2016 р.	Результати проекту забезпечили організацію освітнього простору та конструювання педагогічних технологій на засадах людиновимірності, розкрили людиновимірний потенціал екологопедагогічних досліджень та напрями екологізації освітнього простору сучасної загальноосвітньої школи на засадах і принципах сталого розвитку суспільства.
--	--	--	-----------------------	--

	людиномірності в сучасну університетську науку та освіту.			
Міська модель міжкультурної інтеграції «План міжкультурної інтеграції м. Мелітополя на 2015- 2020 рр.). Виконавці: Молодиченко В. В., Афанасьєва Л. В.	Формування креативного простору міста, оптимізація творчих мейнстримів і підвищення рівня комфортності зон культури та дозволя.	Виконавчий комітет Мелітопольської міської ради Запорізької області.	26.01. 2016 р.	Налагоджено співпрацю для подальшої роботи.

Додаток Б

Перелік установ, з якими заключено договір про співпрацю

Країна-партнер (за алфавітом)	Установа-партнер	Тема співробітництва	Документ, у рамках якого здійснюється співробітництво, термін його дії	Практичні результати від співробітництва
Австрія	Зальцбурзький університет	Проблеми біології та біорізноманіття	Двосторонній договір до 2013 р.	Дослідження, публікації
Австрія	Медичний університет (м. Грац)	Проблеми біології, хімії	Двосторонній договір до 2017 р.	Дослідження, публікації, стажування
Бельгія	Всесвітній фонд природи WWF	Проблеми біології та біорізноманіття	Двосторонній договір до 2017 р.	Дослідження, публікації
Білорусь	Білоруський державний педагогічний університет імені Максима Танка	Педагогіка. Математика, фізика. Географія	Двосторонній договір до 2013 р.	Публікації
Білорусь	Могильовський державний університет імені А. А. Кулешова	Історія, правознавство. Філологія. Музичне мистецтво	Двосторонній договір з 2010 р. (безстроковий)	Публікації
Білорусь	Мозирський державний педагогічний університет імені І. П. Шамякіна	Педагогіка. Філологія. Математика, фізика. Географія	Двосторонній договір до 2015 р.	Публікації
Білорусь	Могильовський державний університет продовольства	Історія, правознавство. Філологія. Музичне мистецтво	Двосторонній договір до 2019 р.	Дослідження, публікації, стажування
Болгарія	Пловдивський університет імені Паїсія Хилендарського (м. Пловдив)	Історія	Двосторонній договір з 2012 до 2017 року	Дослідження, публікації, конференції
Болгарія	Регіональний історичний музей (м. Слівен)	Історія	Двосторонній договір з 2012 до 2017 року	Дослідження, публікації, конференції
Болгарія	Софійський університет «Св. Климент Охридські»	Історія та правознавство. Філологія, соціологія	Двосторонній договір з 2008 до 2015 року	Публікації
Болгарія	Великотирновський університет ім. Св. Кирила і Мефодія	Історія	Двосторонній договір з 2010 до 2015 року	Публікації
Болгарія	Технічний університет Софія, ІПФ	Історія, філологія	Двосторонній договір	Дослідження, публікації

	та Коледж-Слівен		з 2012 до 2017 року	
Болгарія	Болгарська Академія Наук, Інститут етнології та фольклористики	Історія, етнологія	Двосторонній договір, 2011 – 2016 рр.	Дослідження, публікації, стажування
Болгарія	Болгарська Академія Наук, Інститут історичних досліджень (Софія)	Історія	Двосторонній договір, 2012 – 2016 рр.	Дослідження, публікації, конференції
Великобританія	Університет Центрального Ланкшира	Наука, культура	Двосторонній договір, 2012 – 2017 рр.	Дослідження, публікації
Естонія	Бізнес-школа	Наука	Двосторонній договір, безстроковий	Дослідження, освітні програми
Італія	Національний інститут дикої фауни (Болонья)	Проблеми біології та біорізноманіття	Двосторонній договір до 2013 р.	Дослідження, публікації
Казахстан	Національна академія освіти ім. Алтинсаріна	Географія, Геологія	Двосторонній договір з 2013 р. – безстроковий	Дослідження, публікації
Китай	Інститут ботаніки	Географія. Геологія	Двосторонній договір до 2013 р.	Публікації
Латвія	Інститут Резекне	Освіта. Філософія. Психологія	Двосторонній договір до 2018 р.	Дослідження, публікації
Македонія	Міжнародний слов'янський університет Святого Миколи	Музичне мистецтво. Історія. Правознавство	Двосторонній договір до 2018 р.	Дослідження, публікації
Молдова	Державний університет Молдови	Музичне мистецтво. Історія. Правознавство	Двосторонній договір з 2013 р. – безстроковий	Публікації
Молдова	Державний університет ім. І. Крянге	Музичне мистецтво. Історія. Правознавство	Двосторонній договір з 2014 р. – безстроковий	Дослідження, публікації
Молдова	Інститут культурного спадку Академії наук Молдови	Наука	Двосторонній договір до 2019 р.	Дослідження, публікації
Молдова	Асоціація центрів і клубів ЮНЕСКО	Музичне мистецтво	Двосторонній договір до 2013 р.	Публікації
Нідерланди	Інститут Бюро біорізноманіття (Ваандербург)	Проблеми біології та біорізноманіття	Двосторонній договір до 2013 р.	Дослідження, публікації
Німеччина	Національний інститут орнітології (Гельголанд)	Проблеми біології та біорізноманіття	Двосторонній договір до 2014 р.	Дослідження, публікації

Німеччина	Німецька приватна фірма «МітОст» м. Франкфурт-на-Одері	Ознайомчі (мовні) практики студентів	Двосторонній договір з 2013 р. – безстроковий	Практики студентів
Польща	Природничо-гуманітарний університет в Седльце	Філологія. Соціологія. Історія та правознавство	Двосторонній договір до 2016 р.	Дослідження, публікації
Польща	Лодзинський університет	Освіта та наукові дослідження	Двосторонній договір до 2018 р.	Дослідження, публікації
Польща	Вища лінгвістична школа в Ченстохові	Освіта та наукові дослідження	Двосторонній договір до 2018 р.	Освітні програми
США	Мічиганський інститут дослідження навколишнього середовища	Проблеми біології та біорізноманіття	Двосторонній договір до 2012 р.	Дослідження, публікації
Туреччина	Ардаханський державний університет	Філологія. Географія. Геологія	Двосторонній договір до 2016 р.	Дослідження, публікації
Туреччина	Ширнакський державний університет	Філологія. Географія. Геологія.	Двосторонній договір до 2016 р.	Дослідження, публікації
Туреччина	«Анталія Депар Тур»	Педагогічні практики студентів	Двосторонній договір до 2016 р.	Практики студентів
Швейцарія	Єврокомісія ЄС	Проблема біології та біорізноманіття	Двосторонній договір(безстроковий)	Дослідження, публікації
Швейцарія	Женевський університет	Проблеми біології та біорізноманіття	Двосторонній договір до 2016 р.	Дослідження, публікації
Швеція	Королівський технологічний інститут (Стокгольм)	Сучасні технології, трансфер технологій. Екологічний менеджмент	Проект TEMPUS з 2011 до 2013 року включно.	Європейський проект TEMPUS, відкриття Центру трансферу технологій та екологічного менеджменту

ДОДАТОК В

ПЕРЕЛІК РОЗРОБЛЕНИХ ПОЛОЖЕНЬ,

ЯКІ РЕГЛАМЕНТУЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ

№	Назва Положення	Дата затвердження Положення
1.	Про зоологічний музей Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	21.01.2011
2.	Про музей історії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	21.01.2011
3.	Про центр трансферу технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	26.09.2011
4.	Про кабінет правознавства	26.01.2012
5.	Про проведення огляду-конкурсу «Кращий студент спеціальності»	28.03.2012
6.	Додаток № 1 до Положення про студентський гуртожиток університету (Правила проживання)	28.03.2012
7.	Про докторантуру Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	18.06.2012
8.	Про міжвідомчу Азово-Чорноморську орнітологічну станцію Інституту зоології ім. Шмальгаузена НАН України та Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького МОН молодь спорт України	14.08.2012
9.	Про центр дистанційного навчання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	30.10.2012
10.	Про Постійну комісію з правового забезпечення діяльності університету у сфері праці, охорони здоров'я та соціального забезпечення Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	27.02.2013
11.	Про юридичну клініку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.09.2013
12.	Про бюро досліджень в області захисту	25.09.2013

	інтелектуальної власності	
13.	Про службу охорони праці Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.08.2013
14.	Про Центр роботи з іноземними громадянами Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	26.1.2.2013
15.	Про стажування студентів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на підприємствах в установах та організаціях	27.01.2014
16.	Про державну атестацію у формі комп'ютерного тестування студентів в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	23.04.2014
17.	Про порядок та умови надання платних послуг консультантами психологічної служби Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	23.04.2014
18.	Про дистанційне навчання в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	23.04.2014
19.	Про проведення поточного контролю та атестації студентів в системі дистанційного навчання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	23.04.2014
20.	Про право власності й захист авторських прав у системі дистанційного навчання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	23.04.2014
21.	Про підготовку та експертизу дистанційних курсів у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	23.04.2014
22.	Про нормування навчальної та методичної роботи науково-педагогічних працівників при організації навчального процесу за дистанційною формою навчання у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	23.04.2014
23.	Про освітньо-інформаційний центр «Інноваційні обрії української словесності» Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	26.03.2014
24.	Про комітет з конкурсних торгів Мелітопольського	27.11.2014

	державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	
25.	Про наукове товариство студентів і молодих вчених (НТСіМВ) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	22.12.2014
26.	Про відділ кадрів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.03.2015
27.	Про лабораторію духовно-морального виховання на базі кафедри соціальної педагогіки та дошкільної освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.03.2015
28.	Про бібліотеку Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького	25.03.2015
29.	Про вчену раду Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.03.2015
30.	Про бухгалтерську службу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.03.2015
31.	Про порядок і умови надання одноразової матеріальної допомоги та заохочення студентів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	18.05.2015
32.	Про преміювання співробітників, педагогічних і науково-педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.	18.05.2015
33.	Про атестацію педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2015
34.	Про ведення особових справ працівників і студентів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2015
35.	Про нагородження Почесною грамотою, грамотою та цінним подарунком Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2015
36.	Про присвоєння вченого звання «Ветеран університету» у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	29.04.2015
37.	Про штаб цивільної оборони Мелітопольського	29.04.2015

	державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	
38.	Про добровільну пожежну дружину (команду) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2015
39.	Про канцелярію Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2015
40.	Про раду ветеранів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2015
41.	Про евакуаційну та евакоприймальну комісію у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	29.04.2015
42.	Про проведення атестації бібліотечних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2015
43.	Про самостійну роботу студентів в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
44.	Про порядок та процедуру виготовлення документів про вищу освіту у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
45.	Про порядок призначення і виплати стипендій студентам, аспірантам і докторантам Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
46.	Про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	26.02.2015
47.	Доповнення до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
48.	Про відділ міжнародних зв'язків Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
49.	Про підготовче відділення Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
50.	Про планування та облік основних видів роботи науково-педагогічних працівників Мелітопольського	17.06.2015

	державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	
51.	Про прийняття на роботу та звільнення з роботи науково-педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
52.	Про психологічний центр Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
53.	Про переведення студентів контрактної форми навчання на вакантні місця державного замовлення в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
54.	Про кабінет естетичного виховання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
55.	Про курсові роботи в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
56.	Про дипломні роботи на здобуття освітнього ступеня «бакалавр», «магістр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
57.	Про службові відрядження в межах України та за кордон працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
58.	Про організацію соціально-психологічної адаптації першокурсників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
59.	Про видачу дипломів з відзнакою випускникам в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
60.	Про лабораторію філологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
61.	Про ректорат Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
62.	Про дисципліни вільного вибору студентів в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	17.06.2015

63.	Про конференцію трудового колективу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	31.08.2015
64.	Про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.06.2015
65.	Про порядок навчання з питань охорони праці в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	08.07.2015
66.	Про систему управління охороною праці в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	08.07.2015
67.	Про центр здоров'я Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	08.07.2015
68.	Про агробіологічний комплекс Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	08.07.2015
69.	Про диспетчерське бюро Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	08.07.2015
70.	Про вчену раду факультету (інституту) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	08.07.2015
71.	Положення про вчену раду Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (змінa)	08.07.2015
72.	Про архів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.07.2015
73.	Про постійну комісію вченої ради із забезпечення якості освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	17.07.2015
74.	Про експертну комісію Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.07.2015
75.	Про факультет (інститут) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	17.07.2015
76.	Про порядок щорічного звітування директора інституту, декана факультету Мелітопольського державного педагогічного університету імені	17.07.2015

	Богдана Хмельницького	
77.	Про центр вивчення іноземних мов Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	31.08.2015
78.	Про науково-дослідний інституту біорізноманіття наземних та водних екосистем України при Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	31.08.2015
79.	Про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	31.08.2015
80.	Про деканат факультету (директорат інституту) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	31.08.2015
81.	Про наглядову раду Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	01.10.2015
82.	Про центр корекційно-розвивальних технологій для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку ННІСПМО Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	01.10.2015
83.	Про академічну мобільність учасників освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	01.10.2015
84.	Про адміністративно-господарську частину Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	01.10.2015
85.	Про філософський клуб «Сова Міневри» Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	01.10.2015
86.	Про виборчу комісію Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	01.10.2015
87.	Про організаційний комітет Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	01.10.2015
88.	Про особливості виборчої системи та порядок обрання ректора Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	01.10.2015
89.	Про відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти в	01.10.2015

	Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	
90.	Про юридичну службу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	01.10.2015
91.	Про ведення претензійної та позовної роботи в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	01.10.2015
92.	Про договірну роботу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	01.10.2015
93.	Про порядок роботи конкурсної комісії по відбору кандидатур на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.11.2015
94.	Про центр профорієнтаційної роботи та практичної підготовки Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.11.2015
95.	Про службу працевлаштування Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.11.2015
96.	Зміни до Положення № 163 про дипломні роботи на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр», «Магістр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	25.11.2015
97.	Доповнення до Положення про факультет (інститут) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	15.10.2015
98.	Про відділ експертизи якості навчального процесу та діяльності кафедр Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	23.12.2015
99.	Про перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	23.12.2015
100.	Про заочну (дистанційну) форму навчання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	24.02.2016
101.	Про навчальний відділ Мелітопольського державного педагогічного університету імені	24.02.2016

	Богдана Хмельницького	
102.	Про заочно-дистанційний відділ Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	24.02.2016
103.	Про організацію та проведення вхідного контролю результатів навчання студентів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	24.02.2016
104.	Про ректорський контроль якості підготовки здобувачів вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	24.02.2016
105.	Про апеляційну комісію Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького у 2016 році	24.02.2016
106.	Про приймальну комісію Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького у 2016 році	24.02.2016
107.	Про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	24.02.2016
108.	Про студентський гуртожиток Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	30.03.2016
109.	Про порядок та процедуру виготовлення документів про вищу освіту Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	30.03.2016
110.	Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	30.03.2016
111.	Про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	30.03.2016
112.	Про облікову політику Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	30.03.2016
113.	Зміни та доповнення до Положення № 140 про дисципліни вільного вибору студентів в Мелітопольському державному педагогічному	30.03.2016

	університеті імені Богдана Хмельницького	
114.	Про науково-методичну раду Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2016
115.	Про відділ наукової роботи студентів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2016
116.	Про науково-дослідну лабораторію Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2016
117.	Про редакційно-видавничий відділ Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2016
118.	Про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, наукових та науково-педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	29.04.2016
119.	Про порядок надання платних послуг Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького	29.04.2016
120.	Про організацію наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	29.04.2016
121.	Про проведення щорічного конкурсу «Міс Університет» у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	25.05.2016
122.	Про проведення щорічного конкурсу «Містер Університет» у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	25.05.2016
123.	Про проведення огляду-конкурсу на «Кращу академічну групу року» Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.05.2016
124.	Зміни до Положення № 140 про преміювання співробітників, педагогічних і науково-педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.05.2016
125.	Доповнення до Положення № 220 Про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному	25.05.2016

	педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	
126.	Про кафедру Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.05.2016
127.	Про Степанівський навчально-науково-польовий комплекс Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.05.2016
128.	Про навчально-наукову базу (с. Богатир) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.05.2016
129.	Доповнення № 244 до Положення № 222 про участь студентів у забезпеченні якості освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	25.05.2016
130.	Про студентське самоврядування Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	25.05.2016
131.	Про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	25.05.2016
132.	Про редакційно-видавничу раду Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	13.07.2016
133.	Про інформаційно-обчислювальний центр Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	13.07.2016
134.	Про куратора ECTS Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	13.07.2016
135.	Про проведення огляду-конкурсу на «Кращого куратора академічної групи» у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	13.07.2016
136.	Про організацію фізичного виховання і спорту у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	13.07.2016
137.	Про виготовлення студентського квитка	31.08.2016

Звіт ректора університету, професора Молодиченка В.В. про виконання контрактних зобов'язань на п'ятирічний період було заслухано на Конференції трудового колективу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького від 25.10.2016 р. (протокол № 1).